

СЛУЖБЕ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТ

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски односно на хрватскохрватски, словенечки и македонски јазик — Огласи според тарифата — Жиро-сметка кај Службата на општественото книговодство за претплата, посебни издавања и огласи 602-3-291

Среда, 20 јули 1966

БЕЛГРАД

БРОЈ 29

ГОД XXII

Цена на овој број е 2,40 (240) дин — Претплата за 1966 година излегува 18 (3.800) дин. — Редакција: Улица Јована Ристика бр. 1. Пошт. фах 226 — Телефони: централа 50-931, 50-932 50-933 и 51-661; Служба за претплата 51-732 и Продавна служба 51-671

360.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СТОКОВНИТЕ РЕЗЕРВИ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА

Се прогласува Законот за дополнување на Законот за стоконите резерви на федерацијата, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 14 јули 1966 година и на седницата на Стопанскиот собор од 14 јули 1966 година.

П. Р. бр. 473

15 јули 1966 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СТОКОВНИТЕ РЕЗЕРВИ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА

Член 1

Во Законот за стоконите резерви на федерацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/65) по членот 2 се додава нов член 2а, кој гласи:

„Членот 13 се заменува со два нови члена кои гласат:

„Член 13

Средствата за набавување и чување на постојаните резерви на федерацијата и за изградба на складови се формираат од позитивните разлики што ќе ги остварат дирекциите според завршната сметка во работењето со постојаните резерви на федерацијата.

Покрај средствата од ставот 1 на овој член, средствата за набавување и чување на постојаните резерви на федерацијата и за изградба на складови се формираат и од позитивните разлики што ќе ги остварат дирекциите според завршната сметка во работењето со постојаните резерви на федерацијата.

Средствата од ст. 1 и 2 на овој член дирекциите можат да ги користат за изградба на складови за сместување и чување на стоконите резерви на федерацијата, врз основа на програмата што, на предлог од дирекцијата, ја донесува Сојузниот извршен совет.

Ако во работењето со постојаните резерви на федерацијата настанат според завршната сметка негативни разлики, тие разлики ќе се покријат од средствата од ставот 2 на овој член формирани при работењето со стоконите резерви на федерацијата во изминатите години. Ако негативните разлики не

можат да се покријат од овие средства, средствата за покривање на негативните разлики ги обезбедува федерацијата.

Член 13а

Со програмата од членот 13 став 3 на овој закон, може да се утврди износот на средствата што можат дирекциите да го користат за учеството во кредитирањето на изградбата на складови. Овие средства дирекциите ќе им ги стават на располагање на деловните банки врз основа на договор. Со договорот за доделување на средствата ќе се определат, покрај останалото, условите за учество на банките во кредитирањето на изградбата на складови, како и општите услови под кои банките ќе им даваат на инвеститорите кредити од тие средства.

Ануитетите што ќе ги плаќаат деловните банки во врска со договорот од ставот 1 на овој член, дирекциите можат да ги користат според одредбите од членот 13 на овој закон.

Одредбата од ставот 2 на овој член се однесува и до стасаните а неплатени ануитети според точката 4 од Одлуката за употреба на средствата за изградба на складови на Дирекцијата за исхрана за сместување и чување на државните материјални резерви („Службен лист на СФРЈ“, бр. 31/64), точ. 3, 4 и 5 од Одлуката за употреба на средствата за изградба на складови на Дирекцијата за суровини за сместување и чување на државните материјални резерви („Службен лист на СФРЈ“, бр. 31/64), точката 5 од Одлуката за употреба на средствата за изградба на складови на Дирекцијата за исхрана за сместување и чување на стоконите резерви на федерацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 27/65) и точ. 2 и 3 од Одлуката за употреба на средствата за изградба на складови на Дирекцијата за исхрана за сместување и чување на стоконите резерви на федерацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 12/66).“

Член 2

Врз финансирањето на изградбата на складови за стоконите резерви на федерацијата не се применуваат одредбите од членот 13 на Законот за мерките на кредитната политика во 1966 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 57/65) и членот 6 од Законот за насочување користењето на средствата на работните организации и општествените фондови во 1966 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 57/65).

Член 3

Овај закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

361.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДЕВИЗНОТО РАБОТЕЊЕ

Се прогласува Законот за девизното работење, што го усвои Сојузната скупштина на седницата

на Сојузниот собор од 14 јули 1966 година и на седницата на Стопанскиот собор од 14 јули 1966 година.

П. Р. бр. 468
15 јули 1966 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН ЗА ДЕВИЗНОТО РАБОТЕЊЕ

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Плаќањето на стоките што се увезуваат и на странските услуги, наплатувањето на извезените стоки и услуги и другите плаќања и наплатувањата при работењето со странство, работните организации и другите домашни лица ги вршат според одредбите од овој закон.

Член 2

Плаќањата и наплатувањата при работењето со странство се вршат во странска валута или во динари или на начинот предвиден со платни и други спогодби склучени помеѓу Југославија и други држави.

Член 3

Плаќањата и наплатувањата при работењето со странство и купопродажбата на девизи во Југославија се вршат врз основа на паритетот на динарот определен со сојузен закон.

Член 4

Девизите што ќе ги остварат со извоз на стоки и услуги и по други основи, работните организации и другите домашни лица можат да ги користат за плаќања во странство во согласност со овој закон, да ги држат на сметка кај овластената банка или да ги продадат на овластената банка односно на Народната банка на Југославија.

Член 5

Девизите што ќе ги остварат со извоз на стоки и услуги и по други основи, работните организации и другите домашни лица не можат да ги држат во странство, ако со овој закон и со прописите донесени врз основа на него не е определено поинаку.

Член 6

Плаќањата и наплатувањата при работењето со странство и купопродажбата на девизи во Југославија се вршат преку овластените банки и Народната банка на Југославија, ако со овој закон и со прописите донесени врз основа на него не е определено поинаку.

Работните организации и другите домашни лица ја избираат овластената банка кај која имаат своја девизна сметка или преку која ги вршат плаќањата и наплатувањата при работењето со странство.

Член 7

Плаќањето на стоките што се увезуваат и на странските услуги, работните организации и другите домашни лица го вршат со издавање на банката налог за плаќање со дозначување динари за противредноста на износот на странската валута или за плаќање со девизи од својата сметка кај овластената банка.

Член 8

Заради обезбедување ликвидноста на овластените банки при плаќањата со странство, Народната банка на Југославија им продава на овластените банки девизи потребни за текуштите плаќања на увезените стоки и странските услуги.

Член 9

Купопродажбата на девизи помеѓу домашни лица и домашни и странски лица во Југославија не е дозволена, ако со овој закон не е определено поинаку.

Забрането е склучување на работи во Југославија помеѓу домашни лица со обврска за плаќање во девизи или злато, како и работи со кои обврските во динари се врзуваат за злато или девизи.

Член 10

Купувањето и продажбата на динари во странство може да ги врши само Народната банка на Југославија.

Изнесувањето во странство и внесувањето од странство ефективни динари во патничкиот промет е дозволено во износите и апоението што ќе ги определи Народната банка на Југославија.

Член 11

Како други домашни лица, во смисла на овој закон, се подразбираат општествено-политичките заедници и нивни органи, општествено-политичките и други организации, здруженијата на граѓани и другите правни лица, како и поединци со живеалиште во Југославија.

Член 12

Како девизи, во смисла на овој закон, се подразбираат побарувањата во странство по кој и да е основ и во која и да е валута, без оглед на начинот на располагањето.

Како девизи се подразбираат и сите видови ефективни странски пари (во натамошниот текст: валута), освен ковани златни пари.

Како овластена банка, во смисла на овој закон, се подразбира деловната банка што ги исполнува условите предвидени со овој закон и со прописите донесени врз основа на него.

II. ПЛАЌАЊА И НАПЛАТУВАЊА ШТО ГИ ВРШАТ РАБОТНИ ОРГАНИЗАЦИИ ПРИ РАБОТЕЊЕТО СО СТРАНСТВО

Наплатување на извозот и располагање со девизите

Член 13

Работните организации се должни наплатувањето на извезените стоки и на извршените услуги да го извршат преку овластените банки, и тоа во рок од 90 дена од денот на извозот на стоките или извршените услуги. Како ден на извозот се смета денот кога е извршено царинењето на стоките.

Побарувањата по други основи работните организации се должни да ги наплатат преку овластените банки, и тоа во рок од 90 дена од денот на стасаноста на побарувањето.

Работните организации се должни извезените стоки и извршените услуги на кредит да ги наплатат во рокот предвиден со договор.

Член 14

Народната банка на Југославија може кога вообичаените услови на работењето го бараат тоа и во други оправдани случаи да ги продолжи роковите од членот 13 на овој закон.

Овластувањето за продолжување на роковите од ставот 1 на овој член Народната банка на Југославија може да го пренесе и врз овластените банки.

По жалбата против решение на Народната банка односно овластената банка решава во втор степен Сојузниот секретаријат за финансии.

Член 15

Девизите што ги држат на сметките кај овластените банки работните организации можат да ги користат без ограничување за плаќање на стоки и услуги чиј увоз е слободен.

За плаќање на стоки и услуги чиј увоз е регулиран работната организација може да ги користи девизите од ставот 1 на овој член во границите утврдени врз основа на прописите за регулирање на увозот.

Член 16

Од девизите што ќе ги остварат со извоз на стоки и услуги работните организации можат да користат определен дел и за плаќање на опремата што ја увезуваат за сопствени потреби, за плаќање на девизните кредити во Југославија и во странство, како и за сите други плаќања. Овие девизи работните организации можат да ги користат без ограничување, освен ако со нив се плаќаат стоки што се увезуваат над утврдениот стоковен контингент.

Делот на девизите од ставот 1 на овој член го утврдува Сојузниот извршен совет, зависно од големината на учеството на извозот во вкупната реализација на работната организација, со тоа што зголемувањето на извозот во вкупната реализација, по правило, да повлекува зголемување на овој дел девизи.

Сојузниот извршен совет може за работните организации што вршат услуги во меѓународниот стоковен и патнички промет и услуги на странскиот туризам, да определи и наплатата на овие услуги, извршена во динари, да се зема како основа за пресметување на делот од девизите од ставот 2 на овој член.

Член 17

Девизите од членот 16 на овој закон работните организации можат да ги употребат и за заедничко плаќање во смисла на договорот за долгорочна кооперација или долгорочна деловно-техничка соработка со други работни организации, да ги продаваат, преку овластените банки, на други работни организации со кои имаат договор за кооперација и долгорочна деловно-техничка соработка, да ги депонираат кај овластените банки со отказан рок или да им ги продадат на овластените банки.

Член 18

Девизите на сметката кај овластена банка, освен девизите со кои може да располага во смисла на чл. 16 и 17 од овој закон, работната организација не може да ги депонира со отказан рок ниту да ги позајмува.

Девизите од ставот 1 на овој член работната организација може да им ги продава само на овластената банка и на Народната банка на Југославија.

Плаќање на увезени стоки и услуги**Член 19**

Плаќањето на стоки и услуги што се увезуваат слободно, работните организации го вршат без ограничување.

Сојузниот извршен совет може, заради остварување на стопанскиот развој предвиден со општите планови и заради постигање усогласени односи при плаќањата со странство, да го регулира делот на вкупниот увоз на стоки и услуги.

Член 20

Сојузниот извршен совет може, согласно со членот 19 од овој закон, увозот на стоки и услуги да го регулира:

- 1) со утврдување глобална девизна квота;
- 2) со определување девизен контингент;
- 3) со определување стоковен контингент односно со издавање увозна дозвола.

Со прописите од ставот 1 на овој член се утврдуваат износите на девизите и листите на стоките за регулираниот дел на увозот.

Сојузниот извршен совет може, на предлог од Народната банка на Југославија, да определи дел на увозот на стоки и услуги од ставот 1 на овој член да се врши слободно со плаќање во определени видови девизи.

Член 21

При регулирањето на увозот (член 20) Сојузниот извршен совет ќе се раководи со стремежи за постојано намалување на ограничувањата во плаќањата со странство.

За да можат работните организации да го усогласат своето работење со прописите од членот 20 на овој закон, тие прописи мораат да бидат објавени најмалку три месеци пред влегувањето во сила.

Член 22

При распределбата на глобалната девизна квота, девизниот контингент и стоковниот контингент основа за утврдување на правата на работните организации претставува по правило, износот на девизите што го искористиле овие организации во претходната година за плаќање на увозот на стоки на кој се однесува глобалната квота односно контингент, а за новооснованите работни организации критериумите за учеството во распределбата ги утврдува Сојузниот извршен совет.

Делот на глобалната девизна квота односно девизен контингент и стоковниот контингент кој претставува зголемување во однос на претходната година се распределува на заинтересираните работни организации, при што мора да им се обезбеди поголемо учество на работните организации — извозници.

Прописите за начинот на распределбата на глобалната девизна квота, девизниот контингент и стоковниот контингент врз работните организации ги донесува Сојузниот извршен совет.

Член 23

Плаќањето на стоките што се увезуваат во границите на глобалната девизна квота, девизниот контингент, стоковниот контингент односно врз основа на увозна дозвола, работните организации го вршат на начинот предвиден во членот 7 од овој закон, со поднесување на исправа со кои го докажуваат своето право на увоз.

Член 24

Работните организации можат во границите на глобалната девизна квота, девизниот контингент, стоковниот контингент односно увозна дозвола да вршат плаќање само за стоките што ги увезуваат во врска со предметот на нивното работење и договорот за долгорочна кооперација и деловно-техничка соработка.

Член 25

Сојузниот извршен совет може да определи групи стопански организации, односно стопански организации од определени дејности, што сировините и другиот репродукционен материјал, чиј увоз е регулиран со определување глобална девизна квота и девизен контингент, ќе ги увезуваат во определен однос наспрема остварениот извоз.

Сојузниот извршен совет може да определи прописите од ставот 1 на овој член, да се применуваат и на други работни организации ако склучат договор со овластена банка.

Член 26

Стопанските организации што извезуваат претежен дел од своето производство и од определените услуги можат плаќањето на сировините и другиот репродукционен материјал што го увезуваат за свои потреби, до износот на девизите остварени со извоз, да го вршат слободно, освен ако плаќањето се врши за стоки чиј увоз е регулиран со стоковен контингент или со увозна дозвола.

Сојузниот извршен совет ќе ги определи мерилата врз основа на кои се утврдува кои стопански организации се сметаат како организации што извезуваат претежен дел од своето производство и од определените услуги (претежни извозници) и ќе ги

пропише условите што мораат да ги исполнуваат овие организации за да можат да ги вршат плаќањата според ставот 1 од овој член.

Член 27

Производите што, врз основа на договори за долгорочна производствена кооперација и за меѓусебни испораки, ќе ги увезат производствени организации, тие организации можат слободно да ги плаќаат до износот на девизите остварени со извоз на производите според тој договор, без оглед на мерките за ограничување на плаќањето од членот 20 на овој закон.

Сојузниот извршен совет ќе определи што се смета како долгорочна производствена кооперација во смисла на одредбата од ставот 1 на овој член.

Член 28

Плаќањето на опрема и резервни делови (во натамошниот текст: опремата) чиј увоз е слободен, како и плаќањето на опремата чиј увоз е регулиран, работните организации го вршат на начинот предвиден во чл. 19 и 23 на овој закон.

Работните организации ја увезуваат опремата слободно и ако ја плаќаат со девизите од членот 16 на овој закон или со девизи купени од банката до износот на одредениот дел на средствата за амортизација на опремата.

Делот од средствата на амортизацијата од ставот 2 на овој член го утврдува Сојузниот извршен совет во процент од пресметаната амортизација во текуштата година според пропишаните стопи.

Процентите од ставот 3 на овој член Сојузниот извршен совет ги утврдува за одделни области односно гранки на стопанството, или за групи работни организации.

За одделни дејности односно групи работни организации Сојузниот извршен совет може да определи како основица за примена на процентот од ставот 3 на овој член да се зема вкупно пресметаната амортизација.

Член 29

Работните организации што во една година не ќе го искористат правото на увоз на опрема по основот на амортизација, можат тоа право да го користат во наредните години.

Член 30

Девизите и средствата на амортизацијата од членот 28 на овој закон можат да служат како основа за добивање и отплатување на девизните кредити во Југославија или во странство за увоз на опрема.

Член 31

Стопанските организации можат да ја плаќаат опремата што ја увезуваат за сопствени потреби и со девизите од членот 16 на овој закон што, врз основа на договор за долгорочна кооперација или долгорочна деловно техничка соработка, ќе ги купат преку овластената банка од други стопански организации.

Член 32

Плаќањето на опремата што се увезува за посебни намени може да се врши во границите на посебните девизни квоти.

Со сојузен закон се утврдуваат намените за кои можат да се користат девизите од одделни квоти, износите на девизните квоти и изворите на средствата од кои се врши плаќањето.

Член 33

Платените стопи мораат да се увезат во рок од 90 дена од денот кога овластената банка ќе го изврши налогот за плаќање.

Член 34

Народната банка на Југославија може во оправдани случаи да го продолжи рокот од членот 33 на овој закон.

За продолжување на рокот од ставот 1 на овој член Народната банка на Југославија може да ги овласти и овластените банки.

По жалбата против решение на Народната банка на Југославија односно овластената банка решава во втор степен Сојузниот секретаријат за финансии.

Член 35

Трошоците за деловни патувања и за реклама во странство, како и таксите и давањките во врска со работењето во странство, стопанските организации што остваруваат девизи со извоз на стоки и услуги ги плаќаат со издавање налог на овластената банка при полагање на динарска противвредност на девизите.

Сојузниот извршен совет со посебен пропис ќе го утврди начинот на плаќањето на трошоците од ставот 1 на овој член за работните организации што не остваруваат девизи со извоз на стоки и услуги.

Член 36

Работните организации се должни да им ги пријават на овластените банки однапред своите поголеми плаќања во странство, како и договорите за поголеми сезонски набавки.

Рокот за поднесување на пријавата, како и кои износи се сметаат за поголеми плаќања односно поголеми сезонски набавки од ставот 1 на овој член, определува Народната банка на Југославија.

Народната банка на Југославија, во согласност со сојузниот секретар за финансии и со сојузниот секретар за надворешна трговија, може да определи овластените банки да се должни од работните организации — увозници да бараат полагање на соодветна динарска противвредност на девизите на 30 дена пред стасаноста на плаќањето за увоз на стоки за кои се поднесува пријава според ставот 1 од овој член.

Овластените банки ќе им плаќаат на средствата од ставот 3 на овој член на работните организации соодветен интерес.

Одредбите од ставот 3 на овој член не се однесуваат на плаќањата во врска со договорите за поголеми сезонски набавки.

III. РАСПОЛАГАЊЕ СО ДЕВИЗИТЕ ВО ВРСКА СО ОПРЕДЕЛЕНИ РАБОТИ ВО СТРАНСТВО

Член 37

Девизите за вршење инвестициони работи во странство стопанските организации ги држат на сметките кај овластените банки во Југославија, а можат да ги држат и на сметките кај странски банки по посебно одобрение од Народната банка на Југославија.

Остварената добивка во девизи во врска со секоја работа, стопанските организации што изведуваат инвестициони работи во странство, се должни да ја внесат во Југославија во рок од 90 дена по завршетокот на работата. Народната банка на Југославија може во оправдани случаи да ги продолжи овие рокови, односно да го пренесе ова овластување врз овластените банки.

Девизите од ставот 2 на овој член стопанските организации самостојно ги користат на начинот и за целите што се предвидени во чл. 16 и 17 на овој закон.

Поблиски прописи за располагањето со девизите во текот на изведувањето на инвестиционите работи, за пресметувањето на трошоците на работењето и за утврдувањето на добивката донесува Сојузниот извршен совет.

Член 38

Стопанските организации што во согласност со посебен сојузен закон, сами или со други домашни стопански организации и банки и со странски лица, основаат претпријатија во странство, или учествуваат во работењето на странски претпријатија, можат, заради основање претпријатија во странство односно учество во работењето на странски претпријатија, да ги користат:

- 1) девизите со кои самостојно располагаат во смисла на чл. 16 и 17 од овој закон;
- 2) девизите прибавени по пат на кредити во Југославија и во странство;

3) добивката остварена во претпријатијата во странство што ги оскувале или во кои учествуваат.

Член 39

Остварената добивка во претпријатие во странство домашна стопанска организација може: да ја внесе во Југославија, да ја вложи во претпријатие во странство како зголемување на своето учество или да му ја даде во вид на кредит на тоа или на претпријатие во странство, како и да ја употреби за основање нови претпријатија во странство.

Сојузниот извршен совет донесува поблиски прописи за изнесување на средствата (член 38) и за располагањето со добивката од ставот 1 на овој член.

Член 40

Стопанските организации регистрирани за вршење работи на посредување во надворешнотрговскиот промет можат девизите остварени со вршење на тие работи да ги користат за вршење работи на посредување во наворешнотрговскиот промет на начинот и под условите што ќе ги пропише Сојузниот извршен совет, да ги држат во странство по одобрување од Народната банка на Југославија, или да ѝ ги продадат на овластената банка.

Член 41

Девизите што ќе ги остварат стопанските организации што се занимаваат со работи на индустриска кооперација, преработка, доработка односно обработка на стоки од странско потекло, се сметаат, во поглед на здобивањето со правото на дел од девизите со кои самостојно располагаат во смисла на чл. 16 и 17 од овој закон, како девизи остварени со редовен извоз на стоки или услуги.

Поблиски прописи за тоа што се смета како индустриска кооперација, преработка, доработка односно обработка на стоки од странско потекло и за постапката за здобивање со правото според ставот 1 од овој член, донесува Сојузниот извршен совет.

Член 42

Претпријатијата што се занимаваат со давање услуги во меѓународниот стоковен и патнички промет ги вршат плаќањата на репродукциониот материјал и резервните делови што ги увезуваат за свои потреби и за трошоците на работењето во странство и вршат други плаќања во девизи, на начинот што ќе го пропише Сојузниот извршен совет.

Сојузниот извршен совет ќе определи кои групи претпријатија односно претпријатија од определени дејности од ставот 1 на овој член, можат да држат девизи на сметки во странство.

Претпријатијата од ставот 1 на овој член ги наплатуваат своите услуги од домашни стопански организации во динари и кога ги вршат во странство.

Член 43

Услугите во меѓународниот стоковен промет што ги вршат странски лица, работните организации ги плаќаат со издавање на банката налози за плаќање, со полагање на динарска противвредност на девизите.

Член 44

Плаќањето во врска со извозот и увозот на стоки и услуги во малограничниот и соседниот прекуморски промет и во врска со меѓународни саемски компензациони спогодби се регулира со посебни прописи, што ги донесува Сојузниот извршен совет во согласност со склучените меѓународни спогодби за тој промет.

IV. ТРАНСФЕР НА ПОВАРУВАЊА НА СТРАНСКИ ЛИЦА

Член 45

Девизите што во смисла на членот 28 од овој закон можат да се користат за увоз на опрема, како

и другите девизи што врз основа на посебен сојузен закон можат да се користат за увоз на опрема, работните организации можат слободно да ги трансферираат во странство ако со овие средства вршат отплатување на странски кредити и заеми.

Член 46

Побарувањата што, во рамките на заедничко работење со домашни стопански организации, странски правни лица ќе ги остварат во согласност со важечките прописи, можат слободно да се трансферираат во странство.

Член 47

Трасферот на побарувањата на странски лица во динари по основот на авторски хонорари, надоместок за извршена работа, пензија и слично, се врши според посебни сојузни прописи или меѓудржавни договори.

Член 48

Динарите со кои располагаат странски физички лица во Југославија, а што потекуваат од замена на девизи, можат да се трансферираат во странство во видот на девизите што се заменети за динари.

V. ПРОМЕТ НА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ И БЛАГОРОДНИ МЕТАЛИ

Член 49

Домашни хартии од вредност и вложни книшки што гласат на динари можат да се изнесуваат во странство само по одобрување од Народната банка на Југославија.

Странски хартии од вредност и вложни книшки што гласат на девизи, работните организации и други домашни лица можат да изнесуваат во странство само по одобрување од Народната банка на Југославија.

Работните организации и други домашни лица се должни внесениите странски вредности од ставот 2 на овој член да ѝ ги пријават на овластената банка во рок од 30 дена од денот на внесувањето.

Вредностите од ставот 2 на овој член како и купоните на странските хартии од вредност, работните организации и другите домашни лица можат да ги наплатуваат преку овластената банка.

Вредностите од ставот 2 на овој член можат да ѝ се продадат на Народната банка на Југославија или на овластените банки за сметка на Народната банка на Југославија, со наплата на противвредноста во динари или во девизи, согласно со важечките прописи.

Член 50

Чековите влечени во Југославија на странство не смеат во Југославија да се препродаваат ниту да се индосираат.

Чековите на динари влечени во Југославија не смеат да се хонорираат ако врз нив се наоѓа индосамент на странско лице.

Девизите издадени во Југославија можат да се реализираат во Југославија само со отстапување на Народната банка на Југославија или на овластените банки.

Член 51

Производителите на злато во Југославија се должни произведеното злато да ѝ го понудат на откуп на Народната банка на Југославија.

Продажбата на злато на Народната банка на Југославија во смисла на ставот 1 од овој член се изедначува со работите на редовен извоз, а стопанската организација — производител има право на купување девизи во износот што, во смисла на членот 16 од овој закон, ќе го определи Сојузниот извршен совет.

Член 52

Продажбата на злато во Југославија и во странство ја врши Народната банка на Југославија.

Член 53

Забрането е изнесување од Југославија злато и други благородни метали во непреработена и кована форма.

По исклучок од одредбата на ставот 1 од овај член, Народната банка на Југославија, работните организации и други домашни лица можат по нејзино одобрување да изнесуваат од Југославија злато и други благородни метали.

Член 54

Не е дозволено топење на ковано злато (златници).

Топење и претопување злато во дестови и кршено злато им е дозволено само на производствените работни организации и на занаетчиските претпријатија во рамките на нивната дејност, а на занаетчиски јувелирски дуќани само претопување на кршено злато заради преработка за сметка на сопственикот на кршено злато.

Член 55

Откуп и продажба на златници и злато во друга форма врши Народната банка на Југославија.

По исклучок од ставот 1 на овој член, купување во Југославија и увоз на кршено злато за потребите на својата дејност можат да вршат и производствени работни организации и занаетчиските претпријатија што ќе добијат за тоа одобрување од Народната банка на Југославија.

Правото на откуп на златници и злато во друга форма Народната банка на Југославија може да го пренесе врз одделни овластени банки.

Член 56

Како благородни метали во смисла на овој закон се подразбираат: злато и платина со платинската група (исиум, иридиум, паладиум, рутениум, родиум) во секоја состојба и форма освен предметите изработени од овие метали.

Како лост на злато или друг благороден метал се подразбира секоја форма на непреработено злато и друг благороден метал.

Како кршено злато се подразбираат сите изработки од злато што се купуваат односно продаваат според тежината и цената на чисто злато, не земајќи ги предвид трошоците на изработката.

VI. РАСПОЛАГАЊЕ СО ДЕВИЗИ ОД СТРАНА НА ДОМАШНИ ЛИЦА ВОН СТОПАНСТВОТО

Член 57

На општествено-политичките заседници и на нивните органи, на општествените организации и на граѓанските правни лица им се обезбедуваат девизни средства врз основа и во границите утврдени со посебен сојузен закон.

Член 58

Граѓаните имаат право за сопствени потреби да купуваат девизи кај овластените банки.

Износот на девизите и условите на купопродажба на девизите ги пропишува Сојузниот извршен совет.

Член 59

Општествените организации, здруженијата на граѓани и граѓанските правни лица можат остварити девизи, доколку не ѝ ги продадат на овластената банка или на Народната банка на Југославија да ги држат на своја сметка кај банката и да ги користат за сопствени потреби, во согласност со одредбите од овој закон.

Поблиски прописи за располагање со девизите од страна на организациите и лицата од ставот 1 на овој член донесува Сојузниот извршен совет.

Член 60

Девизите што ги внесуваат или што ќе ги при-
мат од странство, граѓаните можат во целина или

делумно да ѝ ги продадат на овластената банка или на Народната банка или да ги стават на своја девизна сметка кај овластената банка или кај Народната банка на Југославија и да ги користат во согласност со прописите што ќе ги донесе Сојузниот извршен совет.

Средствата положени на девизните сметки на граѓаните се сметаат како депозит на Народната банка на Југославија и на овие средства Народната банка на Југославија плаќа интерес.

Девизите што не ќе ги стават на девизна сметка граѓаните се должни да им ги понудат на откуп на овластените банки, на Народната банка на Југославија или на овластените менувачи.

Девизите што овластените банки и менувачи ќе ги откупат според ставот 3 на овој член не можат да се внесуваат во кредитните фондови на овластените банки во девизи.

VII. ДЕВИЗНО РАБОТЕЊЕ НА ОВЛАСТЕНИТЕ БАНКИ

Член 61

Девизно-валутните работи во Југославија, работите на платниот промет со странство и кредитните работи со странство можат да ги вршат деловните банки што ги исполнуваат условите определени со овој закон и со прописите донесени врз основа на него (овластени банки).

Член 62

Купувањето на ефективни странски пари, патнички и банкарски чекови, како и кредитни писма, од странски и домашни лица (менувачки работи) можат да го вршат сите деловни банки и други организации што ќе добијат за тоа овластување од Народната банка на Југославија (овластени менувачи).

Начинот на работењето и контролата на работата на овластените менувачи ги пропишува Народната банка на Југославија.

Член 63

За вршење девизни работи од членот 61 од овој закон овластените банки мораат да располагаат со определениот минимален износ на кредитниот фонд во девизи и мораат да обезбедат определен обем на девизниот промет.

Минималните износи на кредитниот фонд во девизи, обемот на девизниот промет и рокот во кој банките мораат да ги исполнат условите од ставот 1 на овој член, за одделни видови работи, ги утврдува Сојузниот извршен совет.

Член 64

Кредитниот фонд во девизи овластените банки го формираат:

1) со купување на девизите со кои нивните иматели самостојно располагаат во смисла на чл. 16, 37, 40 и 59 од овој закон;

2) со купување девизи од Народната банка на Југославија;

3) од приходите остварени во девизи.

Купувањето на девизи за формирање на кредитниот фонд во девизи банката може да го врши само со динари од својот кредитен фонд.

Член 65

Средствата на кредитниот фонд во девизи овластените банки можат да ги користат:

1) за давање девизни кредити во Југославија и странство;

2) за отплатување кредити во Југославија и странство;

3) за продажба на девизи во Југославија.

Средствата на кредитниот фонд во девизи служат како основа за задолжување на банката во странство и за давање гаранции за задолжувањето на работните организации и другите домашни лица во странство.

Овластените банки можат да се спогодат за заедничко користење на средствата на кредитниот фонд во девизи за вршење кредитни и други банкарски работи во Југославија и во странство.

Член 66

Девизите што ќе ги прибават по пат на депозити во девизи со отказан рок и од средствата на девизните кредити добиени во Југославија и странство, овластените банки можат да ги користат за давање кредити во Југославија и странство во согласност со условите за депонирање девизи односно во согласност со договорот за девизниот кредит.

Член 67

Сојузниот извршен совет може да определи дел од средствата на кредитниот фонд во девизи и од депозитот во девизи со отказан рок овластените банки да не можат да користат за давање кредити во Југославија и странство.

Член 68

Девизите што ќе ги откупат овластените банки од работни организации и од други домашни лица и странски лица и девизите депонирани без отказан рок, освен девизите што ги внесуваат во својот кредитен фонд, овластените банки можат да ги користат исклучиво за плаќање според чл. 19 и 23 на овој закон.

Овластените банки се должни на товар на средствата од ставот 1 на овој член да ги извршат наложите за плаќање во странство, ако се издадени наложите согласно со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на него.

Член 69

Овластените банки можат меѓусебно да ги купуваат и продаваат само девизите од нивните кредитни фондови.

Член 70

Овластените банки се должни да ѝ доставуваат на Народната банка на Југославија извештаи за состојбата на девизните средства на сметките што се водат кај нив, и тоа во роковите и на начинот што ќе ги определи Народната банка на Југославија.

VIII. ДЕВИЗНИ РЕЗЕРВИ

Член 71

Девизните резерви ги сочинуваат: побарувањата на Народната банка на Југославија и на овластените банки на сметките во странство и златото и странските хартии од вредност со кои располага Народната банка на Југославија во Југославија и странство.

Член 72

Девизните резерви се состојат од постојани и текушти девизни резерви.

Член 73

Со постојаните девизни резерви се обезбедува општата и долгорочната ликвидност во меѓународните плаќања и се придонесува за стабилноста на динарот.

Член 74

Износот на постојаните девизни резерви го утврдува Сојузната скупштина.

Член 75

Постојаните девизни резерви ги сочинуваат: злато и хартиите од вредност со кои располага Народната банка на Југославија во Југославија и во странство и побарувањата на Народната банка на Југославија во конвертибилни средства за плаќање на сметките во странство, а до вкупниот износ од членот 74 на овој закон.

Член 76

За употребата на средствата на постојаните девизни резерви одлучува Сојузната скупштина.

Средствата на постојаните девизни резерви можат да се користат за меѓународни плаќања и по одлука на Сојузниот извршен совет, со тоа што таквите плаќања во една година да не можат да надминат 30% од износот на постојаните девизни резерви.

Средствата користени според ставот 2 од овој член мораат да се вратат во постојаните девизни резерви во рок од шест месеци од денот на користењето.

Член 77

Со средствата на постојаните девизни резерви ракува Народната банка на Југославија на начинот со кој го обезбедува благовременото и потполното извршување на обврските во меѓународните плаќања.

Член 78

Со текуштите девизни резерви се обезбедува ликвидноста во редовните плаќања на стоки и услуги што се увезуваат и на другите стасани обврски во странство.

Член 79

Текуштите девизни резерви ги сочинуваат побарувањата на овластените банки и на Народната банка на Југославија на сметките во странство, освен делот кој според членот 74 од овој закон претставува постојана девизна резерва.

Член 80

Текуштите девизни резерви овластените банки и Народната банка на Југославија ги користат за извршување на наложите за плаќање при работењето со странство, во согласност со одредбите од овој закон.

Член 81

Народната банка на Југославија е должна на овластените банки да им продаде девизи за плаќање во странство ако овие банки не располагаат со доволни средства од членот 68 на овој закон за извршување на наложите за плаќање.

Овластените банки се должни на Народната банка на Југославија на нејзино барање да ѝ ги продадат девизите од членот 68 на овој закон.

IX. ДЕВИЗНА КОНТРОЛА

Член 82

Плаќањето и наплатувањето во работењето со странство, девизно-валутните работи во Југославија, кредитните работи со странство, изнесувањето од Југославија и внесувањето во Југославија динари, девизи, хартии од вредност, злато и други благородни метали, како и други работи со странство што имаат влијание врз развојот на платниот биланс и врз меѓународната вредност на динарот подлежат на девизна контрола.

Девизната контрола ја вршат Сојузниот секретаријат за финансии, Девизниот инспекторат и Народната банка на Југославија (девизните органи), како и другите органи и организации што ќе ги овласти за тоа Сојузниот секретаријат за финансии.

Член 83

Надлежноста на Сојузниот секретаријат за финансии и на Девизниот инспекторат во вршењето на девизната контрола се определува со посебен сојузен закон.

Член 84

Народната банка на Југославија врши контрола на следните девизни работи:

- 1) наплата на извезени стоки и услуги и на увозот на платени стоки и услуги;
- 2) на вршењето на менувачки работи;

3) на производството и прометот на злато и други благородни метали со странство.

Контролата на работите од ставот 1 на овој член Народната банка на Југославија ја врши, по правило, со преглед на документите што се стекнуваат кај неа (документарна девизна контрола), а по потреба и со непосреден увид во девизното работење на работните организации.

Народната банка на Југославија може да овласти одделни деловни банки да вршат определени работи на контрола од ставот 1 на овој член на начинот и под условите што ќе ги определи таа.

Народната банка на Југославија врши контрола на работата на деловните банки во поглед на девизните работи за чие вршење се овластени тие банки.

Член 85

Работните организации и други домашни лица што подлежат на девизна контрола се должни да им овозможат на органите овластени за вршење девизна контрола увид во своето работење и на барање од тие органи да дадат потребни податоци.

Член 86

Сите количини ефективни динари над износите и апоените дозволени за изнесување од Југославија односно за внесување во Југославија, според посебни прописи, а што патник (домашен или странски) не ќе им ги пријави на граничните царински органи, привремено се одземаат со издавање на потврда.

Одлуката за одземање или враќање, во целина или делумно, на привремено одземените динари според ставот 1 од овој член се донесува во постапката по девизниот прекршок. Оваа одлука може да се донесе и во случај ако постапката поради прекршок не може да се води поради малолетство, болест или смрт на сторителот на прекршок или затоа што тој им е непознат или не им е достапен на органите надлежни за водење на постапката.

Пријавените количини ефективни динари што ги надминуваат износите и апоените чие изнесување односно внесување е дозволено според посебни прописи, се депонираат кај Народната банка на Југославија.

Количините на ефективни динари пријавени во смисла на ставот 3 од овој член му се враќаат на патникот ако не се предмет на девизен прекршок.

Член 87

Домашни патници можат да ги изнесуваат во странство сите видови девизи што ги прибавиле или со кои располагаат во смисла на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на него.

Девизите што противно на ставот 1 од овој член домашен патник се обиде без пријава на граничните царински органи да ги изнесе од Југославија привремено се одземаат со издавање на потврда.

Одлуката за одземање или враќање, во целина или делумно, привремено одземените девизи според ставот 2 од овој член, се донесува во постапката по девизен прекршок. Оваа одлука може да се донесе и во случај ако постапката поради прекршок не може да се води поради малолетство, болест или смрт на сторителот на прекршок или затоа што тој е непознат, или не им е достапен на органите надлежни за водење на постапката.

Пријавените количини девизи што ги надминуваат износите чие изнесување е дозволено според посебни прописи или според посебно одобрување од девизниот орган, се депонираат кај Народната банка на Југославија.

Количините на девизите пријавени во смисла на ставот 4 од овој член, се враќаат ако не се предмет на девизен прекршок.

Х. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 88

Со парична казна до 100 000 динари ќе се казни за стопански престап работна организација како и

друго правно лице што според важечките прописи може да биде одговорно за стопански престап:

1) ако држи девизи во странство а тоа држење не е дозволено со овој закон или со прописи донесени врз основа на него (член 5);

2) ако плаќањето или наплатувањето во прометот на стоки и услуги со странство и другите плаќања со странство ги изврши противно на членот 2 од овој закон;

3) ако плаќањето и наплатувањето во работењето со странство, како и купопродажбата на девизи во Југославија не ги изврши врз база на царитетот на динарот определен со сојузен закон (член 3);

4) ако плаќањето или наплатувањето во работењето со странство не го изврши на начинот предвиден во членот 6 од овој закон;

5) ако изврши купопродажба на девизи противно на членот 9 став 1 од овој закон;

6) ако склучи работа во Југославија со домашно правно лице противно на членот 9 став 2 од овој закон;

7) ако не изврши наплата на извезени стоки, извршени услуги или наплата на побарување по други основи, во пропишаниот рок и преку сметките на овластените банки (член 13);

8) ако девизите на сметката кај овластената банка, освен девизите од членот 16 на овој закон, ги депонира со отказан рок, му ги позајми на некој, или изврши продажба на друго лице а не на овластена банка или на Народната банка на Југославија (член 18);

9) ако изврши плаќање за увоз на стоки од членот 24 на овој закон противно на тој член;

10) ако како претежен извозник изврши плаќање за увоз на сировини и друг репродукционен материјал над износот на девизите остварени со извоз (член 26 став 1), или противно на пропишаните услови (член 26 став 2);

11) ако девизите од посебните девизни квоти ги користи противно на нивната намена за плаќање увоз на опрема (член 32);

12) ако платените стоки не ги увезе од странство во определениот рок (член 33);

13) ако при вршењето на инвестициони работи во странство не се придржува за одредбите од членот 37 на овој закон и прописите донесени врз основа на тој член;

14) ако при основањето или учеството во претпријатие во странство користи средства што не се наведени во членот 38 од овој закон;

15) ако добивката остварена со работењето на основано претпријатие во странство или во чие работење учествува, ја употреби противно на членот 39 став 1 од овој закон и на донесените прописи за изнесување средства од членот 38 на овој закон за распоредувањето со добивката (член 39 став 2);

16) ако девизите остварени во работи на посредување во надворешнотрговскиот промет ги користи противно на пропишаниот начин и услови (член 40);

17) ако изврши плаќања на увоз на репродукционен материјал и резервни делови за свои потреби, како и плаќање на експлоатационите трошоци во странство, противно на пропишаниот начин (член 42 став 1), или ако не ги наплати своите услуги од домашни стопански организации во динари (член 42 став 2);

18) ако изврши плаќања на извоз и увоз на стоки и услуги противно на посебните прописи (член 44);

19) ако произведеното злато не ѝ го понуди за ради сткуп на Народната банка на Југославија (член 51 став 1);

20) ако изврши топење на ковано злато или топи и претопува злато во лостови или кршено злато, а тоа не спаѓа во неговата дејност (член 54);

21) ако формира свој девизен кредитен фонд противно на членот 64 став 1 од овој закон или ако купува девизи за формирање на тој фонд со динари што не потекнуваат од динарскиот кредитен фонд (член 64 став 2);

22) ако средствата на кредитниот фонд во девизи ги користи за други цели а не за оние што се наведени во членот 65 од овој закон;

23) ако средствата на кредитниот фонд во девизи или средствата на депозитот со отказан рок во девизи ги користи над височината што ќе ја определи Сојузниот извршен совет (член 67);

24) ако изврши купување и продажба на девизи противно на членот 69 од овој закон.

За дејствијето од ставот 1 на овој член ќе се казни за стопански престап и одговорното лице во работната организација или во друго правно лице со парична казна до 3.000 динари.

Член 89

Со парична казна до 50.000 динари ќе се казни за прекршок работната организација како и друго правно лице што според важечките прописи може да биде одговорно за прекршок:

1) ако изврши трансфер на побарувања на странски лица во динари противно на посебните сојузни прописи или на меѓудржавните договори (член 47);

2) ако изврши трансфер на динари со кои располага странец во Југославија во друг вид девизи од оној вид што била заменетата девиза (член 48);

3) ако со хартии од вредност и со вложни книшки постапи противно на членот 49 од овој закон;

4) ако со чекови и девизи постапи противно на членот 50 од овој закон;

5) ако изнесе или биде спречен да изнесе злато или некој друг благороден метал во непреработена или кована форма, без одобрување од Народната банка на Југославија (член 53);

6) ако изврши купопродажба на злато или златници во друга форма или ако купи или увезува кршено злато без посебно одобрување од Народната банка на Југославија (член 55);

7) ако девизите од девизната сметка ги користи за други цели а не за сопствени потреби, или противно на прописите за нивното располагање (член 59);

8) ако не ѝ достави извештај за состојбата на девизните сметки на Народната банка на Југославија во пропишаниот рок и на начинот што ќе го определи таа (член 70);

9) ако им оневозможи увид во работењето или не им даде потребни податоци на органите овластени за вршење девизна контрола (член 85);

10) ако не ја оправда разликата настаната во работењето со странство по основот на превозни ризици, бонификации и др. (член 100).

За дејствието од ставот 1 на овој член ќе се казни за прекршок и одговорното лице во работната организација или во друго правно лице, со парична казна до 1.000 динари.

Член 90

Со парична казна до 10.000 динари ќе се казни за прекршок поединец:

1) ако остварени девизи држи во странство, а тоа држење не е дозволено со овој закон или со прописите донесени врз основа на него (член 5);

2) ако плаќањето или наплатувањето во прометот со странство не го изврши на начинот предвиден со членот 2 од овој закон;

3) ако противно на членот 9 став 1 на овој закон купи или продаде девизи во Југославија;

4) ако изнесува или внесува или биде спречен да изнесе односно внесе динари во патничкиот промет со странство противно на прописите (член 10 став 2);

5) ако купи или продаде динари во странство (член 10);

6) ако со хартиите од вредност и со вложните книшки постапи противно на членот 49 од овој закон;

7) ако изнесува или биде спречен да изнесе злато и други благородни метали во непреработена и кована форма без одобрување од Народната банка на Југославија (член 53);

8) ако изврши топење на ковано злато, топење и претопување на злато во лостови, како и кршено злато, доколку претопувањето на кршено злато не го врши за сметка на сопственикот од тоа злато (член 54);

9) ако купи и продаде златници и злато во друга форма без одобрување од Народната банка на Југославија (член 55), доколку дејствието не содржи форми на кривично дело;

10) ако девизите ставени на девизна сметка ги користи противно на прописите донесени врз основа на членот 60 став 1 од овој закон;

11) ако изнесува или биде спречен да изнесе девизи во патничкиот промет со странство (член 87 став 2).

Член 91

Во случај на прекршок од членот 89 точ. 5 и 6 и членот 90 точ. 3, 4, 7 и 11 на овој закон покрај парична казна може да се изрече и заштитна мерка одземање во целина или делумно на предметот на прекршокот, а имотната корист што е здобиена со извршувањето на прекршокот се одзема во целина. Во случај на прекршок од членот 90 точ. 3, 4, 7 и 11 на овој закон може да се изрече и заштитната мерка одземање на превозното средство, ако неговите тајни односно скриени места биле користени за сокривање предметот на прекршокот.

Член 92

Органот што го донесува решението за прекршокот може да дозволи паричната казна изречена за прекршоци од овој закон да се исплати во рати, со тоа што рокот за потполна исплата да не може да биде подолг од две години.

Член 93

Постапката по прекршоците од овој закон ја води во прв степен и решенија донесува Девизниот инспекторат.

По жалбата против решенија на Девизниот инспекторат решава Сојузниот секретаријат за финансии.

Член 94

Средствата за плаќање, одземената имотна корист и вредноста на предметите на прекршокот, одземени во постапката по прекршоците од овој закон се уплатуваат во сојузниот буџет.

Член 95

Постапката по прекршоците од овој закон не може да се започне кога ќе изминат три години од денот на извршувањето на прекршокот. Застареноста се прекинува со секое дејствие на надлежниот орган управено кон водење постапка против сторителот на прекршокот. По секој прекин на застареноста, застареноста почнува одново да тече, но постапката не може во никој случај да се започне по истекот на шест година од денот на извршувањето на прекршокот.

Изречена казна и заштитна мерка за прекршоци не може да се изврши кога ќе изминат три години од денот на правносилноста на решението за прекршокот. Застареноста се прекинува со секое дејствие на надлежниот орган управено кон извршувањето на казната. По секој прекин на застареноста, застареноста почнува одново да тече, но таа настанува во секој случај по истекот на шест години од денот на правносилноста на решението за прекршокот.

XI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 96

Стопанските организации се должни да ги подмират сите обврски настанати по договорите склучени со овластените банки според чл. 56 и 56а од Законот за девизното работење и за платниот промет со странство („Службен лист на СФРЈ“ бр. 15/65 и 35/65).

Југословенската банка за надворешна трговија и Југословенската земјоделска банка се должни на Народната банка на Југославија да ѝ ги подмират своите обврски што ги презеле со договорите за отстапување дел од девизите што ги остваруваат стопанските организации.

Банките од ставот 2 на овој член се должни до крајот на 1967 година да ѝ ги вратат на Народната банка на Југославија девизните средства што ги примиле од неа во текот на 1965 и 1966 година на име аванс заради извршување на договорите склучени со стопански организации според чл. 56 и 56а од Законот за девизното работење и за платниот промет со странство.

Член 97

Се овластува Сојузниот извршен совет за стоките што се извезуваат и за услугите извршени во Југославија или во странство, за сметка на порачачи од странство, да одобрува ослободување од плаќањето на дел од општествените приходи (дајноци, такси, придонеси и др.) што се плаќаат за тие стоки кога тие остануваат на домашен пазар и за тие услуги кога се вршат тие за домашни порачачи, како и да може да одобрува враќање на дел од тие приходи ако се веќе платени.

Член 98

Народната банка на Југославија може спрема одделни земји и подрачја каде постојат посебни услови за размена, согласно со важечките трговски платни спогодби и со дадените насоки, да определи посебен начин и посебни услови за пресметување во надворешнотрговската размена со тие земји односно подрачја.

Член 99

Плаќањето на стоки со девизи во Југославија може да се врши само врз основа на посебни прописи, што ги донесува Сојузниот извршен совет. Со овие прописи ќе се утврди и начинот за располагање со девизите остварени со продажбата на стоки во Југославија.

Член 100

Сојузниот секретар за финансии, во спогодба со сојузниот секретар за надворешна трговија, ќе го пропише начинот и постапката за правдање на разликите настанати поради превозните ризици, бонификациите, платените пенали, рабатите, исправките на вредноста и др. во работењето со странство.

Член 101

По исклучок од одредбата на членот 2 на овој закон, Народната банка на Југославија може да подобри и поинаков начин за плаќање отколку што е начинот предвиден со платните и други спогодби склучени помеѓу Југославија и други држави, ако со тие спогодби таков начин на плаќање не е исклучен.

Член 102

Со денот на почетокот на применувањето на овој закон престануваат да важат:

1) Законот за девизното работење и платниот промет со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/65 и 35/65);

2) Одлуката за располагање со девизните средства што ќе ги реализираат државните органи и установи, установите со самостојно финансирање, општествените организации и приватните лица („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 32/54, 50/54, 58/56 и 45/59);

3) Наредбата за овластување за издавање одобренија за држење девизи во странство („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 35/61);

4) Наредба за определување на банките што се овластени да продаваат девизи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 23/61);

5) Решението за органите што ќе ги издаваат дозволите за увоз на стоки што се увезуваат врз основа на рестриктивна дозвола („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 6/61 и 15/61);

6) Наредбата за начинот на продажбата на девизи за потребите на државни органи и општествени правни лица („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 12/61);

7) Упатството за плаќање определени услуги во прометот со странство („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 10/61);

8) Наредбата за постапување со салдата што се затекнале на девизните сметки кај овластените банки („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 9/61);

9) Наредбата за вршење работи и услуги при облагородувањето на странски стоки („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 41/62);

10) Наредбата за постапување со девизите остварени по работите на меѓународно трговско посредување и по работите на претпријатијата за унапредување на надворешнотрговската размена („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 41/62);

11) Наредбата за определување на банките што се овластени да продаваат девизи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 23/61 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 29/63);

12) Наредбата за условите под кои овластените банки склучуваат договори за купување девизи од Народната банка („Службен лист на СФРЈ“, бр. 29/63);

13) Наредбата за продажбата на девизи за увоз на технички стоки („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 3/63);

14) Наредбата за условите и начинот за продажба на странски средства за плаќање на граѓаните („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 31/62 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 43/64);

15) Наредбата за давање девизни кредити од страна на овластените банки за увоз на репродукциони материјали наменети за зголемување на извозот („Службен лист на СФРЈ“, бр. 32/64);

16) Наредбата за утврдување на стоките што се увезуваат врз основа на рестриктивна дозвола („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 1/63 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 20/63, 39/63, 12/64);

17) Наредбата за определување на видовите стоки и услуги при чиј извоз ќе се даваат прописаните премии за остварените девизи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 10/61, 18/61, 30/61, 7/62 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 10/64);

18) Наредбата за располагање со девизите што ќе ги остварат граѓани („Службен лист на СФРЈ“, бр. 50/64);

19) Наредбата за штедните влогови во странски средства за плаќање на иселениците и иселениците-повратници („Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/64 и 52/64);

20) Листата на стоките за континентиран увоз („Службен лист на СФРЈ“, бр. 6/64 и 10/64);

21) Листата на стоките за слободен увоз („Службен лист на СФРЈ“, бр. 6/64);

22) Листата на стоките за увоз врз основа на либерална дозвола („Службен лист на СФРЈ“, бр. 6/64);

23) Наредбата за утврдување за 1965 година на износот на девизите за плаќање на стоките што се увезуваат врз основа на генерална дозвола („Службен лист на СФРЈ“, бр. 34/64);

24) Наредбата за водење девизни сметки на стопанските организации („Службен лист на СФРЈ“, бр. 55/65);

25) Наредбата за начинот и постапката за плаќање на опремата што се увезува, а која е наменета за заштита при работата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 51/65);

26) Одлуката за изнесување и внесување ефективни динари во патничкиот промет со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/66);

27) Наредбата за условите и начинот на про-
дажбата индустриски стоки во Југославија за де-
визи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 37/65);

28) Наредбата за начинот и постапката за прав-
дање на разликите настанати во работењето со
странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 27/65 и
26/66);

29) Одлуката за определување на девизните
средства за нестоковни и стоковни плаќања во
1966 година на државните органи, општествените
правни лица, граѓанските правни лица и на граѓани
 („Службен лист на СФРЈ“, бр. 11/66);

30) Наредбата за начинот и условите за кори-
стење на девизите определени за плаќањата во
врска со извозот на стоки и услуги („Службен лист
на СФРЈ“, бр. 10/66);

31) Наредбата за утврдување на износот на
девиза за плаќањата во врска со извозот на стоки
и услуги („Службен лист на СФРЈ“, бр. 10/66);

32) Наредбата за процентот од средствата на
амортизацијата до кој можат стопанските органи-
зации да купуваат девизи за плаќање на опремата
и резервните делови што се увезуваат („Службен
лист на СФРЈ“, бр. 10/66);

33) Наредбата за определување на комуналните
банки што се овластени за вршење девизни работи
 („Службен лист на СФРЈ“, бр. 32/64);

34) Наредбата за прогласување определени ко-
мунални банки како овластени банки за вршење
девизни работи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 4/65);

35) Наредбата за определување одделни кому-
нални банки овластени за вршење девизни работи
 („Службен лист на СФРЈ“, бр. 10/65);

36) Наредбата за определување на одделни ко-
мунални банки овластени за вршење девизни ра-
боти („Службен лист на СФРЈ“, бр. 12/65);

37) Наредбата за определување на Комуналната
банка, Целџе како овластена банка за вршење де-
визни работи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 43/65);

38) Наредбата за определување одделни кому-
нални банки овластени за вршење девизни работи
 („Службен лист на СФРЈ“, бр. 26/65);

39) Наредбата за определување на одделни ко-
мунални банки овластени за вршење девизни ра-
боти („Службен лист на СФРЈ“, бр. 32/65).

До донесување на соодветните прописи се про-
должува важењето на:

1) Наредбата за начинот на чување и евиден-
тирање на купени, преработени и потрошени ко-
личини злато („Службен лист на СФРЈ“, бр. 28/65);

2) Наредбата за условите за вршење измени или
исправки на податоците во пријавите за извоз и
увоз на стоки („Службен лист на СФРЈ“, бр. 37/65);

3) Наредбата за условите под кои граѓаните
можат да испраќаат или изнесуваат определени
предмети во странство („Службен лист на СФРЈ“,
бр. 37/65);

4) Наредбата за утврдување на износот на де-
визите за плаќања во врска со извозот на стоки
заради продажба на Светската изложба во Мон-
треал во 1967 година и на други меѓународни из-
ложби и саеми во странство („Службен лист на
СФРЈ“, бр. 19/66);

5) Наредбата за регулирање на увозот на мо-
торни возила од страна на граѓаните („Службен
лист на СФРЈ“, бр. 5/64);

6) Листата на стоките за чија вредност пода-
тоците се внесуваат во пријавата за извоз на стоки
врз основа на претходна калкулација („Службен
лист на СФРЈ“, бр. 28/62 и 1/63);

7) Наредбата за поднесување пријави за извоз
и увоз на стоки („Службен лист на СФРЈ“, бр. 27/62).

Член 103

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот
на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“, а ќе
се применува од 1 јануари 1967 година.

362.

Врз основа на членот 217. става 1 точка 1 од
Уставот на Социјалистичка Федеративна Република
Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА КРЕДИТ- НИТЕ РАБОТИ СО СТРАНСТВО

Се прогласува Законот за кредитните работи со
странство, што го усвои Сојузната скупштина на
седницата на Сојузниот собор од 14 јули 1966 годи-
на и на седницата на Стопанскиот собор од 14 јули
1966 година.

П. Р. бр. 469

15 јули 1966 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗА К О Н

ЗА КРЕДИТНИТЕ РАБОТИ СО СТРАНСТВО

И. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Како кредитни работи со странство, во смисла
на овој закон, се подразбира склучување и извр-
шување на договори со странски правни и физич-
ки лица:

- 1) за земање и давање кредити за плаќање
стоки што се увезуваат односно извезуваат и за
плаќање услуги и инвестициони работи;
- 2) за увоз и извоз на стоки, вршење услуги и
изведување инвестициони работи, на кредит;
- 3) за земање и давање финансиски кредити;
- 4) за земање и давање краткорочни банкарски
кредити за ликвидност во плаќањата со странство.

Член 2

Кредитни работи со странство можат да вршат
работните организации, овластените банки и На-
родната банка на Југославија.

Работните организации, овластените банки и
Народната банка на Југославија склучуваат кре-
дитни работи со странство во границите на својата
кредитна способност, според одредбите од овој за-
кон.

Договори за земање и давање кредити во стран-
ство може да склучува и федерацијата врз основа
на одлука од Сојузната скупштина со која се утвр-
дуваат намената и височината на кредитот и на
средствата за давање односно за отплатување на
кредитот.

Член 3

Според одредбите од овој закон се вршат и
работите во врска со кредитните работи со стран-
ство, и тоа: давање гаранции и рефинансирање по
кредитните работи со странство и осигурување од
ризици по кредитите дадени на корисници во
странство.

Член 4

Гаранции по кредитните работи со странство
можат да даваат работните организации, овласте-
ната банка и Народната банка на Југославија, под ус-
ловите предвидени со овој закон.

Рефинансирање по кредитните работи со стран-
ство можат да вршат работните организации, ов-
ластените банки и Народната банка на Југославија.
Осигурување од ризици во врска со работите
по кои се кредитираат корисници во странство,

покрај завод за осигурување, може да врши и работна организација што ќе биде овластена за тие работи со посебен сојузен пропис.

Член 5

Во согласност со насоките утврдени со општествените планови на Југославија, Сојузниот извршен совет може да ги пропише поблиските услови за склучување и извршување на кредитните работи со странство.

II. ВРШЕЊЕ КРЕДИТНИ РАБОТИ СО СТРАНСТВО

1. Работни организации

Член 6

Работните организации самостојно одлучуваат за склучување кредитни работи со странство, во согласност со одредбите од овој закон.

Работните организации можат да ги склучуваат кредитните работи од членот 1 точ. 1 до 3 на овој закон, ако се овие кредити во врска со работњето за кое се регистрирани.

Член 7

Кредитните работи по кои се задолжува во странство, работната организација може да ги врши ако за извршување на обврските во врска со тие работи обезбедува потребни девизи.

За извршување на обврските во врска со кредитните работи од ставот 1 на овој член работната организација може да ги користи:

1) девизите со кои слободно располага според одредбите од Законот за девизното работење („Службен лист на СФРЈ“, бр. 29/66) — за извршување на обврските по сите видови кредитни работи по кои се задолжува во странство;

2) девизите што според Законот за девизното работење може да ги купи од банката до износот на определениот дел на средствата на амортизацијата што може да го користи за плаќање на увоз на опрема;

3) девизите што банка врз основа на договор ѝ ги става на располагање за таа цел;

4) девизите прибавени по основот на закуп и заложно право (хипотека) на транспортните средства во поморскиот, речниот и воздушниот сообраќај, како и девизните средства добиени по основот на осигурување на основно средство, надоместок на штета од несреќа, хаварија и други ризици.

Сојузниот извршен совет може да пропише работните организации од определени гранки на сообраќајот да можат девизите остварени со продажба на основни средства во странство да ги користат за извршување на обврските од ставот 1 на овој член, ако продажбата на основните средства во странство е дозволена со сојузен закон.

Член 8

За групи работни организации односно за работни организации од одделни дејности, кога користат кредит во странство за увоз на опрема, по кој овластената банка дава гаранција, може да се пропише до отплатата на тој кредит да држат кај овластената банка депозит во динари во височина до 10% од противвредноста на странскиот кредит што го користат.

Групите работни организации односно работните организации од одделни дејности и височината на депозитот до износот од ставот 1 на овој член, како и поблиските услови под кои се врши депонирањето на тие средства ги определува Сојузниот извршен совет.

Депонираните динарски средства според ставот 1 од овој член овластената банка може да ги користи само за кредитирање извоз на стоки, вршење услуги и изведување инвестициони работи во странство.

Овластените банки ќе им плаќаат за депонирањето динарски средства според ставот 1 од овој член на работните организации соодветен интерес.

Член 9

Кредитирањето на корисниците во странство работната организација го врши од средствата на својот деловен фонд, како и од средствата на кредитот добиен во земјата и во странство.

Член 10

Работна организација може да дава гаранции во врска со кредитни работи со странство што ги врши друга работна организација, ако со таа работна организација има склучен договор за кооперација или деловна соработка.

Работната организација, што ја дава гаранцијата според одредбата од ставот 1 на овој член, е должна определен дел од девизите со кој слободно располага по одредбите од Законот за девизното работење, да држи неангажиран додека трае гаранцијата.

Делот од девизите што работната организација според ставот 2 од овој член не може да го ангажира го утврдува Сојузниот извршен совет, и тоа во процент од височината на обврските по кредитот за кој е дадена гаранција.

Член 11

Работната организација е должна за склучената кредитна работа со странство да ѝ поднесе пријава на овластената банка преку која ги врши плаќањата односно наплатите по тој кредит.

Работната организација е должна пред склучувањето на кредитната работа со странство писмено да ја извести овластената банка за намерата за склучување кредитна работа со странство.

Член 12

Одредбите од важечките прописи за здружување средствата на работните организации за заеднички вложувања заради извршување на задачите и работите што настануваат врз основа на договор за долгорочна деловна соработка и за други видови на здружување средства, се применуваат, во вршењето на кредитни работи со странство, и на вложувањата и користењето на девизите со кои слободно располагаат тие работни организации.

Заради заедничко вршење кредитни работи со странство во врска со кои се кредитира корисник во странство или во врска со кои со странски содоговарач заеднички се истапува на пазарот, работната организација може да ги здружува расположивите средства на паричниот дел на својот деловен фонд со соодветните средства од друга работна организација односно со средствата на странски содоговарач.

Член 13

Работите на извоз на стоки и вршење услуги на кредит според членот 1 точка 2 од овој закон што ги вршат работните организации — не се сметаат за кредитни работи во смисла на овој закон ако целокупното плаќање во врска со тие работи е договорено со рок до 90 дена.

2. Овластени банки

Член 14

Кредитни работи со странство можат да вршат деловните банки овластени со сојузен закон и со прописите донесени врз основа на него за вршење на тие работи (овластени банки).

Овластените банки можат да ги вршат кредитните работи со странство од членот 1 точ. 1, 3 и 4 на овој закон.

Член 15

Кредитните работи по кои се задолжува во странство, овластената банка може да ги врши ако за извршување на обврските според тие работи обезбедува потребни девизни средства.

За извршување на обврските по кредитните работи од ставот 1 на овој член овластената банка може да ги користи:

- 1) средства на својот кредитен фонд во девизи;
- 2) девизите депонирани кај неа со отказан рок;
- 3) девизите наменети за отплатување кредити што ќе ги купи од Народната банка на Југославија.

Член 16

За вршење на кредитните работи со странство од членот 1 точка 1 на овој закон, во врска со кои работната организација кредитира корисникот во странство, овластената банка може на работната организација да ѝ даде кредит во динари само од средствата што според важечките прописи може да ги употреби за давање инвестициони кредити.

За давање на кредитите на работните организации според ставот 1 од овој член, овластената банка ги користи и средствата на општествено-политичките заедници што ќе им ги стават тие на располагање за таа цел, а кои според важечките прописи можат да се користат за инвестиции.

Член 17

Овластената банка може да дава гаранции по кредитните работи со странство што ги склучуваат работни организации, како и други овластени банки со кои остварува деловна соработка.

Член 18

Заради обезбедување несмеќавано подмирување на обврските настанати по основот на сопствено задолжување во странство и по основот на дадените гаранции по кредитите, овластена банка е должна, додека тие обврски траат, да држи неангажиран, определен дел од кредитниот фонд во девизи и определен дел од девизите депонирани кај неа со отказан рок.

Определениот дел од девизите што овластената банка според ставот 1 од овој член не може да го ангажира го утврдува Сојузниот извршен совет, и тоа во процент од височината на обврските во врска со користените кредити и издадените гаранции.

Одредбите од овој член не се однесуваат на кредитите што се извршуваат врз основа на меѓународни договори и други аранжмани што ги склучила федерацијата.

Член 19

Овластената банка е должна за склучена кредитна работа со странство да ѝ поднесе пријава на Народната банка на Југославија, како и пред склучувањето на кредитната работа со странство писмено да ја извести таа банка за намерата за склучување кредитна работа со странство.

Овластените банки се должни да ѝ поднесуваат на Народната банка на Југославија извештаи за кредитните работи со странство, што им ги пријавиле работните организации според членот 11 од овој закон.

3. Народна банка на Југославија

Член 20

Народната банка на Југославија може да врши кредитни работи со странство заради одржување на ликвидноста во плаќањата со странство, влијание врз стабилноста и развојот на стопанството и зголемување на девизните резерви.

Кредитните работи со странство Народната банка на Југославија ги врши во границите на средствата предвидени со сојузниот закон со кој се врши спроведувањето на парично-кредитната и девизната политика утврдени со општествениот план на Југославија и со други општи акти на Сојузната скупштина.

Член 21

Народната банка на Југославија може да овласти овластената банка да врши за нејзина сметка одделна кредитна работа со странство од членот 1 точ. 3 и 4 на овој закон.

Член 22

Народната банка на Југославија може да дава гаранции по кредитни работи по кои овластените банки се задолжуваат во странство односно по кои овластените банки даваат гаранција според членот 17 од овој закон само ако овластената банка односно работната организација ги обезбедува во потполност девизите за подмирување на обврските во врска со кредитот за кој Народната банка на Југославија дава гаранција односно супергаранција. Давањето на гаранција Народната банка на Југославија може да го обуслови со обврска на овластената банка да ѝ ги депонира девизите со кои слободно располага — до височината што им одговара на обврските во определена година по кредитот за кој дава гаранција.

Народната банка на Југославија може да определи рамковни услови за кредитните работи со странство по кои овластените банки се задолжуваат во странство, а за кои таа може да дава гаранции.

Член 23.

Се овластува Народната банка на Југославија да го пропише начинот, постапката и роковите за доставување на пријавите и извештаите од чл. 11 и 18 на овој закон.

III. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 24

Со парична казна до 100.000 динари ќе се казни за стопански престап работна организација:

1) ако врши кредитни работи со странство од членот 1 точ. 1 до 3 на овој закон што не се во врска со работењето за кое е регистрирана (член 6 став 2);

2) ако склучи кредитна работа според која се задолжува во странство, а за извршување на обврските во врска со таа работа не ги обезбеди потребните девизи според одредбите од членот 7 на овој закон;

3) ако користи кредит во странство за увоз на опрема, а до исплатата на тој кредит не држи кај овластената банка депозит според одредбите од членот 8 ст. 1 и 2 на овој закон;

4) ако кредитира корисници во странство од средствата што не се предвидени со членот 9 на овој закон;

5) ако даде гаранција по кредитни работи со странство што ги врши друга работна организација спротивно на членот 10 став 1 на овој закон;

6) ако додека траат обврските по основот на дадените гаранции во врска со кредитите не го држи неангажиран определениот дел од девизите со кој слободно располага според одредбите од Законот за девизното работење (член 10 ст. 2 и 3).

За стопански престап од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната организација со парична казна до 3.000 динари.

Член 25

Со парична казна до 100.000 динари ќе се казни за стопански престап деловна банка ако врши кредитни работи со странство а не е овластена за тие работи (член 14 став 1).

За стопански престап од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во овластената банка со парична казна до 3.000 динари.

Член 26

Со парична казна до 100.000 динари ќе се казни за стопански престап овластена банка:

1) ако средствата на работните организации депонирани кај неа според одредбата од членот 8 став 1 на овој закон ги користи спротивно на одредбата од членот 8 став 3 на овој закон;

2) ако склучи кредитна работа по која се задолжува во странство, а за извршување на обврските во врска со таа работа не обезбеди потребните девизи според членот 15 од овој закон;

3) ако на работна организација што кредитира корисник во странство и даде кредит во динари противно на членот 16 од овој закон;

4) ако додека траат обврските по основот на сопствено задолжување во странство и по основот на дадени гаранции во врска со кредитите не го држи неангажиран определениот дел од кредитниот фонд во девизи и определениот дел од девизите депонирани кај неа со отказан рок (член 18 ст. 1 и 2).

За стопански престап од ставот 1 точ. 2 и 4 на овој член, спрема овластената банка може да се изрекне заштитната мерка забрана на вршење кредитни работи со странство, под условите од членот 29 на Законот за стопанските престапи.

За стопански престап од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во овластената банка со парична казна до 3.000 динари.

Член 27

Со парична казна до 10.000 динари ќе се казни за прекршок работна организација:

1) ако не ѝ поднесе на овластената банка пријава за склучена кредитна работа со странство или не ја извести овластената банка писмено за намерата за склучување кредитна работа со странство (чл. 11 и 23);

2) ако на Народната банка на Југославија не ѝ ја поднесе пријавата според членот 30 став 3 од овој закон;

3) ако на овластената банка не ѝ ја поднесе пријавата според членот 31 став 4 на овој закон.

За прекршок од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната организација со парична казна до 1.000 динари.

Член 28

Со парична казна до 10.000 динари ќе се казни за прекршок овластена банка:

1) ако не ѝ поднесе на Народната банка на Југославија пријава за склучена кредитна работа со странство или не ја извести писмено за намерата за склучување кредитна работа со странство (член 19 став 1 и член 23);

2) ако не ѝ поднесе на Народната банка на Југославија извештај за кредитните работи со странство што ѝ ги пријавиле работните организации (член 19 став 2 и член 23);

3) ако не ѝ поднесе на Народната банка на Југославија пријава според членот 30 став 3 од овој закон;

4) ако не ѝ поднесе на Народната банка на Југославија извештај според членот 31 став 5 на овој закон.

За прекршок од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во овластената банка со парична казна до 1.000 динари.

Член 29

Постапката по прекршоците од овој закон ја води во прв степен и решенијата ги донесува Девизниот инспекторат.

По жалбата против решенијата на Девизниот инспекторат решава Сојузниот секретаријат за финансии.

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 30

Обврските во врска со задолжувања во странство создадени според сојузни прописи донесени до денот на влегувањето во сила на овој закон, од страна на работните организации што не остваруваат девизи со извоз на стоки, со вршење услуги и со изведување инвестициони работи — се подмируваат на начинот предвиден со прописите врз основа на кои се и создадени.

На начинот од ставот 1 на овој член се подмируваат и обврските по задолжувањата во странство,

создадени од страна на овластените банки, Народната банка на Југославија и Федерацијата според сојузните прописи донесени до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Обврските според ст. 1 и 2 на овој член, работните организации и овластените банки се должни писмено да ѝ ги пријават на Народната банка на Југославија на начинот и во рокот што ќе ги определи Народната банка на Југославија.

Член 31

Работните организации што остваруваат девизи со извоз на стоки, со вршење услуги и со изведување инвестициони работи, а кои создале обврски спрема странство во врска со задолжувањата до денот на влегувањето во сила на овој закон, ги подмируваат на начинот договорен со овластената банка таквите обврски што според договорите стасуваат до 31 декември 1966 година.

Работните организации од ставот 1 на овој член се должни за подмирување на обврските спрема странство во врска со задолжувањата до денот на влегувањето во сила на овој закон, а кои според договорите стасуваат од 1 јануари 1967 година, да ги употребат:

1) девизите што ги оствариле по основот од членот 55 на Законот за девизното работење и за платниот промет со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/65 и 35/65), а непотрошените и неангажираните според договорите склучени до влегувањето во сила на овој закон, како и девизите што по ист основ ќе ги остварат до 31 декември 1966 година, а што не се ангажирани во врска со договорите склучени до влегувањето во сила на овој закон;

2) 70% од девизите со кои од 1 јануари 1967 година слободно ќе располагаат според одредбите од членот 16 на Законот за девизното работење.

Ако за подмирување на обврските според ставот 2 од овој член не бидат доволни девизите според точ. 1 и 2 од истиот став, а работната организација ги извршува договорените обврски во поглед на извозот на стоки, вршењето на услуги и изведувањето на инвестициони работи, разликата до полниот износ на девизите потребен за подмирување на обврските се обезбедува на начинот договорен со овластената банка до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Работните организации од ставот 2 на овој член се должни на начинот и во рокот што ќе ги определи Народната банка на Југославија писмено да ѝ ги пријават на овластената банка преку која се врши кредитната работа износот на девизите со кои располагаат на денот на влегувањето во сила на овој закон според ставот 2 точка 1 на овој член, како и да ги документираат обврските создадени врз основа на тие девизи и девизите што ги остваруваат по ист основ до 31 декември 1966 година.

Овластените банки се должни на Народната банка на Југославија да ѝ го достават извештајот за пријавите на работните организации според ставот 4 од овој член, на начинот и во рокот што ќе ги определи Народната банка на Југославија.

Член 32

Законот за кредитните работи со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/65) и Наредбата за износот на странските средства за плаќање со кои мораат да располагаат деловните банки за вршење кредитни работи со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 26/65), престануваат да важат на 31 декември 1966 година.

Член 33

Овај закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“, а ќе се применува од 1 јануари 1967 година.

363.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СРЕДСТВАТА НА СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ**

Се прогласува Законот за допленение на Законот за средствата на стопанските организации, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 14 јули 1966 година и на седницата на Стопанскиот собор од 14 јули 1966 година.

П. Р. бр. 474

15 јули 1966 година
Белград

Претседател
на Републиката,

Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН**ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СРЕДСТВАТА НА СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ**

Во Законот за средствата на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 17/61, 30/62 и 53/62 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 14/65 и 56/65) по членот 57 се додава нов член 57а, кој гласи:

„Стопанските организации што со земјоделски стопански организации однапред договориле производство и испорака на зеленчук и овошје, добиток, живина, свежо месо, риба, млеко и јајца, можат да ги употребуваат средствата на резервниот фонд и за покривање на негативните разлики во цените што ќе настанат во текот на годината при продажбата на тие производи на внатрешниот пазар.

Како негативна разлика во цената, во смисла на ставот 1 од овој член, се подразбира негативната разлика помеѓу набавната цена наголемена за просечните трошоци на трговијата и продажната цена.“

Член 2

Средствата на фондот за ризици што до денот на влегувањето во сила на овој закон не ги искористило, трговско претпријатие ќе ги внесе во својот деловен фонд.

Општинското собрание ќе одлучи за намената на средствата на општинскиот фонд за ризици што не се искористени до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 3

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат:

1) Основниот закон за фондовите за ризици во трговските претпријатија за промет на земјоделски прехранбени производи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 13/63 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 12/65);

2) Наредбата за земјоделските прехранбени производи за кои можат да се користат средствата на фондот за ризици („Службен лист на СФРЈ“, бр. 16/63 и 21/64);

3) Упатството за водењето на евиденцијата за прометот на земјоделски прехранбени производи и за пресметувањето на разликата во цената на тие производи поради користење на средствата на фондот за ризици („Службен лист на СФРЈ“, бр. 19/63).

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

364.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА АМОТИЗАЦИЈА НА ОСНОВНИТЕ СРЕДСТВА НА РАБОТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ**

Се прогласува Законот за амортизација на основните средства на работните организации, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 14 јули 1966 година и на седницата на Стопанскиот собор од 14 јули 1966 година.

П. Р. бр. 470

15 јули 1966 година
Белград

Претседател
на Републиката,

Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН**ЗА АМОТИЗАЦИЈА НА ОСНОВНИТЕ СРЕДСТВА НА РАБОТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ****И. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ****Член 1**

Работната организација е должна во вид на амортизација да ја надомести вредноста на предметите што сочинуваат основни средства потрошена во вршењето на нејзината дејност.

Член 2

Амортизацијата се пресметува со примена на стопата на амортизацијата врз основната за амортизација.

Член 3

Погонските и деловните единици ги утврдуваат стопите на амортизацијата, доколку со општ акт на работната организација не се утврди поинаку.

Стопите од ставот 1 на овој член не можат да бидат пониски од стопите на амортизацијата пропишани со посебен сојузен закон.

Член 4

Основната за амортизација ја сочинува набавната вредност на основните средства односно вредноста утврдена со овој закон.

Член 5

Работните организации ја пресметуваат амортизацијата почнувајќи од првиот ден на наредниот месец по добивањето со основното средство односно по оспособувањето на основното средство за функцијата за која е наменето тоа.

Обврската за пресметување на амортизацијата за предметите од одделни групи средства трае додека сите средства што ја сочинуваат таа група не бидат амортизирани.

Член 6

Работната организација врши на крајот на деловната година исправка на вредноста на основните средства за износот на пресметаната амортизација.

Член 7

Обврската за пресметување на амортизацијата не се однесува на предметите што сочинуваат основни средства а кои не се оспособени за соодветната функција во дејноста на стопанската организација (недовршени предмети што сочинуваат основни средства).

Член 8

Обврската за пресметување амортизација не се однесува на основните средства, и тоа на: сувите докови за градење бродови и за градење пловечки докови; долниот stroj на железничките пруги и патиштата; тунелите и галериите на железнички пруги и патиштата; лакобраните; земјените канали; земјените насипи; обложените земјени канали; обложените земјени насипи; земјените просеци и земјените корита на речни и поројни текови; земјените просеци и земјените корита на регулирани речни и поројни текови со осигурени брегови (брегоутврди); привремените речни и поројни градежи (решетки, висечки градежи, прегради, ракавци, каскади, плетери и сл.) и антиерозиони работи и објекти на слив.

Стопите на амортизацијата за групите основни средства од ставот 1 на овој член служат за утврдување на износот во кои ќе се изврши отпишување (исправка) на вредноста на тие средства на крајот на годината.

За обложените земјени канали, обложените земјени насипи, земјените просеци и земјените корита на регулираните речни и поројни текови со осигурени брегови (брегоутврди), пресметувањето на амортизацијата се врши само за вредноста на облогата и брегоутврдата.

Член 9

За земјишта не се пресметува амортизација.

Член 10

Работната организација врши отпишување на вредноста на предметите што сочинуваат средства за заедничка потрошувачка, без обврска за надоместок на потрошената вредност.

Работната организација може со статутот или со друг општ акт да предвиди обврска за надоместок на истрошената вредност на средствата за заедничка потрошувачка.

II. ПРЕСМЕТУВАЊЕ И КОРИСТЕЊЕ НА АМОРТИЗАЦИЈАТА

Член 11

Работната организација ја пресметува амортизацијата според годишната претсметка на амортизацијата, што ја донесува до рокот за поднесување на завршната сметка за претходната година.

Член 12

Основицата за пресметување на амортизацијата ја сочинува набавната цена на основните средства наголемена со трошоците за допрема и монтажа.

Основицата за пресметување на амортизацијата на основните средства произведени во сопствена режија ја сочинува пазарната цена на таквите средства наголемена со трошоците за допрема и монтажа.

Основицата за пресметување на амортизацијата на шумите ја сочинува вредноста утврдена според посебни сојузни прописи со тоа што основицата за амортизација се утврдува при донесувањето на шумско-стопанската основа а за шумите што не мораат да имаат шумско-стопанска основа секоја пета година.

Член 13

Основицата за пресметување на амортизацијата на основните средства што веќе биле во употреба, а што ги презела работна организација без надоместок или со надоместок од друга работна организација, ја сочинува вредноста по која тие средства се воделе во деловните книги на работната организација од која се преземени.

Ако во случајот од ставот 1 на овој член на работната организација не ѝ е позната вредноста на основното средство, таа е должна по пат на стручна комисија, што ја формира највисокиот орган на управувањето, да ја утврди основицата за амортизација и да го отпише делот на вредноста на тоа средство, според степенот на неговата истрошеност.

На начинот од ставот 2 на овој член работната организација ќе ја утврди основицата за пресметување на амортизацијата и за оние основни средства на работната организација за кои ќе се утврди дека не се водат во нејзините книги.

Член 14

Ако работна организација набавила основни средства а вредноста на тие средства привремено ѝ е непозната таа ќе утврди привремена основица за амортизација според расположивите податоци односно според пазарната цена за такви или слични предмети.

Кога ќе ја утврди конечната основица за пресметување на амортизацијата на средствата од ставот 1 на овој член, работната организација при наредното пресметување на амортизацијата ќе ја пресмета и евентуалната разлика на амортизацијата.

Член 15

Ако во група основни средства вредноста на еден предмет е потполно амортизирана а тој се користи и по тоа во дејноста на работната организација, вкупниот износ на амортизацијата за групата во која спаѓа тој предмет не може да се намали.

Ако вредноста на група основни средства во целина е отпишана а се користи и по тоа во дејноста на работната организација, работничкиот совет односно соодветниот орган на управувањето на работната организација може да одлучи за отпишаната група на средства и натаму да се пресметува амортизација, и тоа на тој начин што извршено отпишување на вредноста на групата ќе се намали, а за износот на намалувањето на вредноста на отпишувањето ќе се зголеми деловниот фонд на работната организација.

Член 16

Промените во состојбата на основните средства настанати во текот на годината се земаат предвид за пресметување на амортизацијата од првиот ден на наредниот месец по настанатата промена.

Член 17

Обврската за пресметување на амортизацијата не се одлага во случај на привремено запирање на користењето на основните средства.

По исклучок од одредбата на ставот 1 од овој член републичкиот орган на управата надлежен за финансии односно органот што ќе го определи републиката може на стопанска организација, на нејзиното образложено барање, да ѝ одобри одлагање на пресметувањето на амортизацијата:

- 1) за основни средства што сочинуваат специјална градежна опрема за изведување крупни инвестициони работи ако не се користат тие средства;
- 2) за основни средства со кои изведувала инвестициони работи во странство, ако по завршувањето на работите ќе ги складира во странство заради изведување други инвестициони работи надвор од Југославија — ако не се користат тие средства.

Работничкиот совет на стопанската организација може по исклучок од одредбата на ставот 1 од овој член да одлучи да не пресметува амортизација за средствата со кои се изведувани инвестициони работи во странство, ако тие средства по завршувањето на работите се вратени во Југославија а не се користат.

Одлагањето на пресметувањето на амортизацијата во случаите од ст. 2 и 3 на овој член не може да трае подолго од две години.

Член 18

Собранието на општината на чија територија се наоѓа седиштето на управителска или друга работна организација може за објектите на тие организации што даваат услуги на исхрана и сместување, како и на одморалишта, природни лекувалишта и закрепувалишта, а што имаат сезонски карактер на работењето да одобри да вршат пре-

сметување на амортизацијата само за времето за кое ги користат тие објекти.

Се смета дека објектите односно средствата во смисла на ставот 1 од овој член не се користат, ако воопшто не се користат или се користат со суштествено намален капацитет.

Член 19

Новооснована работна организација ја пресметува амортизацијата од првиот ден на наредниот месец по запишувањето на нејзиното конституирање во регистар.

Ако работна организација во основање користи одделни основни средства пред запишувањето на нејзиното конституирање во регистар, е должна на тие средства да пресметува амортизација од првиот ден на наредниот месец по почетокот на нивното користење.

За нови погони што делумно и постепено се пуштаат во работа амортизацијата се пресметува сразмерно со делот на средствата што се во употреба на тој начин што врз износот на амортизацијата пресметан за полн капацитет на погонот се применува коефициент кој претставува однос помеѓу полниот капацитет на погонот и капацитетот оспособен за користење.

Работничкиот совет односно соодветниот орган на управувањето на работната организација ја утврдува амортизацијата од ставот 3 на овој член.

Пресметувањето на амортизацијата на начинот од ставот 3 на овој член може да се врши, по правило, најдолго две години.

Член 20

Работна организација што се наоѓа во постапка на стечај не пресметува амортизација.

Член 21

Пресметувањето на амортизацијата се врши врз основа на пресметката на амортизацијата, во подеднакви месечни износи, што претставуваат аконтации до конечната пресметка на амортизацијата според завршната сметка.

Работната организација чија дејност се врши нерамномерно во текот на годината, може да пресметува аконтација во нееднакви месечни износи ако со годишната пресметка на амортизацијата го предвидела тоа.

Стопанските организации од областа на угостителството, занаетчиството и комуналното стопанство можат да ја пресметуваат амортизацијата во тримесечни износи, ако го предвиделе тоа со годишната претсметка на амортизацијата.

На крајот на деловната година во завршната сметка на работната организација се врши конечно годишно пресметување на амортизацијата.

При конечното пресметување на амортизацијата според завршната сметка работната организација може да го исправи годишниот износ на амортизацијата за непотрошениот износ на пресметаната амортизација кој го надминува износот пресметан по стопите на амортизацијата пропишани со сојузен закон.

Член 22

Стопанската организација што во текот на една година пресметала амортизација во износ поголем од износот што била должна да го пресмета по стопите пропишани со сојузен закон, има право во наредната година да пресмета помал износ на амортизацијата; со тоа што амортизацијата пресметана во таа наредна година да не може да биде помала од износот што била должна да го пресмета по стопите пропишани со сојузен закон.

Член 23

Ако се расходува основно средство чија вредност не е потполно амортизирана, работната организација е должна неамортизираниот дел на вредноста на расходуваното основно средство да го уплати во корист на амортизацијата од средствата на резервниот фонд, а ако средствата на овој фонд не се доволни, неамортизираниот дел на вредноста ќе

се пресмета на товар на вкупниот приход на работната организација.

Стопанска организација може на друга стопанска организација да ѝ продаде основно средство по цена пониска од износот на неотпишаниот дел на вредноста, без обврска за надоместок на вредноста од ставот 1 на овој член. Продавачот ќе го внесе износот добиен со продажбата на тоа средство во средствата на амортизацијата и ќе го засмета во отпишувањето на вредноста на продаденото средство, а разликата од износот на неотпишаниот дел на вредноста ќе ја пренесе на купувачот без надоместок.

Купувачот на средствата од ставот 2 на овој член е должен да ги води тие средства според набавната вредност и според неотпишаниот дел на вредноста по кои ги водел продавачот.

Ако се расходува основно средство за кое не се пресметува амортизација, работната организација не е должна да ја надомести вредноста на тоа средство според одредбата од ставот 1 на овој член.

Член 24

Паричните средства прибавени со продажба на предмети од основните средства или наплатени по основот на осигурување, како и делот на закупната што го надминува износот од кој се подмируваат обврските што настануваат за тоа основно средство, работната организација е должна да ги уплати во корист на средствата на амортизацијата.

Член 25

Средствата на амортизацијата работната организација ги користи за замена на постојните и за набавка нови основни средства. Средствата од амортизацијата на шумите се користат и за работите предвидени со шумско-стопанската основа.

Стопанските организации можат средствата од амортизацијата да ги користат и за други цели, за кои можат да се користат паричните средства на деловниот фонд.

Член 26

Средствата на амортизацијата можат да се користат по извршеното пресметување.

Член 27

Утврдувањето на основницата за пресметување на исправката (отпишувањето) на вредноста на средствата за заедничка потрошувачка се врши според одредбите од овој закон и по стопите за амортизација на основните средства.

Член 28

Користењето на средствата на амортизацијата на работните организации од областа на здравството и социјалната заштита, образованието и воспитувањето, науката и културата се регулира со републички закон.

III. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 29

За стопански престап ќе се казни работна организација со парична казна до 20.000 динари:

1) ако амортизацијата на основните средства не ја пресмета благовремено или ја пресмета неправилно;

2) ако средствата на амортизацијата ги користи противно на одредбите од чл. 25 и 26 на овој закон.

За стопански престап од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната организација со парична казна до 1.000 динари.

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 30

Стопанските организации можат за 1966 година да пресметуваат и уплатуваат амортизација во износ поголем од износот што се добива со примена на пропишаните стопи, со тоа што наголемениот износ да не може да биде поголем од 50% од износот добиен со примена на пропишаните стопи.

Средствата на амортизацијата формирани според поранешните прописи ќе се користат според одредбите од овој закон од денот на почетокот на неговата примена.

Член 31

Со денот на почетокот на применувањето на овој закон престануваат да важат:

1) Чл. 78-91 на Законот за средствата на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 17/61, 30/62 и 53/62 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 14/65 и 56/65);

2) Законот за нормите на амортизацијата на основните средства на стопанските организации („Службен лист на СФРЈ“, бр. 52/63, 22/64, 52/64, 20/65 и 57/65);

3) Законот за мерилата за пресметување и утврдување на амортизацијата за регенерација на шуми и за нејзината намена („Службен лист на СФРЈ“, бр. 35/65);

4) Членот 15 на Законот за основањето и работењето на одморалиштата („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 26/58 и 24/59), кој е во сила во смисла на членот 53 на Основниот закон за утостителската дејност („Службен лист на СФРЈ“, бр. 8/65);

5) Одлуката за начинот на пресметување на амортизацијата и интересот на основните средства за специјална опрема за работите што се финансираат од Општиот инвестиционен фонд („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 22/58 и 13/61);

6) Одлуката за начинот на плаќање на амортизацијата и интересот на основните средства на стопанските организации по извршувањето на работите во странство („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 43/59 и 16/61);

7) Одлуката за употреба на средствата на амортизацијата од поранешните години што според важечките прописи не можеле да се користат („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 9/61);

8) Одлуката за употреба на средствата на амортизацијата на железничките транспортни претпријатија од поранешните години што според важечките прописи не можеле да се користат („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 30/61);

9) Одлуката за користење на средствата на амортизацијата што според важечките прописи не можеле да се користат („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 51/61);

10) Одлуката за амортизацијата на основните средства во здравствените установи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 51/61 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 50/64);

11) Одлуката за определување стопански организации што можат да пресметуваат и уплатуваат амортизација за отпишани основни средства („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 30/62);

12) Одлуката за определување на стопанските организации што можат да пресметуваат и да уплатуваат амортизација за отпишани основни средства („Службен лист на СФРЈ“, бр. 30/65);

13) Одлуката за водостопанските објекти за кои не се врши амортизација („Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/66);

14) Наредбата за определување на стопанските организации што ја плаќаат амортизацијата во тримесечни износи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 9/58 и 16/61);

15) Наредбата за употреба на средствата на амортизацијата од поранешните години што според важечките прописи не можеле да се користат („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 14/61 и 29/61);

16) Правилникот за пресметување, уплатување и користење на средствата на амортизацијата на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 16/61);

17) Правилникот за начинот на пресметување и уплатување на амортизацијата за регенерација на шумите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 37/65);

18) Упатството за спроведување на Одлуката за амортизацијата на основните средства во здравствените установи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 13/62).

Член 32

Се овластува сојузниот секретар за финансии да донесува поблиски прописи за начинот на пресметувањето на амортизацијата.

Член 33

Овој закон ќе се применува од 1 јануари 1967 година, освен одредбата од членот 30 на овој закон која ќе се применува од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 34

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

365.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РЕВАЛОРИЗАЦИЈА НА СРЕДСТВАТА НА РАБОТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Се прогласува Законот за ревалоризација на средствата на работните организации, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 14 јули 1966 година и на седницата на Стопанскиот собор од 14 јули 1966 година

П. Р. бр. 471
15 јули 1966 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

З А К О Н

ЗА РЕВАЛОРИЗАЦИЈА НА СРЕДСТВАТА НА РАБОТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

І. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1.

Работните организации ќе ја усогласат, на начинот определен со овој закон, книговодствената вредност на предметите што сочинуваат основни средства и средства за заедничка потрошувачка со пазарните цени на тие предмети (ревалоризација на средствата), и тоа со состојбата на 30 јуни 1966 година.

За ревалоризацијата на станбените згради и становите, деловните згради и деловните простории што се издаваат под закуп, основното стадо и шумите важат посебни сојузни прописи.

Член 2

Ревалоризацијата на средствата ќе ја извршат сите работни организации, вклучувајќи ги и работните организации во основање односно во изградба или во ликвидација.

Работните организации ќе ја извршат ревалоризацијата на средствата до 31 декември 1966 година, ако за определени работни организации со закон не е определено поинаку.

Член 3

На ревалоризацијата на средствата не и' подлежи земјиштето.

Член 4

Ревалоризацијата на културните споменици и природните реткости, изложените предмети во му-

зеи и уметнички галерии, архивската граѓа и фондот на книгите во јавните библиотеки ќе се регулира со републички закони.

Член 5

Работните организации од областа на образованието и воспитувањето, науката и културата и социјалната заштита и организациите од областа на спортот ќе извршат ревалоризација на средствата според коефициентите и другите мерила, по постапката и во рокот што ќе ги пропише републиката.

Член 6

Работничкиот совет односно соодветниот орган на управувањето на работната организација може да одлучи да не се врши ревалоризација на средствата што се трајно вон употреба.

Како средства трајно вон употреба се сметаат средствата што работната организација трајно не ги користи и што во своите деловни книги, на 30 јуни 1966 година, ги води како средства трајно вон употреба.

Член 7

Работничкиот совет на стопанската организација може да одлучи да не се врши ревалоризација на предметите што претставуваат крупен алат.

Член 8

Работната организација е должна посебно да ги искаже средствата што не ги ревалоризира (чл. 3, 6 и 7) и да ја означи нивната вредност според деловните книги.

II. ПОСТАПКА НА РЕВАЛОРИЗАЦИЈАТА

Член 9

Ревалоризацијата на средствата се врши со примена на коефициентот пропишан за одделни групи средства — врз основа на постапката за ревалоризација.

Со посебен сојузен закон ќе се определат начинот за утврдување на основната за ревалоризација и коефициентите за одделни групи средства.

Член 10

Ако работничкиот совет односно соодветниот орган на управувањето на работната организација најде дека вредноста на одделни средства во деловните книги е нереално искажана, заради ревалоризација на тие средства може да го наголеми или намали пропишаниот коефициент.

Зголемувањето на коефициентот не може да биде поголемо од 50% од делот на пропишаниот коефициент кој преминува 1.

Намалувањето на коефициентот не може да биде поголемо од 20% од делот на пропишаниот коефициент кој надминува 1.

Ако вредноста на средствата е високо нереално искажана во деловните книги, работничкиот совет односно соодветниот орган на управувањето на работната организација може, со посебно образложение, да го намали коефициентот до 50% од делот на пропишаниот коефициент кој надминува 1.

Член 11

Разликата помеѓу неотпишаната вредност на средствата пред и по ревалоризацијата (резултатот на ревалоризацијата) работната организација може да ја распореди на одделни средства, на начинот што ќе го определи самата, утврдувајќи ја на тој начин нивната нова вредност.

По исклучок од одредбата на ставот 1 од овој член:

1) разликата добиена со ревалоризацијата на градежни објекти не може да се распореди на опремата, и обратно;

2) на средствата на кои не се плаќа камата на деловниот фонд, не може да се распореди повеќе од износот добиен со примена на коефициентот за тие средства;

3) разликата добиена со ревалоризацијата на средства од една дејност не може да се распореди на средства од друга дејност, ако за тие дејности се пропишани различни стопи на каматата на деловниот фонд.

Член 12

Ако за одделни средства вредноста не е искажана во деловните книги, работната организација ќе ја утврди нивната вредност со процена според пазарните цени за такви или слични предмети на 30 јуни 1966 година и таа вредност ќе ја искаже во деловните книги.

За водостопанските објекти во случајот од ставот 1 на овој член вредноста ќе се утврди и ќе се искаже во деловните книги според прописите донесени врз основа на членот 126 од Основниот закон за водите.

Член 13

За износот на резултатот од ревалоризацијата се зголемува вредноста на средствата на деловниот фонд односно на фондот за заедничка потрошувачка на работната организација.

Износот на резултатот од ревалоризацијата за опремата увезена од странство, пред внесувањето во деловниот фонд ќе се пресмета со курсните разлики настанати поради пресметувањето на обврските според определените комерцијални кредити, согласно со одредбите од Законот за паритетот на динарот („Службен лист на СФРЈ“, бр. 33/65) и прописите донесени врз основа на тој закон.

Член 14

Ако група основни средства во целина е отпишана а истите и натаму се користат, или неотпишаниот дел на вредноста на група основни средства е помал од 25% од износот на нивната набавна вредност, работната организација може да ја изврши ревалоризацијата на тие средства на тој начин што исправката на вредноста на тие средства ќе ја ревалоризира по коефициент понизок од коефициентот применет за ревалоризација на нивната набавна вредност.

Одлуката за ревалоризација на средствата од ставот 1 на овој член ја донесува работничкиот совет односно соодветниот орган на управувањето на работната организација.

Член 15

Резултатите од ревалоризацијата ќе се спроведат во деловните книги на работните организации со 31 декември 1966 година, а правата и обврските што произлегуваат од новоутврдена вредност ќе се земаат предвид од 1 јануари 1967 година.

Елаборатот за ревалоризација на средствата е составен дел на завршната сметка на работната организација за 1966 година.

Член 16

Ако Службата на општественото книговодство при прегледот на завршната сметка или при прегледот на материјално-финансиското работење на работната организација најде дека ревалоризацијата на средствата не е извршена според одредбите од овој закон, со решение ќе ја утврди законитата односно исправната состојба во смисла на одредбите од Законот за општественото книговодство.

III. КОМИСИИ ЗА РЕВАЛОРИЗАЦИЈА

Член 17

Заради усогласување на работата на подготовка и спроведување на ревалоризацијата на средствата, се формира Сојузна комисија за ревалоризација.

Член 18

Членовите на Сојузната комисија за ревалоризација ги именува Сојузниот извршен совет.

Член 19

Сојузната комисија за ревалоризација:

- 1) ги организира подготовките за спроведување на ревалоризацијата на средствата;
- 2) ја координира работата на републичките комитети односно на органите надлежни за спроведување на ревалоризацијата на средствата, заради нејзино еднообразно спроведување;
- 3) дава технички упатства за спроведување на ревалоризацијата на средствата;
- 4) врши анализа на резултатите од ревалоризацијата на средствата.

Член 20

Заради благовремено подготвување на спроведувањето на ревалоризацијата на средствата, како и заради грижа за спроведување на ревалоризацијата на средствата во согласност со овој закон, републиките и другите општествено-политички заедници можат да формираат комисија за ревалоризација.

Со актот за формирање на комисијата од ставот 1 на овој член се определува и начинот на работата на комисијата.

IV. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 21

Работна организација ќе се казни за стопански престап со парична казна до 50.000 динари:

- 1) ако не изврши ревалоризација на средствата до 31 декември 1966 година;
  - 2) ако при ревалоризацијата на средствата примени коефициент што не е утврден согласно со одредбите од овој закон;
  - 3) ако посебно не ги искаже средствата што не се ревалоризираат (член 8);
  - 4) ако резултатот од ревалоризацијата не го искаже во деловните книги;
  - 5) ако резултатот од ревалоризацијата го распореди противно на членот 11 од овој закон.
- За дејствие од ставот 1 на овој член ќе се казни за стопански престап и одговорното лице во работната организација со парична казна до 1.000 динари.

V. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 22

Разликите на вредноста на средствата настанати со ревалоризацијата извршена според Законот за ревалоризацијата на основните средства и средствата за заедничка потрошувачка на стопанските организации („Службен лист на СФРЈ“, бр. 12/62 и 53/62) и според прописите донесени врз основа на тој закон, ќе се внесе во деловниот фонд односно во фондот за заедничка потрошувачка на работната организација, ако тоа не е сторено до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 23

Средствата или дел од средствата што се прибавени или изградени на товар на инвестиционото одржување или на другите трошоци на работењето, работната организација е должна да ги искаже во деловните книги според вредноста утврдена со процена според пазарните цени на 30 јуни 1966 година за такви или слични предмети.

Средствата од ставот 1 на овој член што ќе се искажат на означениот начин во деловните книги до 31 декември 1966 година, нема да се смета дека се прибавени од ненаменски средства — во поглед на примената на казнените санкции за стопански престап.

Член 24

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

366.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНА НА ЗАКОНОТ ЗА НАСОЧУВАЊЕ КОРИСТЕЊЕТО НА СРЕДСТВАТА НА РАБОТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ОПШТЕСТВЕНИТЕ ФОНДОВИ ВО 1966 ГОДИНА

Се прогласува Законот за измена на Законот за насочување користењето на средствата на работните организации и општествените фондови во 1966 година, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 14 јули 1966 година и на седницата на Стопанскиот собор од 14 јули 1966 година.

П.Р. бр. 476
15 јули 1966 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНА НА ЗАКОНОТ ЗА НАСОЧУВАЊЕ КОРИСТЕЊЕТО НА СРЕДСТВАТА НА РАБОТНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ОПШТЕСТВЕНИТЕ ФОНДОВИ ВО 1966 ГОДИНА

Член 1

Во Законот за насочување користењето на средствата на работните организации и општествените фондови во 1966 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 57/65) во членот 23 став 2 бројот: „2.500“ се заменува со бројот: „40“.

Член 2

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

367.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ЗАКОНОТ ЗА КНИГОВОДСТВОТО НА СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Се прогласува Законот за дополнување на Законот за книговодството на стопанските организации, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 14 јули 1966 година и на седницата на Стопанскиот собор од 14 јули 1966 година.

П. Р. бр. 472
15 јули 1966 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН**ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ЗАКОНОТ ЗА КНИГОВОДСТВОТО НА СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ****Член 1**

Во Законот за книговодството на стопанските организации („Службен лист на СФРЈ“, бр. 12/65) по членот 33 се додаваат три нови члена, кои гласат:

„Член 33а

Службата на општественото книговодство ги наплатува приходите на буџетите и фондовите според налозите што ги дава стопанската организација врз основа на периодичната пресметка, завршната сметка или своите посебни извештаи, како и според налозите издадени врз основа на решенија од надлежните органи.

Службата ги наплатува приходите на буџетите и фондовите од паричните средства на стопанската организација.

Ако стопанската организација на својата жиро-сметка нема или нема доволно парични средства за уплатување на стасаните обврски спрема општествената заедница или за подмирување други стасани обврски според одлуките донесени во судска, управна или прекршочна постапка, таа е должна во корист на жиро-сметката да пренесе други расположливи средства до износот потребен за исплата на тие обврски, и тоа: паричните средства на амортизацијата што му припаѓаат на деловниот фонд, уплатениот износ на незадолжителниот дел на резервниот фонд, слободните средства од девизната сметка пресметани во динари, преостанатите средства на доходот што стопанската организација може да ги користи како обртни средства и паричните средства на фондот за заедничка потрошувачка. Стопанската организација одлучува самата по кој ред ќе се пренесат тие средства врз жиро-сметката.

Ако стопанска организација не ѝ издаде на Службата на општественото книговодство кај која има жиро-сметка соодветни налози за пренесување на средствата според ставот 3 од овој член заради подмирување на стасаните обврски, Службата ќе изврши пренесување на средствата врз жиро-сметката, и тоа по следниот ред:

- 1) преостанатите средства на доходот што стопанската организација може да ги користи како обртни средства во смисла на важечките прописи;
- 2) уплатениот износ на незадолжителниот дел на резервниот фонд;
- 3) паричните средства на фондот за заедничка потрошувачка;
- 4) паричните средства на амортизацијата што му припаѓаат на деловниот фонд, по истекот на тримесечјето во кое се уплатени;
- 5) слободните средства од девизната сметка, пресметани во динари.

Паричните средства на фондот за заедничка потрошувачка и средствата на незадолжителниот дел на резервниот фонд, користени според одредбите од овој член, стопанската организација е должна да им ги врати на тие фондови веднаш по приливот на тие средства врз жиро-сметката.

Член 33б

Ако стопанска организација нема доволно парични средства за исплата на обврските по издадените налози, Службата на општественото книговодство ќе врши исплати по тие налози, и тоа по следниот ред:

- 1) данокот на промет;
- 2) придонесите и даноците што е должна стопанската организација да ги запре според важечките прописи при исплатите на своите работници и на други лица;
- 3) личните доходи на работниците — до височината на минималните лични доходи;
- 4) придонесите што ги пресметува и плаќа стопанската организација спрема вкупно исплатените лични доходи, а според важечките прописи;
- 5) царината;

6) каматата на фондовите во стопанството;

7) средствата за заеднички резерви на стопанските организации;

8) другите обврски спрема општествената заедница утврдени со сојузни прописи.

Службата на општественото книговодство ќе постапи според ставот 1 од овој член и во текот на годината, а по налозите што ги поднесува стопанската организација кои посебни пресметки за извршување одделни обврски.

По одлуките на судовите и другите органи врз основа на кои се дозволува извршување заради подмирување на обврските на стопанската организација, наплатата ќе се изврши по наплатата на обврските од ставот 1 на овој член.

Ако на Службата на општественото книговодство ист ден ѝ се доставени повеќе одлуки наведени во ставот 3 од овој член со кои се дозволува извршување исплатите во врска со тие одлуки ќе се вршат по редот по кој се тие одлуки заведени во посебната евиденција на Службата.

Член 33в

Ако со решението за завршната сметка е утврдено дека постојат ненамирани обврски спрема општествената заедница или ако обврските се намирени во износи поголеми од износот според тоа решение, Службата на општественото книговодство врз основа на решението за завршната сметка ќе изврши наплата на обврските ненамирани спрема општествената заедница односно ќе изврши враќање на повеќе наплатениот износ.

Член 2

Одредбите од членот 33а и 33б на овој закон ќе се применуваат и на наплатите на приходите на буџетите и фондовите што не се извршени до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 3

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

368.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

УКАЗ**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ЗДРАВСТВЕНОТО ОСИГУРУВАЊЕ**

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Основниот закон за здравственото осигурување, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 14 јули 1966 година и на седницата на Социјално-здравствениот собор од 14 јули 1966 година.

П. Р. бр. 479

15 јули 1966 година

Београд

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН**ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ЗДРАВСТВЕНОТО ОСИГУРУВАЊЕ****Член 1**

Во Основниот закон за здравственото осигурување („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 22/62 и 53/62 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/65) во членот 1 по ставот 2 се додава нов став 3 кој гласи:

„(3) Правата по основот на здравственото осигурување се утврдуваат само со закон за здравственото осигурување или со договор.“

Член 2

Во членот 5 во ставот 1 по зборовите: „здравствена заштита“ се додаваат зборовите: „(член 31 став 1 точ. 1 и 2).“

Член 3

Членот 6 се менува и гласи:

„Во поглед на остварувањето на правата утврдени со закон сите осигурени лица имаат рамноправна положба спрема заедницата на социјалното осигурување кај која се осигурени.“

Член 4

Во членот 10 став 2 по првата реченица се додава нова втора реченица, која гласи: „Овие права се остваруваат на товар на фондот ако е нивното користење во согласност со начинот утврден со закон и со прописи донесени врз основа на закон.“

Досегашната втора реченица станува нов став 3 и пред неа се става ознаката на ставот: „(3).“

Член 5

Во членот 30 по ставот 6 се додава нов став 7, кој гласи:

„(7) Ако непосредно пред настапувањето на околностите од ст. 5 и 6 на овој член бил исполнет условот за претходно осигурување, претходното осигурување се смета за непрекинато ако по престанокот на тие околности до стапувањето во работен однос не изминале повеќе од 30 дена, односно ако осигуреникот му се пријавил во тој рок на завод за запослување на работниците.“

Досегашниот став 7 станува став 8.

Член 6

Во членот 31 на почетокот се става ознаката на ставот: „(1)“, а во точката 3 на крајот на текстот се додаваат запирика и зборовите: „освен лекување со примена на природни фактори за лекување.“

По ставот 1 се додаваат пет нови ставови, кои гласат:

„(2) Како лекарски прегледи и други видови медицинска помош што им се обезбедуваат на осигурени лица во смисла на точката 1 од ставот 1 на овој член, се подразбираат здравствените услуги што како мерки на превентивна заштита непосредно им се даваат на осигурени лица на нивно барање или врз основа на програмата на Комуналната заедница на социјалното осигурување и склучениот договор со здравствената установа — на сите осигурени лица, како и прегледите и другите видови медицински услуги што им се даваат на осигурени лица заради утврдување на здравствената способност за воена служба според посебни прописи (член 143).

(3) Како стручни медицински мерки за унапредување на здравствената состојба, во смисла на точката 2 од ставот 1 на овој член, се подразбираат мерките што се преземаат врз основа и во рамките на утврдената програма на дејностите на комуналната заедница на социјалното осигурување за унапредување на здравствената состојба и здравствената заштита на осигурените лица, а како стручни медицински мерки за спречување на заболувања во смисла на таа точка, се подразбираат здравствените услуги што им се даваат на осигурени лица кога се медицински индицирани или кога се задолжителни врз основа на пропис.

(4) Здравствените прегледи на работниците што врз основа на посебни прописи повремено се спроведуваат заради непосредна заштита на работниците, со оглед на карактерот на работата во одделни организации односно со оглед на возраста или полот на запослените работници, се обезбедуваат на товар на фондот на здравственото осигурување (во натамошниот текст: фондот), на начинот и во обемот како што е тоа предвидено со одлуката на собранието на комуналната заедница на социјалното осигурување односно со договорот склучен помеѓу завод за социјално осигурување и определена организација врз основа на тие прописи.

(5) Другите здравствени прегледи, освен оние од ставот 4 на овој член, како и другите општи превентивни мерки, се обезбедуваат на товар на фондот или при учество на фондот во трошоците за преглед само ако се утврдени со одлуки на собранието на комуналната заедница на социјалното осигурување во рамките на програмата на мерките за унапредување на заштитата на осигурените лица, а за кои е склучен договор помеѓу завод за социјално осигурување и здравствена установа.

(6) Здравствените прегледи на работниците што врз основа на посебни прописи задолжително се вршат заради заштита на околината (санитарно-хигиенски прегледи на лица на работа во здравствени и социјални установи, запослени во производството и продажбата на прехранбени продукти, во училишта, во фризерско-берберски дуќани и други задолжителни санитарно-хигиенски прегледи), како и прегледите за утврдување на здравствената способност за работа на определени работни места или во извршувањето на обврските на организацијата во врска со прописите за хигиенско-техничката заштита (прегледи на возачи на моторни возила и други лица запослени во сообраќајни организации) — не се вршат на товар на фондот.“

Член 7

Во членот 32 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Здравствената заштита што на осигурените лица им се обезбедува според одредбите од членот 31 ст. 1 до 5 на овој закон, осигурените лица ја остваруваат во целина на товар на фондот ако со овој закон или со одлуки на собранието на заедниците на социјалното осигурување донесени врз основа на овој закон не е предвидено одделни видови здравствена заштита да се обезбедуваат на товар на фондот при учество на осигурените лица во поднесувањето на трошоците за користење на таа заштита (чл. 33).“

Ставот 4 се менува и гласи:

„(4) Собранието на комуналната заедница на социјалното осигурување ги определува, во смисла на ст. 1 до 3 од овој член, со свој правилник публичките услови и начинот на остварување одделни видови здравствената заштита што се обезбедуваат на товар на фондот, ако тоа не е определено со самиот пропис врз основа на овој закон.“

Ставот 6 се брише.

Член 8

Членот 33 се менува и гласи:

„(1) Користењето на лекови и имунизацијата, кога имунизацијата не е задолжителна, се обезбедуваат со учество на осигурените лица во поднесувањето на трошоците.

(2) На име учество во трошоците за користење на издадените лекови освен лековите за чија примена е потребна непосредна интервенција на стручен здравствен работник, осигуреното лице плаќа определен постојан износ по издаден лек, без оглед на цената на лекот. Овој постојан износ се утврдува во височина од најмалку 20% од износот на просечната цена на сите лекови издадени на рецепти во претходната година на територијата на републиката.

(3) Височината на постојаниот износ (став 2) ја утврдува за секоја година собранието на републиката заедница на социјалното осигурување. Собранието на републиката заедница на социјалното осигурување може утврдувањето на постојаниот износ да го пренесе врз собраната на комуналните заедници на социјалното осигурување. Собранијата на комуналните заедници на социјалното осигурување не можат да го утврдат постојаниот износ под минимумот предвиден во ставот 2 на овој член.

(4) Осигуреното лице плаќа постојан износ по издаден лек во височината што е утврдена за подрачјето каде се реализира рецептот.

(5) Во трошоците за незадолжителни имунизации осигуреното лице учествува со најмалку 25%, а најмногу со 50% од вкупниот износ на трошоците

за имунизација. Процентот на учеството во трошоците за имунизација, во границите на наведениот распон, ги определува Собранието на комуналната заедница на социјалното осигурување.

(6) Собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување може со одлука да определи осигурените лица да учествуваат во поднесувањето на трошоците за забнотехничка помош и забнотетички средства, ортопедски чевли и одделни други видови ортопедски и други помагала, санитарни справи и санитарски материјал. Со оваа одлука се утврдуваат височината на тоа учество, како и во кои случаи утврдениот износ на учеството може да се намали или осигуреникот во целина да се ослободи од тоа учество поради причината што довела до потреба за користење на тие видови здравствена заштита или поради социјално економската состојба на осигуреното лице.

(7) Собранието на комуналната заедница на социјалното осигурување може да устави посебни премии за осигурените лица што користат протези, ортопедски и други помагала и справи и по рокот определен за нивното траење, како и условите за давање на тие премии.“

Член 9

Членот 34 се брише.

Член 10

Членот 35 се менува и гласи:

„(1) Листата на лековите што можат да се пропишуваат на товар на фондот ја утврдува Собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување врз основа на стручното мислење од медицинската установа што ќе ја определи тоа, а по претходно мислење од Сојузниот завод за здравствена заштита. Собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување ја менува и дополнува оваа листа водејќи сметка за развојот на медицинската наука и практика.

(2) Начинот на пропишувањето, издавањето и наплатувањето на лековите и помошните санитарски материјал го определува Собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување, во согласност со сојузниот орган на управата надлежен за работите на фармацевтската служба.

(3) Индикациите за забнотехничка помош и забнотетички средства, протези, ортопедски и други помагала и санитарни справи; стандардите за материјалот од кој се изработуваат овие средства и роковите на траењето на тие средства, како и условите за изработка на нови средства пред истекот на тие рокови, ги определува Собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување врз основа на стручното мислење од медицинската установа што ќе ја определи тоа, а по претходно прибавено мислење од Сојузниот завод за здравствена заштита.“

Член 11

Во членот 38 во ставот 1 по зборовите: „по друг основ“ се додаваат зборовите: „или од подоцнежниот ден кога е исполнет условот на претходното осигурување (член 36)“.

Во ставот 3 зборовите: „се додека трае спреченоста“ се заменуваат со зборовите: „се додека трае спреченоста за работа поради таа болест или повреда“.

Член 12

Во членот 41 во ставот 1 зборовите: „полна здравствена заштита“ се заменуваат со зборовите: „здравствена заштита што според овој закон им се обезбедува на други осигурени лица во работен однос“.

Во ставот 2 точка 1 зборовите: „полна здравствена заштита од првиот ден на престојот“ се заменуваат со зборовите: „од првиот ден на престојот здравствена заштита што им припаѓа според членот 39 од овој закон“.

Ставот 3 се брише.

Член 13

Во членот 42 во ставот 1 на крајот, зборовите: „полна здравствена заштита“ се заменуваат со зборовите: „здравствена заштита што според овој закон им се обезбедува на други осигуреници во работен однос“.

Ставот 3 се брише.

Член 14

Во членот 43 во ставот 1 ознаката на ставот: „(1)“ се брише, а зборовите: „полна здравствена заштита“ се заменуваат со зборовите: „здравствена заштита што според овој закон им се обезбедува на други осигуреници во работен однос“.

Ставот 2 се брише.

Член 15

Во членот 44 во ставот 1 ознаката на ставот: „(1)“ се брише.

Ставот 2 се брише.

Член 16

Во членот 47 на почетокот се става ознака на ставот: „(1)“ и се додава нов став 2, кој гласи:

„(2) Собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување го пропишува начинот и височината на учеството на осигурените лица во поднесувањето на трошоците за користење на издадените лекови што им се обезбедуваат на осигурените лица што остваруваат здравствена заштита во странство.“

Член 17

Во членот 48 во ставот 2 на крајот се додава нова реченица која гласи: „Ако работната заедница чиј член е осигуреникот вовела петодневна работна седмица, надоместокот на личниот доход се исплатува само за работните дни во седмицата а се пресметува како просечен дневен надоместок.“

Член 18

Во членот 52 во ставот 1 зборовите: „отказниот рок“ се заменуваат со зборовите: „времето за кое според општиот акт на работната организација работникот е должен односно има право да остане на работа по соопштувањето на својата намера да истапи од работната заедница односно по одлуката за престанок на работата на работникот во работната организација“.

Член 19

Во членот 53 по ставот 4 се додава нов став 5, кој гласи:

„(5) Надоместокот на личниот доход не му припаѓа на осигуреник ниту за раздобјето за кое во текот на траењето на работниот однос не му припаѓа личен доход односно надоместок на личниот доход според прописите за работните односи, ако случајот на спреченоста за работа настапи во таквото раздобје.“

Член 20

Во членот 54 ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Личниот доход што се зема за утврдување на основот за надоместок го сочинуваат личниот доход и другите примања на осигуреникот што според посебен сојузен закон служат за утврдување на пензискиот основ и најмногу до износот до кој според тој закон се земаат за утврдување на пензискиот основ.“

Член 21

Членот 55 се менува и гласи:

„(1) Основот за надоместок се утврдува врз основа на просечниот износ на личниот доход на осигуреникот (по час, дневен или месечен) што го примил тој за изминатата година и чиј износ е конечно утврден во распределбата на личните доходи според завршаната сметка на организацијата за таа година.

(2) На осигуреник кој во изминатата година работел во друга организација или во повеќе организации, како основ за надоместок му се зема про-

сечниот износ на личниот доход примен за изминатата година во организацијата во која работел, а утврден во распределбата на личните доходи според завршната сметка, односно просечниот износ на збирот на примениот личен доход утврден во распределбата според завршната сметка на сите организации во кои работел осигуреникот во изминатата година.

(3) Основот за надоместок се утврдува во смисла на ст. 1 и 2 од овој член ако осигуреникот во изминатата година примил личен доход најмалку за три цели календарски месеци. Ако осигуреникот во изминатата година примил личен доход за помалку од три цели календарски месеци или воопшто не примил личен доход, како основ за надоместок се зема просечниот износ на месечната аконтација на личниот доход што го примил осигуреникот во текуштата година до настапувањето на спреченоста за работа. Ако осигуреникот во текуштата година не примил аконтација на личниот доход ни за еден полн календарски месец, како основ за надоместокот се зема просечниот износ на примената аконтација на личниот доход пресметан по час во текуштата година до настапувањето на спреченоста за работа.

(4) На осигуреник запослен кај приватен работодавец основот за надоместок му се утврдува согласно со одредбите од ст. 1 до 3 на овој член, со тоа што како основ за надоместок се зема нето-износот на личниот доход на кој се плаќа придонес за здравствено осигурување.

(5) На учениците во стопанството и на учениците на стручни училишта со практична обука, како основ за надоместок им се зема просечниот месечен износ на наградите остварени за последните три месеци пред месецот во кој настапил случајот кој дава право на надоместок.

(6) Пресметувањето на надоместокот на личниот доход извршено според ст. 1 до 5 на овој член е конечно.

(7) На осигурениците на кои основот за надоместок им се утврдува според ст. 1 и 2 на овој член, во случаите на спреченост за работа што ќе настапат од почетокот на годината до донесувањето на завршната сметка за изминатата година им се исплатува, до утврдувањето на основот за надоместок, аконтација на надоместокот на личниот доход. За утврдување на износот на оваа аконтација како основ за надоместок се зема просечниот износ на аконтациите на личниот доход примени во претходната година.

Член 22

Членот 56 се менува и гласи:

„(1) На осигуреник кој се наоѓа на боледување подолго од една година основот за надоместок утврден според членот 55 од овој закон ќе му се пресмета на соодветен повисок износ, ако во деловната година во која го започнал боледувањето општиот просек на личните доходи во организацијата во која е тој запослен пораснал најмалку за 5% во однос на претходната деловна година. Во тој случај порано утврдениот основ за надоместок се зголемува за онолку проценти за колку според завршните сметки за годината во која е започнато боледувањето и за годината што ѝ претходила на таа година пораснал општиот просек на личните доходи на работниците во односната организација. Од така зголемениот основ повторно се определува надоместокот на личниот доход што припаѓа.

(2) Надоместокот на личниот доход во износ наголемен според ставот 1 од овој член, припаѓа од првиот нареден ден по истекот на една година непрекинато боледување ако е исполнет условот за зголемување. Ако условот за зголемување не е исполнет, за тоа што општиот пораст на личните доходи на работниците во односната организација бил помал од 5% (став 1), по донесувањето на завршната сметка за наредната година ќе се утврди процентуално зголемување на општиот просек на

личните доходи на работниците во односната организација со споредување на завршната сметка од таа година и завршната сметка од годината што ѝ претходела на годината во која е започнато боледувањето, па ако е исполнет условот за зголемување, надоместокот на личниот доход во наголемен износ припаѓа од првиот ден на наредниот месец по донесувањето на завршната сметка за таа година.

(3) Зголемувањето на надоместокот на личниот доход според ст. 1 и 2 на овој член се врши само за осигурениците што го примаат тој надоместок додека се запослени во организацијата. Заводот што го исплатува надоместокот на личниот доход ќе изврши по службена должност зголемување на личниот доход според ст. 1 и 2 од овој член. Организацијата во која е запослен осигуреникот што се наоѓа на боледување е должна осигуреникот и заводот што го исплатува надоместокот благовремено да ги извести за движењето на општиот просек на личните доходи (ст. 1 и 2).

(4) Зголемувањето на надоместокот на личниот доход во текот на боледувањето, а пред наполнувањето на една година помината на непрекинато боледување, им се врши во соодветен обем, по службена должност, на осигурениците за кои како основ за надоместок според овој закон и прописите донесени врз основа на закон, се земаат определените постојани износи на кои се осигуруваат тие (основици на осигурување) — ако во текот на боледувањето бидат пропишани односно определени нови основици на осигурување во повисоки износи.“

Член 23

Во членот 57 став 2 се додава нова реченица, која гласи:

„Ако личните доходи до настапувањето на случајот кој дава право на надоместок се остварени за време пократко од три цели календарски месеци, се применува одредбата од членот 55 став 3 на овој закон.“

Член 24

Во членот 58 на почетокот се става ознаката на ставот: „(1)“.

По ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„(2) За примена на одредбата од точката 2 на ставот 1 од овој член износите на соодветните нови пензиски основи се земаат наголемени за онолку проценти за колку во општ просек се зголемени пензиите врз основа на републичкиот пропис за усогласување на пензиите со економските движења, за време од почетокот на 1965 година до настапувањето на случајот кој дава право на надоместок според овој закон.“

Член 25

Во членот 60 на почетокот се става ознака на ставот: „(1)“, а по ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„(2) По исклучок од ставот 1 на овој член, кога според одредбите од овој закон надоместокот на личниот доход за првите три дена се исплатува на товар на средствата на организацијата (член 126 став 1 точка 1 под а), на осигурениците во работен однос во организацијата им припаѓа за тие три први денови надоместок на личниот доход во височината утврдена со општиот акт на организацијата.“

Член 26

Во членот 61 уводната реченица се менува и гласи:

„Надоместокот на личниот доход во височина 100% од основот за надоместок припаѓа од првиот ден на изостанокот од работа односно кога височината на тој надоместок се утврдува од страна на организацијата (член 60 став 2) — од четвртиот ден на изостанокот од работа.“

Член 27

Во членот 73 во ставот 1 на почетокот се брише ознаката на ставот: „(1)“, а во точката 1 зборо-

вите: „отказниот рок“ се заменуваат со зборовите: „времето за кое според општиот акт на работната организација работникот е должен односно има право да остане на работа по соопштувањето на својата намера да истапи од работната заедница односно по одлуката за престанок на работата на работникот во работната организација“.

Ставот 2 се брише.

Член 28

Во членот 76 во ставот 3 втората реченица се менува и гласи: „Ако придружникот е осигуреник кој има право на надоместок на личниот доход според овој закон односно уживател на пензија или инвалид на трудот, за тоа време му припаѓа намален надоместок на личниот доход односно намалено пензиско или инвалидско примање според членот 62 од овој закон.“

Член 29

Во членот 86 во ставот 2 на крајот на текстот се додава запирика и зборовите: „земајќи го предвид кај пензијата и заштитниот додаток што е исплатуван кон пензијата, како и додатокот на инвалидност што е исплатуван кон инвалидската пензија.“

Член 30

Членот 102 се менува и гласи:

„Собранието на комуналната заедница на социјалното осигурување поблиску ги регулира со општите акти што ги донесува заради спроведување на здравственото осигурување: начинот на остварувањето на здравствената заштита што според овој закон (член 32) им се обезбедува на осигурените лица на товар на фондот, како и случаите и односите помеѓу осигуреното лице и фондот што настануваат кога осигуреникот користејќи здравствена заштита ја остварува таа заштита на друг начин а не на начинот утврден со општиот акт на собранието на комуналната заедница согласно со одредбите од овој закон за спроведувањето на здравствената заштита.“

Член 31

Во членот 105 по ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„(3) Со прописот од ставот 2 на овој член собранието на комуналната заедница на социјалното осигурување поблиску ги регулира:

1) случаите во кои за оценка на способноста за работата на осигуреникот (член 106 став 1 точка 2) е потребна и дополнителна односно контролна оценка од посебно овластена здравствена установа или посебно овластен лекар од општа практика или специјалист, во определени здравствени установи;

2) во кои случаи е задолжително претходно прибавување оценка од лекар-специјалист, или оценка од лекарска комисија, освен случаите изречно предвидени со законот (член 109).“

Член 32

Во членот 107 по ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„(3) Осигуреникот кај кој привремената неспособност за работа од иста болест или повреда трае две години непрекинато, или со прекини две години во раздобје од три години, надлежниот комунален завод за социјално осигурување е должен да го упати, со потребната медицинска документација, до инвалидската комисија заради оценка дали постои или не постои инвалидност во смисла на одредбите од Основниот закон за инвалидското осигурување.“

Член 33

Во членот 109 во ставот 1 во точката 6 на крајот точката се заменува со точка и запирика и се додава нова точка 7, која гласи:

„7) дава оценка во случаите предвидени во прописот донесен според членот 102 од овој закон (член 105 став 3 точка 2).“

Член 34

Во членот 116 во ставот 1 зборовите: „4 до 6“ се заменуваат со зборовите: „4 до 7“.

Член 35

Во член 126 став 1 точката 1 се менува и гласи:

„1) осигурениците во работен однос во организацијата:

а) за првите три дена спреченост за работа за време на привремена неспособност за работа или поради негување разболен член на семејството — во организацијата во која се на работа, на товар на средствата на организацијата;

б) од четвртиот ден на спреченоста за работа па до триесет календарски денови — во случаите наведени под а), а за првите триесет календарски денови во другите случаи на спреченост за работа — во организацијата во која се на работа, на товар на средствата што за таа цел ѝ се отстапени на организацијата од страна на фондот;

в) од триесет и првиот ден на спреченоста за работа — кај надлежниот комунален завод за социјално осигурување, на товар на фондот.

Член 36

Осигурените лица за кои пред денот на влегувањето во сила на овој закон е донесено решение за упатување на лекување во природно лекувалиште, а кои тоа лекување не го започнале бидејќи уште не се повикани од определеното лекувалиште, можат одобреното лекување да го остварат под условите и на начинот што се пропишани пред влегувањето во сила на овој закон.

Член 37

Одредбите од членот 21 на овој закон се применуваат во случаите на спреченост за работа што настапиле по денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 38

Додека собранието на републичката заедница на социјалното осигурување не ја утврди, во смисла на членот 33 став 2 од Основниот закон за здравственото осигурување, височината на постојаниот износ што го плаќаат осигурените лица на име учество во трошоците за користење на издадените лекови, овие лица ќе го плаќаат постојаниот износ по издаден лек што го утврдило собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување.

Член 39

До утврдувањето на листата на лековите во смисла на членот 35 став 1 од Основниот закон за здравственото осигурување, собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување, ќе утврди со одлука, врз основа на стручно мислење од медицинската установа што ќе ја определи тоа, а по претходно прибавено мислење од Сојузниот завод за здравствена заштита, кои лекови, не можат да се пропишуваат на товар на фондот. Оваа одлука собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување ќе ја донесе во рок од два месеца по влегувањето во сила на овој закон.

Член 40

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

369.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ОРГАНИЗАЦИЈАТА И ФИНАНСИРАЊЕТО НА СОЦИЈАЛНОТО ОСИГУРУВАЊЕ

Се прогласува Законот за измени и дополнења на Основниот закон за организацијата и финан-

сирањето на социјалното осигурување, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 14 јули 1966 година и на седницата на Социјално-здравствениот собор од 14 јули 1966 година.

П. Р. бр 477
15 јули 1966 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ОРГАНИЗАЦИЈАТА И ФИНАНСИРАЊЕТО НА СОЦИЈАЛНОТО ОСИГУРУВАЊЕ

Член 1

Во Основниот закон за организацијата и финансирањето на социјалното осигурување („Службен лист на СФРЈ“, бр. 24/65 и 57/65) во членот 99 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Заради непосредно учество на организациите во спроведувањето на здравственото осигурување:

1) организациите го подмируваат на товар на своите средства, без право на надоместок од фондот на здравственото осигурување, надоместокот на личниот доход за првите три дена боледување и за давање нега на разболен член на семејството;

2) комуналните заедници им отстапуваат на организациите дел од придонесот за здравствено осигурување на име паушален надоместок на трошоците по обврските што паѓаат на товар на организациите според ставот 2 од вој член.“

Во ставот 2 во уводната реченица по зборовите: „според ставот 1“ се додаваат зборовите: „точка 2“, а во точката 1 на крајот на текстот се додаваат запирка и зборовите: „освен надоместокот за првите три дена боледување и давање нега на разболен член на семејството (точка 1 став 1)“.

Во ставот 2 во точката 2 на крајот се додава нова реченица, која гласи: „Овие трошоци можат со одлука на собранието на комуналната заедница да се определат во паушален дневен износ според општиот просек на трошоците за лекување на сите осигуреници лекувани од повреди при работата и од заболување од професионални болести во изминатата година на подрачјето на односната комунална заедница.“

Во ставот 3 по зборот: „ставот 1“ се додаваат зборовите: „точка 2“.

Член 2

Во членот 114 по ставот 2 се додаваат два нови става, кои гласат:

„(3) Стопите на додатниот придонес од членот 112 точка 2 на овој закон се определуваат сразмерно со зголемувањето со кое се смета ефективниот стаж на осигурување на одделни работни места утврдени со Основниот закон за пензиското осигурување („Службен лист на СФРЈ“, бр. 51/64, 56/65 и 14/66) односно со посебен сојузен закон.“

(4) Сојузниот завод за социјално осигурување ќе пропише единствена методологија за определување на стопите на додатниот придонес во смисла на ст. 1 и 3 од овој член, имајќи ги предвид сите обврски што се покриваат со придонеси (член 108 став 2 и член 118), за сите осигурени случаи што ќе настанат во периодот за кој се утврдуваат стопите на додатниот придонес (член 109 став 4).“

Член 3

Во членот 134 по ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„(3) Се овластува собранието на Југословенската заедница да може да одлучи југословенските работни организации што вршат градежни или други работи во странство да можат, наместо обврската

за плаќање посебен придонес за користење здравствена заштита во странство (став 2), да преземат обврска на комуналната заедница на чие подрачје имаат седиште да ѝ ги надоместат од своите средства фактичните трошоци за здравствената заштита во странство што според југословенските прописи ја користеле осигуреници — југословенски работници запослени во тие организации на работите што тие ги изведуваат во странство, како и членовите на нивните семејства што престојуваат со осигурениците во странство.“

Досегашниот став 3 станува став 4.

Член 4

Во членот 148 став 1 точка 3 на крајот се додава нова реченица, која гласи: „Советот на републичкиот завод го определува воедно и заводот односно заводите надлежни за извршување на решенијата за право на инвалидска пензија и инвалиднина, како и на решенијата за право од пензиското осигурување.“

Член 5

Собранијата на комуналните заедници ќе ги усогласат своите одлуки за отстапување дел од придонесот на организациите за 1966 година, донесени врз основа на членот 99 став 3 од Основниот закон за организацијата и финансирањето на социјалното осигурување, земајќи ја предвид обврската на организацијата од денот на почетокот на применувањето на овој закон да го подмируваат на товар на своите средства, без право на надоместок од фондот на здравственото осигурување, надоместокот од личниот доход за првите три дена боледување и давање нега на разболен член на семејството (член 99 став 1 точка 1 од Основниот закон за организацијата и финансирањето на социјалното осигурување).

Собранијата на комуналните заедници ќе ги усогласат и своите одлуки за стопите на основниот придонес за здравствено осигурување за 1966 година, земајќи ја предвид обврската на организациите на товар на своите средства да ги подмируваат надоместоците на личниот доход за првите три дена (став 1) и намалување на трошоците за лекување со примена на природни фактори што не се обезбедува како вид на здравствена заштита според Основниот закон за здравственото осигурување.

Усогласените одлуки во смисла на ст 1 и 2 од овој член ќе се применуваат, по исклучок од членот 77 став 2 на Основниот закон за организацијата и финансирањето на социјалното осигурување, од денот на почетокот на применувањето на овој закон.

Собранијата на комуналните заедници можат наместо усогласувањето на одлуките за стопите на основниот придонес за здравственото осигурување настанатото намалување на обврските на фондот на здравственото осигурување (став 2) да го извршат во рамките на усогласувањето на одлуките за отстапување дел од придонесот на организациите за 1966 година (став 1).

Член 6

Собранијата на републичките заедници на социјалното осигурување:

1) Ќе ги усогласат своите одлуки за стопите на додатниот придонес од членот 112 точка 2 и членот 114 на Основниот закон за организацијата и финансирањето на социјалното осигурување со одредбата од членот 2 на овој закон;

2) Ќе ги определат стопите на додатниот придонес за осигурениците на работни места на кои според одредбите од посебен сојузен закон стажат на осигурување се смета со наголемено траење.

Обврската за плаќање на додатниот придонес по стопите што ќе бидат определени со одлуките донесени во смисла на ставот 1 од овој член започнува, и тоа:

1) во врска со одлуките донесени во смисла на точката 1 од овој член — од првиот ден на наредниот месец по влегувањето во сила на овој закон;

2) во врска со одлуките донесени во смисла на точката 2 став 1 од овој член — од првиот ден на наредниот месец по денот на влегувањето во сила на посебниот сојузен закон со кој ќе бидат утврдени новите работни места на кои стажот на осигурување се смета со наголемено траење.

Член 7

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“, а ќе се применува од првиот ден на наредниот месец по влегувањето во сила.

370.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ЛИЧНИОТ ДОХОД КОЈ СЛУЖИ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПЕНЗИСКИОТ ОСНОВ И НА ОСНОВОТ ЗА ПЛАЌАЊЕ ПРИДОНЕС ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ НА РАБОТНИЦИТЕ

Се прогласува Основниот закон за личниот доход кој служи за утврдување на пензискиот основ и на основот за плаќање придонес за социјално осигурување на работниците, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 14 јули 1966 година и на седницата на Социјално-здравствениот собор од 14 јули 1966 година.

П. Р. бр. 478

15 јули 1966 година

Белград

Претседател

на Републиката,

Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател

на Сојузната скупштина,

Едвард Кардељ, с. р.

ОСНОВЕН ЗАКОН

ЗА ЛИЧНИОТ ДОХОД КОЈ СЛУЖИ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПЕНЗИСКИОТ ОСНОВ И НА ОСНОВОТ ЗА ПЛАЌАЊЕ ПРИДОНЕС ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ НА РАБОТНИЦИТЕ

1. ЛИЧЕН ДОХОД ШТО СЛУЖИ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПЕНЗИСКИОТ ОСНОВ

Член 1

За утврдување на пензискиот основ во смисла на Основниот закон за пензиското осигурување („Службен лист на СФРЈ“, бр. 51/64, 56/65 и 14/66) и Основниот закон за инвалидското осигурување („Службен лист на СФРЈ“, бр. 16/65 и 14/66) се зема личниот доход што го примил работникот врз основа на резултатите од работата постигнати со работа на своето работно место, според основите и мерилата утврдени со општиот акт на работната или друга организација односно на орган (во натамошниот текст: организацијата) за распределба на личните доходи на работниците.

Личниот доход остварен со работа во време подолго од полното работно време се зема за пензиски основ само ако е таквата работа извршена во случаите и под условите од чл. 43 до 46 на Основниот закон за работните односи.

За утврдување на пензискиот основ се зема личниот доход утврден во нето-износ, врз основа на годишната пресметка, според податоците од евиденцијата за личните доходи според Основниот закон за евиденциите во областа на трудот („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/65) и прописите донесени врз основа на тој закон

Член 2

Кога височината на личниот доход на работник се утврдува заедно со височината на патните и други

трошоци со примена на заедничките мерила врз иста основица (како што е провизијата на трговските патници и на агентите на осигурување или надоместокот на наставниот персонал за предавањата на факултети или други училишни установи што обусловуваат патување во друго место, и сл.), како личен доход кој служи за утврдување на пензискиот основ се зема предвид само дел од така утврдениот износ кој останува по одбивањето на патните и други трошоци — според одредбите од општиот акт на работната организација.

Ако така утврдениот остаток од вкупниот износ, заедно со личниот доход што ќе го оствари работникот по други основи од општиот акт на работната организација го надминува износот на највисокиот личен доход во работната единица на работната организација, за утврдување на пензискиот основ се зема предвид износ рамн на највисокиот личен доход во работната единица.

Кога работникот врз основа на работен однос во една организација работи истовремено и во други организации, врз основа на договор склучен помеѓу организацијата кај која е во работен однос и другите организации, како личен доход што влегува во пензискиот основ се зема личниот доход најмногу до оној износ кој според основите и мерилата на организацијата кај која е работникот во работен однос припаѓа за работа на неговото работно место во таа организација за бројот на часовите на полно работно време.

Член 3

Не се земаат предвид за утврдување на пензискиот основ:

1) износите што работникот ги примил како личен доход, а кој не е остварен според основите и мерилата утврдени во општиот акт на организацијата за распределба на личните доходи за неговото работно место, односно за работното место на кое е распореден привремено според општиот акт на организацијата.

2) наградите за извршување работи вон редовниот круг на работите на работникот на работното место и наградите по основот на посебно признание за долгогодишна работа и сл., без оглед да ли се предвидени во општиот акт на организацијата или не се предвидени како основи за распределба на личните доходи;

3) примањата што претставуваат надоместок на трошоците;

4) примањата во натура, освен во случај кога претставуваат составен дел на личниот доход на работникот според одредбите од посебен закон, и тоа најмногу до височината утврдена со тој закон.

Одредбите од општите акти на организациите со кои, вон основите и мерилата за утврдување на учеството на работникот во распределбата на личните доходи врз основа на резултатите од работата, на работникот му се признава посебно зголемување на учеството во распределбата поради пензионирање или подготовка за пензионирање, не можат да се применуваат во остварувањето на правата од социјалното осигурување.

Член 4

Вкупниот личен доход остварен со работа во полно, пократко од полното и подолго од полното работно време во една година се сведува, заради утврдување на пензискиот основ, на просечен месечен износ кој му одговара на личниот доход за полно работно време на работникот.

Износот што му одговара на личниот доход за полно работно време се пресметува на следниот начин: 1) вкупниот износ на личниот доход на работникот кој според чл. 1 и 2 од овој закон се зема предвид за утврдување на пензискиот основ, а што го примил работникот за една година, ќе се подели со бројот на часовите што ги поминал тој на работа во полно, пократко од полното и подолго од полното работно време; 2) така добиениот износ по час ќе се помножи со бројот на часовите на полното работно време во органи-

зацијата. Така добиениот износ на личниот доход за полно работно време се зема како личен доход за утврдување на пензискиот основ.

Како полно работно време во смисла на ставот 2 од овој член се зема бројот на часовите на работа во една седмица или во подолг период утврден со пропис односно со општ акт на организацијата.

Член 5

На работникот кој во одделна година се наоѓа во два или повеќе работни односи со неполно работно време, чиј збир на работните часови изнесува полно работно време или повеќе, како личен доход за утврдување на пензискиот основ му се зема износот кој се добива кога вкупниот износ на личниот доход остварен во сите работни односи ќе се подели со вкупниот број на часовите на работа за кои е остварен и ќе се помножи со просечниот број на часовите на полно работно време, пресметан според бројот на часовите на полно работно време во сите организации во кои работникот остварил личен доход кој се зема во пензискиот основ.

На работникот кој во одделна година се наоѓа во еден или повеќе работни односи, чиј збир на работните часови не изнесува полно работно време но изнесува најмалку една половина од полното работно време, за утврдување на пензискиот основ му се зема вкупниот износ на личниот доход остварен со таква работа, пресметан на полно работно време.

Член 6

За периодите во кои работникот не работел а примал надоместок на личниот доход според прописите за работните односи, како личен доход за утврдување на пензискиот основ се зема износот на просечниот личен доход врз основа на кој е пресметан износот на надоместокот.

Заради утврдување на вкупниот износ на личниот доход кој служи за утврдување на пензискиот основ во смисла на членот 4 од овој закон, бројот на часовите за кој на работникот му е исплатен надоместок му се додава на вкупниот број на часовите на работа спрема кој вкупниот личен доход се сведува на полно работно време (член 4 став 2).

Член 7

За времето за кое работникот отсутствувал од работа поради привремена спреченост за работа, за која му припаѓа надоместок на личниот доход според одредбите од Основниот закон за здравственото осигурување („Службен лист на СФРЈ“, бр. 22/62 и 53/62 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/65), за утврдување на пензискиот основ се зема основот од кој му е пресметан надоместокот на личниот доход според тој закон.

Ако работникот за време на боледување подолго од една година примал наголемен надоместок на личниот доход според одредбите од членот 56 на Основниот закон за здравственото осигурување, за утврдување на пензискиот основ за тоа време се зема основот од кој му е пресметан надоместокот на личниот доход, наголемен за процентот за кој е зголемен надоместокот.

Ако во периодот што се зема за утврдување на пензискиот основ влегува и времето за кое работникот порано, како инвалид на трудот, примал материјално обезбедување во врска со користењето на правото на професионална рехабилитација според прописите за инвалидското осигурување, за утврдување на пензискиот основ за тоа време се зема основот од кој е пресметано материјалното обезбедување — согласно со одредбите од ст. 1 и 2 на овој член.

Член 8

На запослен инвалид на трудот од II или III категорија на инвалидност кој за време на запослувањето прима надоместок на личниот доход според прописите за инвалидското осигурување, во личниот доход за утврдување на пензискиот основ влегуваат, покрај личниот доход остварен со работа, и износите на надоместоците што за време на запослу-

вањето ги примал врз основа на прописите за инвалидското осигурување.

Член 9

На уживател на инвалидска пензија — инвалид на трудот од II категорија на инвалидност запослен со скратено работно време што ѝ одговара на неговата преостаната работна способност, односно на уживател на инвалидска пензија — воен осигуреник кој работи со најмалку една половина од полното работно време утврдено со пропис односно со општ акт на организацијата, ако врз основа на таквото запослување остварува нова пензија во пензискиот основ за определување нова пензија според прописите за инвалидското осигурување односно за пензиското осигурување му се зема износот на личниот доход што би го остварил тој да работи полно работно време. Тој износ се пресметува спрема личниот доход што го остварувал за послениот уживател на инвалидска пензија работел со скратено работно време, применувајќи ја согласно одредбата од членот 4 став 2 на овој закон.

Член 10

На членовите на претставничките тела и на пивните органи на постојани должности, како и на функционерите што ги избира или именува претставничкото тело на општествено-политичката заедница, кои за својата работа примаат постојан месечен надоместок според посебни прописи, како личен доход за утврдување на пензискиот основ им се зема тој надоместок, со постојаниот месечен додаток што според тие прописи им припаѓа за вршењето на функцијата.

Член 11

На избраните лица на постојани должности во општествено-политички организации и други организации на кои им е тоа единствено или главно занимање, како личен доход за утврдување на пензискиот основ им се зема постојаниот надоместок за вршење на таа должност, со постојаниот месечен додаток за вршење на функцијата, утврден со општиот акт на организацијата.

Член 12

На работниците запослени кај приватни работодавци како личен доход за утврдување на пензискиот основ им се зема личниот доход утврден со договор, во оној износ што служел како основ за плаќање на придонесот. Зголемувањето на месечниот просек на осигурениковиот личен доход во една година во однос на претходната година се зема најмногу до процентот на просечното зголемување на сите лични доходи во републиката за ист период.

Член 13

Во личниот доход за утврдување на пензискиот основ влегува и боречкиот додаток што го примаат, според посебни прописи, лица во работен однос.

Член 14

На работниците запослени во странство кај меѓународни и други организации по основот на меѓународен договор или кај странски работодавци, ако за тоа време се осигурени кај југословенски носител на социјално осигурување, како личен доход за утврдување на пензискиот основ им се зема основот што според важечката одлука на собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување служел како основица за пресметување и плаќање на придонесот за социјално осигурување.

На работниците што го остваруваат правото на пензија по основот на конвенции за социјално осигурување, чие последно запослување било во странство, за утврдување на пензискиот основ им се земаат соодветните основици во постојан износ, утврдени со одлука на собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување, според стручната спрема потребна за вршење на работите што ги вршеле во странство, во смисла на прописите што важат во Југославија за определување на правата од социјалното осигурување за лицата од ставот 1 на овој член.

Член 15

На осигурениците што по престанокот на задолжителното осигурување ќе продолжат со плаќањето на придонес за своето осигурување според одредбите од Основниот закон за пензиското осигурување, како пензиски основ им се зема основот од кој за тоа време се пресметува и плаќа придонес во смисла на членот 130 од тој закон и одлуката на собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување донесена врз основа на тој член.

Член 16

На осигурениците што вршат самостојна дејност, како пензиски основ им се зема личниот доход кој служи како основица за пресметување и плаќање на придонесот за пензиското и инвалидското осигурување, утврден со закон или со договор за установавање односно спроведување на нивното осигурување, согласно со одредбите од Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 17

При утврдувањето на пензискиот основ, календарските години во кои личниот доход не е остваруван за најмалку 6 месеци работа со полно работно време односно за сразмерен број месеци работа со исполно работно време, не се земаат предвид како години на осигурување. Во таков случај раздобјето за кое личните доходи се земаат за утврдување на пензискиот основ се продолжува напред за соодветниот број календарски години, додека не се добие раздобјето што во смисла на чл. 30 и 236 од Основниот закон за пензиското осигурување се зема за утврдување на пензискиот основ.

Член 18

Личните доходи што според чл. 1 до 17 од овој закон влегуваат во целина во пензиски основ за одделни години. Ако така пресметаниот пензиски основ за раздобјето за кое се утврдува тој основ го преминува износот определен во смисла на членот 31 од Основниот закон за пензиското осигурување, како пензиски основ, се зема износот определен во смисла на тој член.

Член 19

Примањата што служат за определување на пензискиот основ на воените осигуреници се утврдуваат според членот 51 од Основниот закон за пензиското осигурување и според прописите што врз основа на тој член ги донесува државниот секретар за народна одбрана.

Одредбата од членот 18 на овој закон важи согласно и за примањата на воените осигуреници од ставот 1 на овој член.

II. ВАЛОРИЗАЦИЈА НА ЛИЧНИТЕ ДОХОДИ ОД ПОРАНЕШНИТЕ ГОДИНИ**Член 20**

Просечните месечни нето-износи на личните доходи утврдени за секоја одделна календарска година пред календарската година по која осигуреникот остварува пензија се пресметуваат со примена на пропишаните валоризациони фактори, спрема нивото на личните доходи од таа година пред остварувањето на пензијата. Така валоризираниот износ на личните доходи од поранешните години ќе се соберат со просечниот месечен личен доход од календарската година пред пензионирањето, и со личниот доход од годината во која осигуреникот остварува пензија — ако таа година се смета како година на осигурување во смисла на членот 17 од овој закон, па добиениот збир ќе се подели со бројот на годините на осигурување на оној период што се зема за утврдување на пензискиот основ во смисла на чл. 30 и 238 од Основниот закон за пензиското осигурување.

За сите лични доходи што влегуваат во пензиски основ се применуваат валоризационите фактори пропишани за територијата на онаа република на која се наоѓа определениот комунален завод за

социјално осигурување надлежен за решавање по поднесеното барање за признавање на правото на пензија.

III. ЛИЧЕН ДОХОД ОД КОЈ СЕ ПЛАЌА ПРИДОНЕС ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ**Член 21**

Личниот доход кој според одредбите од овој закон служи за утврдување на пензискиот основ се зема и како основица за пресметување и плаќање на придонесот за социјално осигурување, ако со овој или со друг сојузен закон не е определено поинаку.

Придонесите за социјално осигурување не се плаќаат на надоместоците на личниот доход од чл. 8 и 9 на овој закон.

IV. ПОСТАПКА**Член 22**

Податоците за личниот доход кој се зема за пензиски основ ги дава организацијата според податоците од евиденцијата за личните доходи, што ја води за секој работник.

Организацијата е должна во податоците за личниот доход посебно да ги истакне фактите што овозможуваат контрола дали личниот доход им одговара на одредбите од овој закон.

Член 23

Ако комуналниот завод најде дека има основ за сомневање дека со износот на личниот доход кој произлегува од податоците на организацијата се опфатени и износи кои според овој закон не се земаат за пензиски основ, ќе ги сопшти своите забелешки на организацијата и ќе бара да се исправи износот на личниот доход.

Организацијата ќе врши и исправка на износот на личниот доход ако смета дека забелешките на заводот се основани, а во противно е должна да му го сопшти на заводот својот став во врска со забелешките и да му достави, на негово барање, дополнителни податоци за личниот доход.

Износот на личниот доход кој влегува во пензиски основ го утврдува комуналниот завод според постапката од членот 175 на Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 24

Ако утврди дека податоците за личниот доход што ги дала организацијата се неистинити, комуналниот завод е должен да поднесе пријава до органите надлежни за гонење.

III. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**Член 25**

По исклучок од одредбите на чл. 1 до 16 на овој закон, ако просечниот месечен износ на осигурениковиот личен доход во 1965 година во однос на 1964 година пораснал во процент поголем од процентот на просечното зголемување на личните доходи на сите работници во неговата работна организација, за пензиски основ како личен доход од 1965 година му се зема највисокиот износ кој му одговара на износот на личниот доход од 1964 година наголемен за процентот на просечното зголемување на личните доходи на сите работници во организацијата, и најмногу уште до 10% од износот на неговиот личен доход од 1964 година.

Ако осигуреникот во текот на 1965 година е распореден на работно место со поголема пресметковна основица на личниот доход или врз основа на општиот акт на организацијата за распределба на личните доходи е зголемено учеството за некоја група или категорија работници со која е опфатен и осигуреникот, сразмерно се зголемува износот до кој зголемувањето на личниот доход според ставот 1 од овој член се зема во пензиски основ.

Член 26

За утврдување на пензискиот основ врз основа на личните доходи остварени пред почетокот на применувањето на овој закон, ќе се применуваат:

1) во поглед на личните доходи остварени почнувајќи од 1 јануари 1965 година — одредбите од овој закон;

2) во поглед на личните доходи остварени пред 1 јануари 1965 година — одредбите од Одлуката за утврдување на личните доходи односно платите што се земаат за утврдување на пензискиот основ („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 51/62) и Упатството за примена на Одлуката за определување на личните доходи односно платите што се земаат за утврдување на пензискиот основ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 24/64).

Одредбите од одлуката и упатството од точката 2 став 1 на овој член ќе се применуваат и во случаите за кои според чл. 231 и 232 на Основниот закон за пензиското осигурување е предвидено дека за барањата за пензија поднесени по 31 декември 1964 година ќе се решава според поранешните прописи. Во тие случаи поранешните прописи ќе се применуваат и за утврдување на пензискиот основ врз основа на личните доходи остварени во 1965 година кои според тие прописи влегуваат во пензиски основ.

Член 27

Ако за утврдување на пензискиот основ се земаат и личните доходи остварени пред 1 јануари 1965 година, нето-износот на личниот доход е износ по одбивање на придонесите што се плаќаат од личниот доход, освен дополнителниот придонес за буџетите од личниот доход.

Член 28

Пензиите определени пред денот на влегувањето во сила на овој закон, чиј пензиски основ е утврден делумно или во целина врз основа на личните доходи на работниците остварени по 31 декември 1964 година, ќе се усогласат со одредбите од овој закон ако пензискиот основ не му одговара на пензискиот основ што би бил утврден согласно со одредбите од овој закон.

Првостепените решенија за усогласување на пензиите во смисла на ставот 1 од овој член можат да се донесуваат најдоцна до 30 јуни 1967 година.

Одредбата од ставот 1 на овој член нема да се применува на пензиите кај кои во пензискиот основ влегол и боречкиот додаток, ниту на пензиите чии уживатели примаат заштитен додаток на пензијата.

Член 29

Усогласувањето на пензиите во смисла на членот 28 од овој закон ќе го извршат комуналните заводи што го донесле решението за пензиите без оглед дали тие решенија станале конечни во управната постапка односно правносилни и без оглед дали против конечното решение бил поведен управен спор и дали пресудата донесена во управен спор станала правносилна.

За усогласувањето на пензиите во смисла на членот 28 од овој закон надлежните комунални заводи ќе донесат решенија со кои поранешните решенија ќе се укинат односно поништат согласно со начелата за обнова на постапката содржани во Законот за општата управна постапка.

Ако во постапката за усогласување надлежниот комунален завод установи дека веќе утврдениот пензиски основ му одговара на пензискиот основ што би се утврдил согласно со одредбите од овој закон, поранешното решение за пензијата останува во сила.

Член 30

Заради усогласување на пензиите во смисла на членот 28 од овој закон, организациите што издаде потврди или на друг начин дале податоци за личниот доход на осигуреник остварен во 1965 година кој служел за утврдување на пензискиот основ при определувањето или повторното определување на пензијата, се должни на барање од надлежниот комунален завод да ги преиспитаат податоците за личниот доход на работникот остварен во таа година и повторно да го утврди износот на личниот доход кој служи за утврдување на пензискиот основ, согласно

со одредбите на овој закон, ако е тоа потребно врз основа на извршеното преиспитување.

По извршеното преиспитување и утврдување на новите податоци во смисла на ставот 1 од овој член, организацијата е должна да му достави на комуналниот завод податоци за личниот доход остварен во 1965 година потребни за утврдување на пензискиот основ. Во овие податоци мораат посебно да се истакнат фактите што овозможуваат контрола дали личниот доход кој служи за утврдување на пензискиот основ им одговара на одредбите од овој закон, а особено:

1) колкав е просечниот месечен износ на личниот доход на осигуреникот во 1964 година;

2) колкаво е зголемувањето на просечниот месечен износ на личниот доход во 1965 година во процент во однос на 1964 година:

— за работникот за кој се даваат податоци за личниот доход;

— за сите работници во организацијата;

— за работниците од соодветната група или категорија со која е опфатен осигуреникот;

3) вкупниот број на часовите на работа и вкупниот износ на личниот доход за таа работа, од трае:

— во полно работно време;

— во неполно работно време; и

— во работно време подолго од полното.

Ако работник остварил личен доход со работа во неполно работно време во две или повеќе организации, преиспитување односно утврдување на податоците ќе се изврши за секоја од тие организации посебно.

За точноста на податоците утврдени во постапката за преиспитување одговара организацијата, работникот во организацијата што ги дава податоците и работникот што во името на организацијата ја потпишува исправата за фактичната состојба утврдена во постапката за преиспитување и утврдување на податоците, а за точноста на внесувањето на утврдените податоци во таа исправа одговара и работникот на заводот што ја води постапката.

Член 31

Ако новата потврда не ги содржи сите податоци од членот 30 на овој закон, надлежниот комунален завод за социјално осигурување ќе ја повика организацијата да изврши соодветно дополнување односно исправка на податоците. Во тој случај организацијата ќе постапи согласно со одредбите од членот 23 на овој закон.

Член 32

Извршниот одбор на републиката заседница за социјално осигурување ќе го определи редот по кој ќе се врши усогласувањето на порано определените пензии во смисла на членот 28 од овој закон, и ќе го утврди општиот план и роковите за извршување на усогласувањето на пензиите со одредбите од овој закон, по прибавено мислење од комуналните заводи за социјално осигурување.

Член 33

Износот на пензијата утврден со решението за усогласување на пензијата во смисла на чл. 28 до 30 на овој закон, припаѓа од првиот ден на наредниот месец по доставувањето на корисникот на првостепеното решение за усогласување на пензијата — ако поранешното решение биде укинато затоа што пензискиот основ утврден според поранешните прописи не му одговара на пензискиот основ утврден со примена на одредбите од овој закон.

Ако во случај од ставот 1 на овој член решението за усогласување на пензијата биде по жалба или во управен спор укинато или поништено, на новиот износ на пензијата со правносилно решение односно пресуда се утврди во поголем износ, тој поголем износ на пензијата му припаѓа на корисникот од денот од кој му припаднал новиот износ на пензијата според укинатото односно поништеното решение.

Кога во постапката за усогласување поранешното решение за определување односно повторно определување на пензијата биде поништено затоа што поранешниот пензиски основ бил утврден врз основа на неистинити податоци или затоа што личниот доход бил остварен според основите и мерилата кои според одредбите од овој закон не можат да се применуваат во остварувањето на правата од социјалното осигурување (член 3 став 2), надлежниот комунален завод за социјално осигурување ќе поднесе барање за надоместок на штетата сторена на фондот на инвалидското и пензиското осигурување, во височината на разликата помеѓу пензијата што на корисникот му припаѓа според законот и пензијата што му е исплатувана до почетокот на исплатувањето на новиот износ на пензијата по усогласувањето според одредбите од овој закон.

Барањето за надоместок на штетата заводот го остварува против организацијата што дала неистинити податоци за личниот доход или во вкупниот износ на личниот доход внесла и личен доход остварен по основи и мерила што не можат да се применуваат според овој закон (член 3 став 2).

Член 34

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Одлуката за личниот доход што служи за утврдување на пензискиот основ и за плаќање на придонесите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/65), освен точката 1 од таа одлука која престанува да важи од првиот ден на наредниот месец по влегувањето во сила на овој закон.

Член 35

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

371.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНА НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА МЕРКИТЕ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА СТОЧАРСТВОТО И ЗА ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА НА ДОБИТОКОТ

Се прогласува Законот за измена на Основниот закон за мерките за унапредување на сточарството и за здравствената заштита на добитокот, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 14 јули 1966 година и на седницата на Стопанскиот собор од 14 јули 1966 година.

П Р. бр 475
15 јули 1966 година
Белград

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНА НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА МЕРКИТЕ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА СТОЧАРСТВОТО И ЗА ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА НА ДОБИТОКОТ

Член 1

Во Основниот закон за мерките за унапредување на сточарството и за здравствената заштита на добитокот („Службен лист на СФРЈ“, бр. 16/65) членот 52 се менува и гласи:

„Држкателот на добиток е должен при прометот на чапункари и копитарии да има уверение за здравствената состојба на добитокот.

За уверението од ставот 1 на овој член држкателот на добиток плаќа такса.

Приходот од таксата од ставот 2 на овој член ѝ припаѓа на републиката и служи за давање надоместок за утепаниот и присилно закланиот добиток, како и за други трошоци предвидени со републички закон во смисла на членот 45 од овој закон.

Основицата за плаќање на таксата, височината на таксата и начинот на наплатата на таксата се регулираат со републички закон. Со тој закон може да се определи да се плаќа такса во готови пари.

Член 2

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

372.

Врз основа на членот 174 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Сојузната скупштина, на седницата на Сојузниот собор од 14 јули 1966 година и на седницата на Стопанскиот собор од 14 јули 1966 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ СРЕДСТВА НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ОД СТОПАНСКИТЕ РЕЗЕРВИ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА

1. Од средствата на стопанските резерви на федерацијата што се формираат според членот 24 од Законот за насочување користењето на средствата на работните организации и општествените фондови во 1966 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 57/65 и 26/66) се внесува во сојузниот буџет заради доделување на Социјалистичка Република Босна и Херцеговина:

1) износ од 10 милиони динари, како зголемување на општите дополнителни средства предвидени во сојузниот буџет за 1966 година;

2) износ од 10 милиони динари за подмирување на потребите во областа на општествените служби за 1966 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Сојузна скупштина

АС бр. 662
15 јули 1966 година
Белград

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Го заменува
Претседателот
на Сојузниот собор,
потпретседател
Осман Карабеговиќ, с. р.   Сергеј Крајгер, с. р.

373.

Врз основа на членот 174 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 14 јули 1966 година и на седницата на Стопанскиот собор од 14 јули 1966 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА СРЕДСТВАТА ШТО ГИ ДАВА ФЕДЕРАЦИЈАТА КАКО УЧЕСТВО ВО ТРОШОЦИТЕ ЗА ПОПРАВКА НА ПАТОТ ФОЧА-ГАЦКО

1. Во трошоците за поправка на патот Фоча-Гацко оштетен со елементарните непогоди во 1964

година федерацијата ќе учествува со свои средства во износ од 15 милиони динари.

Средства со кои ќе учествува федерацијата во трошоците за поправка на патот од ставот 1 на оваа точка се даваат во 1966 и 1967 година, без обзирка за враќање и под услов Социјалистичка Република Босна и Херцеговина да го обезбеди остатокот на средствата потребни за довршување на поправката на тој пат, како и поправката на тој пат да се изврши со примена на техничките елементи предвидени за патиштата од I ред.

2. Како учество на федерацијата во 1967 година во трошоците за поправка на патот Фоча-Гацко според одредбите од точката 1 на оваа одлука, на Социјалистичка Република Босна и Херцеговина ѝ се доделува износ од 7,5 милиони динари од средствата на стопанските резерви на федерацијата што се формирзат според членот 24 од Законот за насочување користењето на средствата на работните организации и на општествените фондови во 1966 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 57/65).

3. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Сојузна скупштина

АС бр. 659
15 јули 1966 година
Белград

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Претседател на Стопанскиот собор, Осман Карабеговиќ с. р.	Го заменува Претседателот на Сојузниот собор, потпретседател Сергеј Крајгер, с. р.

374.

Врз основа на членот 178 алинеја 3 и членот 227 став 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, а на предлог од претседателот на Сојузниот извршен совет, Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 14 јули 1966 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗБОР НА ЧЛЕН НА СОЈУЗНИОТ ИЗВРШЕН СОВЕТ

За член на Сојузниот извршен совет се избира Риста Антуновиќ, сојузен пратеник.

Сојузна скупштина

АС бр. 665
15 јули 1966 година
Белград

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Го заменува претседателот на Сојузниот собор,
потпретседател,
Сергеј Крајгер, с. р.

375.

Врз основа на членот 17 став 2 од Законот за Сојузниот совет за координација на научните дејности и за Сојузниот фонд за финансирање на научните дејности („Службен лист на СФРЈ“, бр. 16/65), на предлог од Сојузниот совет за координација на научните дејности, Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА УСЛОВИТЕ ЗА ДАВАЊЕ КРЕДИТИ ОД СРЕДСТВАТА НА СОЈУЗНИОТ ФОНД ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА НАУЧНИТЕ ДЕЈНОСТИ

1. Кредити за истражувачки проекти можат од средствата на Сојузниот фонд за финансирање на научните дејности (во понатамошниот текст: Фондот) да се даваат со интерес по стопа од најмалку 2% годишно и со рок за враќање до најмногу 10 години, со тоа што корисникот на кредитот од свои средства или од други извори да обезбеди учество од најмалку 30%.

2. Кредити за инвестиции можат од Фондот да се даваат со интерес по стопа од најмалку 2% годишно, и тоа со рок за враќање на кредитот за набавка на опрема, за изработка на проекти за адаптации, реконструкции и доградби — до најмногу 10 години, а со рок за враќање на кредитот за новоградби — до најмногу 20 години, со тоа што корисникот на кредитот од свои средства или од други извори да обезбеди учество од најмалку 50%.

3. По кредитите што ги даваат банките за намените од точ. 1 и 2 од оваа одлука, од средствата на фондот на корисникот на кредитот може да му се даде:

1) надоместок најмногу до разликата помеѓу интересната стопа по која на корисникот банката му дала кредит и интересната стопа по која Фондот дава кредити за исти намени;

2) кредит заради олеснување на отплатувањето на кредитот што го добил од банката со рок за враќање пократок од рокот на кој Фондот дава кредити според оваа одлука.

4. Под условите определени со оваа одлука кредити можат да користат научните организации, самостојните или во состав на академии, факултети, стопански и други организации, нивни здруженија, група научни работници и одделни научни работници.

5. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 56
29 јуни 1966 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Петар Стамболиќ, с. р.

376.

Врз основа на членот 126 од Основниот закон за водите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 13/65), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ПОПИС И ПРОЦЕНА НА ВРЕДНОСТА НА ВОДОСТОПАНСКИТЕ ОБЈЕКТИ И ДРУГИТЕ ОСНОВНИ СРЕДСТВА НА ВОДОСТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ, ШТО НЕ СЕ ПОПИШАНИ И ПРОЦЕНЕТИ

1. Во водостопанските и други работни организации што вршат работи од членот 79 во врска со членот 99 од Основниот закон за водите (во понатамошниот текст: водостопанските организации), ќе се изврши на начинот и според постапките што се определени со оваа одлука, попис и проценка на вредноста на водостопанските објекти и другите

основни средства што до денот на влегувањето во сила на Основниот закон за водите не се попишани и проценети според важечките прописи (во натамошниот текст: основни средства).

2. Пописот и процената на вредноста на основните средства ќе се изврши до 28 февруари 1967 година, со состојба на 31 декември 1966 година.

Пописот и процената на вредноста на основните средства од точката 1 на оваа одлука, што ќе им бидат пренесени на водостопанските организации како нивно основно средство по пописот и процената од ставот 1 на оваа точка ќе се извршат на начинот и според постапката што се предвидени со оваа одлука, во рок од три месеци по пренесувањето.

3. Пописот и процената на вредноста на основните средства ќе се извршат според посебната номенклатура на основните средства, а спрема набавната цена, трошоците на допремата и монтажката односно трошоците на изградбата (набавната вредност), сметајќи по цените на 30 јуни 1966 година.

Набавната вредност на основните средства од ставот 1 на оваа точка ќе се намали заради утврдување на вредноста на денот на процената (сегашната вредност), според просечниот век на траењето на одделни категории основни средства. Преостанатиот век на траењето на основното средство во однос на просечниот век на траењето на тоа средство се исправува според степенот на физичката истрошеност.

Исправената набавна вредност поради физичка истрошеност на основното средство не смее да биде помала од 15% од набавната вредност, а за згради од слаб материјал и за аквадукти, полски мостови и пропусти од дрво не смее да биде помала од 10% од набавната вредност.

Номенклатурата и просечниот век на траењето на основните средства од ставот 1 на оваа точка ги пропишува сојузниот секретар за земјоделство и шумарство во спогодба со сојузниот секретар за финансии и со сојузниот секретар за индустрија и трговија.

4. Пропис и проценка на вредноста на основните средства врши стручна комисија, што ја формира највисокиот орган на управувањето на водостопанската организација.

5. Поблиски прописи за спроведување на пописот и процената на вредноста на основните средства донесува сојузниот секретар за земјоделство и шумарство во спогодба со сојузниот секретар за финансии.

6. Водостопанските организации ќе извршат книжење на резултатот на пописот и процената со 31 декември 1966 година, а ќе го применуваат од 1 јануари 1967 година. Елаборатот за пописот и процената на вредноста претставува составен дел на завршната сметка за 1966 година.

Се овластува сојузниот секретар за финансии да донесе прописи за начинот на книжењето на резултатот на пописот и процената во книгите на водостопанските организации.

7. Надзор над спроведувањето на одредбите од оваа одлука вршат републичките водостопански инспектори и надлежните финансиски инспектори.

8. Со парична казна до 10.000 динари ќе се казни за прекршок водостопанска организација ако во рокот од точката 2 на оваа одлука не изврши попис и проценка на основните средства од точката 1 на оваа одлука.

За прекршок од ставот 1 на оваа точка ќе се казни со парична казна до 1.000 динари и одговорното лице во водостопанската организација.

9. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 57

13 јули 1966 година

Белград

Сојузен извршен совет

Председател,

Петар Стамболиќ, с. р.

377.

Врз основа на членот 34 од Законот за јавното обвинителство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/65), сојузниот јавен обвинител пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА ВНАТРЕШНАТА ОРГАНИЗАЦИЈА И ЗА РАБОТЕЊЕТО НА ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛСТВА

I. НАЧЕЛА ЗА ВНАТРЕШНАТА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛСТВА

Член 1

Општинските, окружните, покраинските и републичките јавни обвинителства и Сојузното јавно обвинителство со своите општи акти самостојно ја уредуваат својата внатрешна организација во согласност со функциите и со овластувањата на јавното обвинителство.

Јавните обвинителства во општите акти со кои ја уредуваат својата внатрешна организација се придржуваат за одредбите од Законот за јавното обвинителство и од прописите за самоуправувањето во органите на управата.

Во прашањата што не се регулирани со Законот за јавното обвинителство и со прописите за самоуправувањето, јавните обвинителства ги применуваат начелата утврдени во овој правилник.

Член 2

Со внатрешната организација на јавните обвинителства се обезбедуваат условите за законито, правилно, стручно и благовремено вршење на јавнообвинителски и други работи во јавното обвинителство.

Член 3

Организационите форми и начинот на вршење на работите во јавното обвинителство треба да бидат во согласност со правата на самоуправувањето на работните луѓе и да придонесуваат да се зајакне и развие тоа самоуправување, да ја афирмираат личната и заедничката одговорност на работниците за функциите и работите што им се доверени, и да ѝ одговараат на рационалната употреба на материјално-финансиските средства што се обезбедуваат за работата на јавното обвинителство.

Член 4

Секое јавно обвинителство донесува програма и план на својата работа.

Програмата за работа се составува за календарската година.

Со планот за работа поблиску се определуваат обемот, начинот и рокот за извршување на работите утврдени со програмата за работа, како и на другите определени работи што не се опфатени со таа програма.

Со планот за работа се определуваат и работните групи или други работни тела односно одделни работници што ќе вршат определени работи.

Повисоките јавни обвинителства треба својата програма и план за работа благовремено да им ги доставуваат на пониските јавни обвинителства.

Член 5

Во секое јавно обвинителство се систематизираат работните места според видот и бројот така што да се обезбеди успешно вршење на функциите и на работите на јавното обвинителство.

Со општ акт на јавното обвинителство се определуваат работите на одделни видови работни места и условите што треба да ги исполнуваат лицата што се примаат односно распоредуваат на определени работни места (училишна спрема, стручен испит, работно искуство, стручна спрема — потесно или пошироко познавање определена гранка на правото, способност за посложени работи и посебни видови работи, како што се изработка на анализи, извештаи, елаборати и сл.).

Јавните обвинителства постојано се грижат за подобрување на квалификационата струкутура на својот кадар.

Систематизацијата на работните места се усовршува и менува кога ќе се укаже потреба од тоа, зависно од промената на видот и обемот на работите на јавното обвинителство и измената во составот на кадрите.

Во решавањето на кадровските прашања јавните обвинителства соработуваат со органите за правосудна работа и со други надлежни органи на општествено-политичката заедница (член 9 од Законот за јавното обвинителство).

Член 6

При утврдувањето на организацијата на работата и систематизацијата на работните места треба да се стремееш поделбата на јавнообвинителските работи на работните места односно на одделни работници да се спроведува според начелото на специјализација, по можност за подолг временски период.

Член 7

Јавнообвинителски работи им се доверуваат на работници кои според својата школска и стручна спрема, работно искуство, претприемливост и други определени барања на работното место се оспособени за успешно вршење на соодветните работи.

Член 8

Работа на јавнообвинителски работи во јавно обвинителство, како и вршење одделни дејствија во името на јавното обвинителство во постапката пред суд или пред друг орган, може да му се довери на работник што не е распореден на работно место на кое се врши определена работа, но само според одредбите од чл. 21 и 29 од Законот за јавното обвинителство.

Член 9

Во јавните обвинителства, зависно од бројот на работниците во нив, треба да се настојува јавнообвинителските работи да се вршат во колегијални форми на работа.

Колегијалната работа се организира во вид на постојани или повремени работни групи, колегиуми или во други организациони форми.

Член 10

На состаноците на сите работници што вршат јавнообвинителски работи или на работниците од соодветни работни групи односно колегиуми се разгледуваат прашања од посебен интерес за вршењето на функциите и работите на јавното обвинителство, а особено:

1) општествените односи и појави што ги следи јавното обвинителство и што се од значење за остварувањето на функциите на јавното обвинителство, како и мерките што треба да ги преземе јавното обвинителство во својот делокруг врз основа на проучувањето на општествените односи и појави;

2) нацртите на предлози кои по поважните прашања им се упатуваат на надлежните органи и организации заради преземање мерки за спречување на казнивите дела и за отстранување на незаконитите постапки и другите општествено штетни појави и за зајакнување на законитоста;

3) подготвувањето и составувањето на нацрти на програмата и планот за работа од областа на јавнообвинителските функции и работи;

4) нацртите на извештаите со јавното обвинителство му ги доставува на Собранието на општествено-политичката заедница;

5) прашањата за спроведување на политиката за гонење и казнување, за единствена примена на законите и за изедначување на јавнообвинителската практика.

Член 11

Јавниот обвинител и работната заедница односно советот на работната заедница на јавното обвинителство низ соодветните форми и методи за

работа остваруваат тесна меѓусебна соработка во прашањата по кои одлучуваат заеднички.

Јавниот обвинител, по прашањата за управување со јавното обвинителство во кои самостојно одлучува во својство на старешина на органот, прибавува, по правило, мислење од работната заедница на јавното обвинителство односно од нејзиниот совет.

Член 12

Ако работниците на едно јавно обвинителство, заради остварување на правата на самоуправувањето, согласно со важечките прописи за самоуправувањето, сочинуваат една работна заедница со работниците од друго јавно обвинителство, организационите форми и начинот на вршењето на јавнообвинителските работи се утврдува така што во одлучувањето по тие работи да учествуваат само работниците од јавното обвинителство што е овластено со закон за редовно вршење определени јавнообвинителски работи.

Начелото од ставот 1 на овој член се применува и кога работниците на јавното обвинителство сочинуваат една работна заедница со работниците од друг орган.

Член 13

Едно јавно обвинителство може спогодбено со друго јавно обвинителство или со друг орган да организира вршење на материјално-финансиски, административни и технички работи во вид на заедничка служба (посебна заедничка организациона единица), или може вршењето на тие работи да ѝ го довери на соодветната организациона единица од друго јавно обвинителство или друг орган.

Јавното обвинителство не може работите на отворање и затворање поштенски пратки, водење уписници и прием граѓани да им ги довери на друг орган или на заедничка служба (посебна заедничка организациона единица) вон јавното обвинителство.

Член 14

Јавните обвинителства се должни да се грижат за обезбедување на средствата потребни за вршење на своите функции и работи.

При распоредувањето на средствата за редовна дејност треба да се обезбедат средства за материјалните издатоци што, при рационално штедење ќе овозможат благовремено и правилно извршување на работите, унапредување на работењето, за набавка на средствата потребни за работа и за подобрување на работните услови.

При утврдувањето на личните доходи на одделни работници, јавните обвинителства се придржуваат кон начелата за распределба според трудот, земајќи ги предвид резултатите од работата на одделен работник, како и резултатите од работата на јавното обвинителство во целина.

Член 15

Заради спречување општествено штетни појави, како и заради извршување други свои задачи и работи, јавните обвинителства остваруваат соработка со други правосудни органи, со останалите органи на општествено-политичката заедница и со општествено-политички и други организации.

II. ПРАВИЛА ЗА РАБОТЕЊЕТО НА ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛСТВА

Односи помеѓу јавните обвинителства

Член 16

Јавниот обвинител го раководи работењето на јавното обвинителство, се грижи да се извршуваат работите благовремено и правилно, врши надзор и дава потребни упатства за работа.

Работниците на други работни места во јавното обвинителство, во границите на своите овластувања и должности, се грижат за благовремено и правилно извршување на работите на работната единица односно на работното место.

Член 17

Повисокото јавно обвинителство врши надзор над работата на пониските јавни обвинителства.

Повисокото јавно обвинителство се грижи за еднообразното работење на јавните обвинителства на своето подрачје и им дава помош со преглед на нивното работење, со одржувањето на советувања и состаноци, со давање упатства и на друг годин начин.

Пониско јавно обвинителство има право да му се обрне на непосредно повисокото јавно обвинителство за помош во поглед на разјаснување на правни прашања или со давање на упатства за начинот за постапување во одделни работи. Повисокото јавно обвинителство е должно да му даде потребна помош на пониско јавно обвинителство.

Член 18

Во вршењето на работите од својот делокруг, јавните обвинителства меѓусебно општат, по правило, преку непосредно повисокото односно непосредно пониското јавно обвинителство.

Повисоко јавно обвинителство може да бара пониското јавно обвинителство непосредно да му достави одделен предмет.

Повисоките јавни обвинителства, преку непосредно пониското јавно обвинителство, даваат општи упатства, упатства за постапување во одделен предмет, како и забелешки на работата.

Пониските јавни обвинителства ги доставуваат преку непосредно повисокото јавно обвинителство своите предлози или бараат мислење по повод одделен предмет.

Во итни случаи јавните обвинителства можат да општат и непосредно. Во таквите случаи тие преписот од актот му го доставуваат на непосредно повисокото односно пониското јавно обвинителство.

Член 19

Јавните обвинителства се должни во врска со барање од повисоко јавно обвинителство да постапат во определен рок. Ако во дадениот рок не може да се постапи по барањето, ќе се извести во тој рок повисокото јавно обвинителство за причините поради кои не можело на време да се постапи по барањето.

Член 20

Јавните обвинителства се должни за сите позначителни случаи на поведување кривична постапка или друга постапка и за други позначителни настани да ги известуваат повисоките јавни обвинителства (оперативен извештај).

Повисоките јавни обвинители можат да определат пониските јавни обвинители да им поднесуваат периодични, оперативни и посебни извештаи и по други определени прашања, како и евиденционни податоци, анализи и билтени за одделни појави и проблеми.

Член 21

Јавните обвинителства се должни да организираат евиденција за општествено опасните и штетните појави што ги следат и проучуваат, заради известување на советното собрание на општествено-политичката заедница, други органи и организации или заради предлагање мерки за сузбивање на тие појави.

Евиденцијата од ставот 1 на овој член ќе се организира според упатството од сојузниот јавен обвинител.

Член 22

Кога јавно обвинителство во својата работа ќе најде дека со некој акт е повреден закон, тоа е должно, ако не е овластено да употреби соодветно правно средство, за повредата на законот благовремено да го извести непосредно повисокото јавно обвинителство.

Постапувајќи според ставот 1 од овој член, јавното обвинителство својот извештај односно предлог ќе го образложи и ќе ги приложи односните списи.

Повисокото јавно обвинителство го известува за својата одлука и за разложите јавното обвинителство од кое потекло извештајот од ставот 1 на овој член.

Однос на јавното обвинителство и другите органи**Член 23**

Јавниот обвинител го претставува јавното обвинителство пред претставничките и други органи, пред работните и други организации, пред здруженијата и граѓаните.

Член 24

Во името на јавното обвинителство јавниот обвинител врши процесни дејствија пред суд и пред други органи во кривична, процесна и друга постапка.

Дејствијата од ставот 1 на овој член можат, без посебно овластување, да ги вршат и заменикот и помошникот на јавниот обвинител.

Дејствијата од ставот 1 на овој член може да ги врши и друг работник на јавното обвинителство што работи на правни работи, но само врз основа на посебно овластување.

Член 25

Јавните обвинителства самостојно постапуваат во работите од својата надлежност, ако со закон не е определено поинаку (чл. 4 и 5 од Законот за јавното обвинителство).

Член 26

Кога органите на општествено-политичката заедница бараат од јавното обвинителство известување за работа од неговиот делокруг, јавното обвинителство е должно веднаш да постапи по барањето.

Ако јавното обвинителство не е надлежно да постапи по барањето, тоа е должно да го достави актот со барањето до надлежното јавно обвинителство односно до друг надлежен орган, и за тоа да го извести органот од кој потекло тој акт.

Член 27

Јавните обвинителства го известуваат надлежниот орган односно работната или друга организација кога во текот на својата работа ќе дознаат за неправилности или потешки повреди на работната должност поради кои има основ за повикување на одговорност одговорните работници или поради кои има место да се преземат други мерки.

Член 28

Јавните обвинителства можат известуваат и податоците од членот 20 на овој правилник да им ги достават на други органи и работни и други организации, ако запознавањето со тие извештаи и податоци би било потребно заради известување или преземање соодветни мерки.

Покрај доставувањето на извештаите и податоците од ставот 1 на овој член јавното обвинителство може да стави предлог за преземање потребни мерки.

Член 29

Јавните обвинителства се должни на соработниците на печатот, радиото и телевизијата да им даваат известувања и податоци од својот делокруг, водејќи при тоа сметка за точноста на известувањата и податоците и за должноста за чување на службената тајна.

Јавните обвинителства се должни, во вид на службено соопштување или на друг начин, да ги известуваат јавноста за поведувањето на постапката во случаите за кои се интересува пошироката јавност (големи сообраќајни несреќи, несреќи во рудници, фабрики и сл.).

Член 30

Јавниот обвинител што учествувал во советување или на состанок со други органи заради разгледување прашања од заеднички интерес, ќе го извести повисокиот јавен обвинител за разгледуваните прашања и за донесените заклучоци.

Ако јавниот обвинител организира советување или состанок заради разгледување на прашањата од ставот 1 на овој член ќе го извести за тоа благовремено непосредно повисокиот јавен обвинител.

Однос спрема граѓаните

Член 31

Во службениот сообраќај со граѓаните јавните обвинителства постапуваат така што на граѓаните да им се олесни вршењето на работите во јавното обвинителство.

Јавните обвинителства се должни од граѓаните да примаат на записник пријави, предлози и други изјави заради преземање на дејствијата за кои се овластени.

Ако од изјавата може да се заклучи дека таа не е основана, ќе се поучи за тоа граѓанинот што ја дава изјавата. Ако и по оваа поука граѓанинот не се откаже од изјавата, изјавата (предлог, пријава) ќе се прими на записник, а поуката ќе се забележи врз списокот.

Член 32

Работниците на јавното обвинителство не се овластени при давањето на известувања и воопшто во сообраќајот со граѓаните да го изнесуваат своето лично мислење за правилноста на одлуките или дејствијата за кои се дава известување, ниту да даваат изјава за веројатниот резултат на работата.

Работниците во писарницата можат на заинтересираните граѓани да им даваат само известувања врз основа на податоците од уписникот.

Член 33

По барањата на граѓаните за издавање уверенија за тоа дали се води кривична постапка, како и потврди за други факти за кои јавните обвинителства водат евиденција, јавните обвинителства ќе постапуваат што е можно поитно.

Работникот во чиј круг на работите спаѓаат издавање на уверенија (потврди) е должен сите потребни проверувања да ги изврши по краток пат (со личен увид во списокот, по телефон и сл.) и резултатот од проверувањето да го забележи врз списокот.

Работникот од ставот 2 на овој член е должен при приемот на молбата и издавањето на уверението (потврда) да води сметка за наплатата на такса, ако е таксата пропишана.

Член 34

Списи на кривичната и друга постапка што се наоѓаат кај јавно обвинителство можат да им се дадат на разгледување само на лица што имаат оправдан интерес за тоа. На тие лица може да им се дозволи и препишување на списите.

Дозволата за разгледување и препишување на списите ја дава јавниот обвинител или лицето што ќе го овласти тој за тоа.

Ракување со расписи и со строго доверливи и доверливи предмети

Член 35

Содржината на расписи, доверливи и строго доверливи списи, упатства на повисоки јавни обвинителства и слични акти на други органи смее да им се соопштува само на лицата што ќе ги означат јавниот обвинител.

Врз актот од строго доверлива природа ќе се забележи кои работници се запознаени со неговата содржина.

Актите со доверлива и строго доверлива природа се чуваат одвоено од другите списи.

Сојузниот јавен обвинител дава упатства за евиденцијата и чувањето на актите од ставот 1 на овој член.

Член 36

Јавниот обвинител што издал распис или упатство е должен на почетокот на секоја календарска година да ги извести пониските јавни обвинител-

ства за тоа кои расписи и упатства престанале да важат делумно или во целина.

Промените во поглед на важењето на одделни расписи, како и измените и дополнењата настанати со донесувањето на нови расписи и упатства, се евидентираат така што врз поранешниот распис и во пописот на расписите ќе се забележи кои расписи или делови на расписи и со кој распис се изменети или ставени во сила.

Член 37

Расписите, упатствата и строго доверливите и доверливите акти ги потпишува јавниот обвинител. Извештаите и другите акти што му се упатуваат на повисоко јавно обвинителство, ги потпишува јавниот обвинител.

Јавниот обвинител ги потпишува и актите што им се упатуваат на претставничките тела и на нивните политичко-извршни органи.

Другите акти што јавното обвинителство во врска со одделни предмети ги упатува до повисоко јавно обвинителство, суд, други органи, организации или лица, ги потпишува јавниот обвинител или лицето што ќе го овласти тој.

Актите во врска со работите на управата на јавното обвинителство ги потпишува јавниот обвинител или заменикот што го застапува.

Чување на архивските материјали

Член 38

Во случај на престанок на работата на определено јавно обвинителство, незавршените предмети му се предаваат на јавното обвинителство што станува надлежно да постапува по предметите од подрачјето на јавното обвинителство што престанало со работата.

Републичкиот јавен обвинител одлучува кое јавно обвинителство ќе ги преземе уписниците, другите помошни книги и архивските материјали на јавното обвинителство што престанало со работа.

Член 39

Завршените предмети се чуваат во јавното обвинителство определено време.

Времето на чувањето на одделни предмети е следното:

- 1) предметите на кривичните дела од надлежноста на окружен суд се чуваат 10 години;
- 2) предметите на кривичните дела од надлежноста на општински суд се чуваат 5 години;
- 3) другите предмети се чуваат 3 години.

Роковите на чувањето започнуваат да течат со истекот на годината во која е ставен предметот во архива.

Кривичните предмети во врска со кои е прекината постапката се чуваат до настапувањето на застареноста на гонењето.

Трајно се чуваат уписниците и имениците кон уписниците, како и досиета на работниците запослени во јавното обвинителство.

По истекот на определените рокови предмети (списите) се издвојуваат од архивата на јавното обвинителство и со нив се постапува според упатството од надлежниот државен архив.

Стручна библиотека

Член 40

Јавното обвинителство се грижи за редовната набавка на изданија на закони и други прописи, службени весници, збирки на судски одлуки, стручни списанија и други стручни публикации потребни за што поусpesно и постручно вршење на работите во јавното обвинителство. За таа цел, од средствата за редовна дејност се одвојуваат потребни износи.

Член 41

Во јавните обвинителства со поголем број примерици на дел на стручна литература се организира стручна библиотека и со неа се ракува според упатството од јавниот обвинител и Уредбата за кан-

целариското работење („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 50/57).

Во стручната библиотека се внесуваат и стручните публикации што ги прима јавното обвинителство според одредбите од Законот за печатот и за другите видови на информации, а што се од интерес за вршењето на работите во јавното обвинителство.

Ракување со предметите

Член 42

Секој настан од интерес за постапувањето на јавното обвинителство за кој е известно тоа или на друг начин дозвола за него, како и секое дејствие што го презема јавното обвинителство во својот делокруг, мора да се забележи во форма на службена забелешка или записник. Така мораат да се забележат и соопштувањата примени или дадени усно непосредно или по телефон.

Со службената забелешка и со записникот се постапува како со примено писмено.

Член 43

Концептите на пократки акти и одлуки, службени забелешки во текот на работата на предметот и други забелешки, се пишуваат, по правило, врз обвивката од списокот.

Од забелешката врз обвивката на списокот треба да се види целиот тек на работата на предметот.

Член 44

На начинот од членот 43 на овој правилник постапува обработувачот на предметот кога ќе се отфрли пријавата, ќе се запре или прекине постапката, ќе се стави предлог за запирање на истрагата, ќе се измени или ќе се прошири обвинението или од него ќе се откаже на главниот претрес, кога ќе се даде изјава или стави предлог на седница на совет, како и кога ќе се преземат други дејствија во постапката.

Член 45

При завршувањето на работата на предметот или доставување на предметот до суд или друг орган, обработувачот на предметот е должен да го ереди така што одделни акти во него да ги распореди по хронолошки ред и да го издвои делот на предметот што останува во јавното обвинителство од делот што се доставува, и врз обвивката од списокот да забележи што и на кој му се доставува. По тоа обработувачот ѝ го предава предметот на писарницата, која постапува според дадениот налог.

Ако при доставувањето на предмет до суд или до друг орган останува еден дел од предметот во јавното обвинителство, во пописот на списите ќе се забележи кои акти останале.

Член 46

Известувањето за отфрлување на пријавата односно за запирање на извид мора да содржи точно означување на сите лица во поглед на кои е отфрлена пријавата или е запре извидот, како и означување на сите дела за кои била поднесена пријава односно за кои е воден извид. Покрај правната квалификација ќе се наведе и законскиот назив на делото.

За запирањето на постапката се известува оштетениот, обвинетиот и извидниот орган.

За отфрлувањето на пријавата се известува оштетениот и органот на внатрешните работи ако ја поднесол тој пријавата.

Известувањето од ставот 1 на овој член му се доставува секогаш на оштетениот заедно со доставницата, која по враќањето се приклучува кон предметот.

Член 47

Јавното обвинителство на кое во постапката по повод на правниот лек му е доставен на разгледување судски списи (предмет), е должно што побргу да го проучи предметот и да му го врати списокот на судот.

При проучувањето во јавното обвинителство обработувачот на предметот е должен да направи забелешка со суштествени податоци од списокот и со предлогот што ќе се стави на седница во судот. Оваа забелешка се приклучува кон предметот на јавното обвинителство.

Јавниот обвинител или неговиот заменик што присуствувал на судската седница, ќе состави за предметот на јавното обвинителството белешка за своето учество и за предлогот што го ставил на седницата.

Член 48

Ако повисоко јавно обвинителство при разгледувањето на предмет во постапката по повод на правен лек утврди недостатоци во работата, ќе му обрне внимание за тоа на пониското јавно обвинителство и, по потреба, ќе му даде соодветни упатства.

Ако повисоко јавно обвинителство во постапката пред суд од повисок степен се откаже од жалбата во целина или делумно, ќе го извести за тоа пониското јавно обвинителство, со означување на разлозите поради кои се откажало од жалбата.

Член 49

Обвинителниот предлог за кривично дело за кое е предвидена казна строг затвор, како и обвинителниот предлог за стопански престап за чие пресудување е надлежен совет, треба по правило, да ги содржи разлозите (образложение).

Јавниот обвинител, по правило, учествува на главниот претрес во врска со обвинителниот предлог од ставот 1 на овој член.

Член 50

Кога јавно обвинителство ќе прими устен или писмен предлог за интервенција за која е овластено повисоко јавно обвинителство, ќе изврши потребни проверувања на наводите на странката, како и на другите факти и околности важни за оцената на предметот, и по тоа предметот ќе му го достави на надлежното повисоко јавно обвинителство.

Во смисла на ставот 1 од овој член ќе се постапи и кога јавно обвинителство на некој друг начин ќе дознае за случај по кој е надлежно да постапува повисоко јавно обвинителство или друг орган.

Член 51

Кога јавно обвинителство не ќе го усвои предлогот од странката, е должно за тоа да ја извести странката.

Од известувањето треба да се гледа поради кои причини јавното обвинителство не го усвоило предлогот.

Ракување со парч и со други предмети од вредност

Член 52

Со предметите на кривичното дело и со работите што ги примаат јавните обвинителства во врска со кривичната постапка, ќе се постапи на следниот начин:

- 1) лицето што ги прима таквите работи е должно да провери дали му се предаваат на јавното обвинителство сите работи наведени во пријавата или во друг акт. На лицето што ги предава работите ќе му се потврди приемот или во предавната книга или со издавање на посебна потврда;
- 2) врз примерокот од пријавата или врз другиот акт кон кој се предадени работите наведени во точката 1 од овој став ќе се стави посебна констатација во која ќе сезначи кои работи се примени;
- 3) предметите за кои е несомнено дека му припаѓаат на оштетениот, а што ќе е потребно да се задржат како доказ во кривичната постапка, треба веднаш да му се вратат на оштетениот, со потврда за враќањето. Другите предмети приложени кон барањето за извид односно кон предлогот за отвовање на истрагата, треба да му се достават на из-

видниот односно истражниот орган, со потврда за приемот која ќе се вложи во списокот;

4) ако дојде до запирање на постапката, јавното обвинителство е должно за тоа да го извести извидниот односно истражниот орган кај кој се наоѓаат одземените предмети и да одлучи односно да стави предлог во поглед на натамошното постапување со тие предмети.

Кога се подига обвинение а одземените предмети не се наоѓаат кај судот, јавното обвинителство е должно да го извести органот кај кој се наоѓаат предметите тие предмети да му ги достави на судот на кој му е предадено обвинението.

Член 53

Со предметите примени во врска со постапката поради стопански престап или во врска со друга постапка, се постапува согласно со одредбите од членот 52 на овој правилник.

Работа на писарницата по предметите

Член 54

Примањето на сите поднесоци, списи, парични писма, телеграми, пакети и други пратки (во натамошниот текст: писмена) во јавното обвинителство се врши во писарницата.

Ако од писменото се гледа дека јавното обвинителство на кое писменото непосредно му се предава не е надлежно за работа во врска со него ќе го предупреди за тоа подносителот и ќе се упати до надлежниот орган. Ако и покрај тоа подносителот бара да се прими писменото, тоа ќе се прими, но врз него ќе се стави забелешка за предупредувањето.

При непосредниот прием на писменото се проверува дали се поднесуваат прилозите што се означени во него.

Член 55

Преземањето на писмена упатени по пошта, како и подигањето на писмена од поштенска прегратка, ги врши лице што е определено за тоа.

Ако при преземањето односно при подигањето се утврди дека писмено е оштетено, ќе се бара од надлежниот работник на поштенската служба состојбата и содржината на писменото да се утврди записнички.

Член 56

Приемот на писмена од суд, други органи и работни и други организации се потврдува со ставање печат, датум на приемот и потпис во доставната книга односно врз доставницата или повратницата.

Член 57

Вот сите примени писмена се става приемен штемпил и се запишува датумот на приемот. Ако писменото е во затворена обвивка а примателот не е овластен да го отвори, ќе го направи тоа врз обвивката.

Член 58

Кога кон писменото е доставена некоја исправа, предмет, хартија од вредност, пари, скапоценост или друга вредност, тоа мора веднаш при приемот да се забележи врз писменото.

Парите, скапоценостите и другите вредности по приемот му се предаваат без одлагање на лицето што е определено за ракување со такви предмети.

Член 59

Поштата примена во затворени обвивки ја отвора лицето што ќе го определи јавниот обвинител.

Доверливата и строго доверливата пошта ја отвора јавниот обвинител или лицето што ќе го определи тој.

Член 60

При отворањето на обвивката треба да се обрне внимание дали броевите врз обвивката се сложуваат со броевите на примените писмена.

Ако некое од писмената неостанува, тоа се утврдува со службена белешка врз обвивката, за

што веднаш се известува испраќачот. Другите недостатоци во врска со примено писмено (недостаток на прилог, оштетување и др.) се означуваат врз писменото.

Ако кон писменото се приложени готови пари за такса или таксена марка, а писменото не подлежи на таксирање, парите односно таксената марка ќе му се врати на испраќачот. Ако таксена марка е налепена врз писмено, ќе се поништи.

Член 61

По отворањето, а пред предавањето во работа, поштата се распоредува според природата на писмената и ѝ се предава на писарницата заради воведување во соодветниот уписник.

Член 62

Водачот на уписникот е должен примените и распоредените писмена да ги воведо во соодветните уписници оној ден и под оној датум кога се примени.

Член 63

Со запишувањето на писменото во соодветниот уписник се основа предметот (списот).

Писменото со кое се основа нов предмет се вложува во посебна обвивка на списокот.

Водачот на уписникот ја напишува врз обвивката на списокот и врз писменото ознаката на предметот, која се состои од називот на уписникот, редниот број на запишувањето и од последните два броја на годината во која предметот е внесен во уписникот (на пример. Кт 726/65). Првото писмено се запишува во обвивката на списокот под редниот број 1. Подоцнежните писмена се запишуваат под натамошните редни броеви.

Член 64

Ако работата на предметот се продолжи под ознака на друг уписник или под друг број на истиот уписник, врз обвивката на списокот се прецртува поранешната ознака, а под неа се става нова.

Прецртувањето на поранешната ознака се врши со молив во боја — со повлекување на водорамна црта преку поранешната ознака, така што поранешната ознака да остане и натаму четлива.

Во обвивката на списокот под последното запишување под поранешната ознака се означува новата ознака (бројот) на предметот под кој ќе се води тој натаму (на пример: „Продолжено под Кт. бр. 167/65“). Во тој случај редните броеви на запишувањето на одделни писмена во обвивката на списокот не започнуваат одново, туку се продолжуваат натаму.

Член 65

На начинот предвиден во членот 64 од овој правилник се постапува и во случај на соединување повеќе предмети.

Соединувањето на предмет се врши со порано воведениот предмет ако работата во врска со овој е уште во тек. Ако работата по порано воведениот предмет е завршена, соединувањето се врши со подоцна воведениот предмет.

Член 66

Откако ќе се извршат сите потребни претходни дејствија во врска со основањето и средувањето на предметот, водачот на уписникот му го предава предметот во работа на определениот работник.

Член 67

Предметите од итна природа писарницата е должна веднаш да ги внесе во уписник и да ги предаде во работа.

Ваквите предмети видно се означуваат со ознаката: „Итно“, а ако е во прашање рок, кон таа ознака се става и рокот. Покрај тоа, за итноста односно за постоењето на рок посебно ќе се предупреди работникот на кој му се предава предметот во работа.

Член 68

Кога писарницата по донесената одлука ќе го прими предметот од обработувачот под оригиналот на

одлуката го става денот на приемот на предметот во писарницата, а потоа ги врши натамошните дејствија што е потребно да се извршат во писарницата во врска со донесената одлука.

Работникот од писарницата што извршил одделно дејствие го става врз белешката денот на извршувањето на дејствието и својот потпис,

Член 69

Актите што јавното обвинителство ги упатува до други органи, правни лица или поединци во горниот лев агол треба да содржат назив на јавното обвинителство, ознака на предметот, датум и седиште на јавното обвинителство. Под тоа се ставаат почетните букви на името и презимето на обработувачот на предметот и на препишувачот на актот.

Адресата на органот или на правното лице до кое се упатува актот треба да содржи негов полн назив и негово седиште, а адресата на примател поединец — негово име и презиме и место каде се испраќа актот. Ако во местото каде се испраќа актот нема пошта, во адресата треба да се означи и местото на задната пошта.

Под адресата, од левата страна, кратко треба да се означи содржината на актот, потоа се става ознаката на врската со актот на примателот, ако е позната врската.

На местото каде се потпишува актот се наведува функцијата на потписникот на актот, а под тоа, без заграда, неговото име и презиме.

Пред потпишувањето, писарницата го сравнува преписот на актот со неговиот оригинал.

Член 70

Ако акт не потпишува јавниот обвинител, кон функцијата на потписникот се означува и основот од кој произлегува овластувањето за потпишување (на пример: „По овластување од окружниот јавен обвинител ...“ и сл.).

Член 71

Отправците на актите треба да бидат пишувачи со пишувачка машина и уредно. Ако има повеќе отправци на еден акт, секој од нив мора да биде четлив и јасен. До суд и до други органи секогаш се испраќа првиот примерок од отправокот на актот.

Член 72

По опремањето на актот односно веднаш по приемот на предметот од обработувачот, ако не е потребна разработка на предметот во писарницата, водачот на уписникот ги запишува соодветните податоци во уписникот, а потоа натаму постапува според наредбата од обработувачот.

Обработувачот на предметот е должен да ѝ даде на писарницата потребни наредби за ракување со списокот (евидентирање на рокот, ставање во архива по отпрамата, итн.).

Член 73

Лицето определено за отправање на пратки е должно при отпрамата да провери дали во секој предмет определен за отправање е постапено според доставната наредба, дали пратките се правилно адресирани и снабдени со доставници и со потребни прилози, дали примероците на отправокот се уредни и четливи и јасни, дали е извршено пропишаното сравнување со оригиналот, итн. По тоа со ставање на датум и потпис ќе ја потврди отпрамата на писменото а потоа ќе му го врати списокот на водачот на соодветниот уписник.

Член 74

Лицето определено за отправање пратки води отпрамна книга, во која ги запишува сите пратки што ги отпрама.

Заради евидентирање и правдање на потрошокот на поштенските марки се води контролник на поштарината.

Член 75

Предметите за кои е определено во писарницата да се држат во евиденција до определениот рок, се ставаат во роковникот на предметите.

Роковникот на предметите се состои од фасцикли во кои се ставаат предметите според последниот ден на рокот и редниот број. Наместо фасцикли можат да се користат посебни шкафови со прегратки.

Водачот на уписникот е должен еден ден пред истекот на рокот да му го предаде предметот во работа на обработувачот. Ако во врска со предметот пристигнало некакво писмено пред истекот на рокот, предметот ќе се предаде веднаш во работа.

Член 76

Во текот на работното време списите и другите материјали не смеат да останат без надзор.

Особено треба да се обрне внимание штембилите и печатите да се држат така да му бидат пристапни само на оној што ракува со нив.

По завршетокот на работното време, списите, другите материјали, печатите и штембилите се држат во заклучани каси, шкафови или маси.

Член 77

По конечното довршување на работата по одделен предмет, ќе се прегледа списокот и ќе се определи ставање во архива, а воедно врз обвинката на списокот ќе се означи рокот за чување (на пример: „Да се чува до крајот на 1970 година“).

Член 78

Ако со овој правилник не е определено поинаку, врз работата на писарницата согласно ќе се применуваат одредбите од Уредбата за канцеларискиот работење и од Упатството за извршување на таа уредба („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 50/57).

Уписници и помошни книги

Член 79

Уписниците и помошните книги се водат посебно за секој вид предмет и за секоја календарска година.

Пред запишувањето водачот на уписникот проверува дали по истата работа е основан предмет, за да не се запишува еден предмет повеќе пати во уписникот.

Член 80

За секој уписник за кој се предвидува дека бројот на предметите годишно ќе биде поголем од две стотини, задолжително се води именик.

Во јавно обвинителство со помал обем на работите за повеќе уписници може да се води еден заеднички именик.

Податоците во именикот се внесуваат истовремено со запишувањето на предметот во уписникот.

Член 81

Имениците се водат во поврзани книги, со посебни листови за секоја буква на азбуката (абecedата).

Во една книга на именик може да се запишува повеќе години. Во тој случај на почетокот на секоја година кај одделна буква со црвен молив се става ознаката на новото годиште.

Ако во еден предмет постапката се однесува на повеќе лица, секое лице ќе се запише посебно во соодветниот именик.

Во именикот се запишува називот на органот или на правното лице односно презимето и името на лицето на кое се однесува постапката или во чиј интерес се води таа, како и неговото седиште односно живеалиште. За кривичните предмети во именикот се запишува презимето и името на обвинетиот, а за граѓанските предмети — презимето и името на тужителот и на тужениот.

Член 82

Предметите што не ќе бидат како завршени ставени во архива до истекот на втората календарска година сметајќи од денот на запишувањето, ќе се пренесат на почетокот на третата календарска година заедно со сите запишувања и со поранешната ознака на предметот во уписникот за текушта-

та година и ќе се запишаат по хронолошки ред пред новите предмети од таа година.

Преносот на предмет во нов уписник ќе се забележи во рубриката: „Забелешка“ на поранешниот уписник.

По запишувањето на последниот пренесен предмет во новиот уписник, се продолжува запишувањето на предметите примени во текуштата година, почнувајќи од редниот број еден.

Член 83

Податоците што се внесуваат во уписниците и помошните книги се пишуваат со мастило и четливо и јасно. Привремените белешки (движењето на предмети и сл.) се запишуваат со молив, а се бришат кога ќе станат безпредметни.

Ако некој предмет е погрешно запишан, ќе се прецрта целото запишување, а во рубриката: „Забелешка“ ќе се забележи со мастило: „Погрешно запишување“.

Погрешните запишувања во одделни рубрики на уписникот и на помошните книги се поправаат така што над текстот на погрешното запишување ќе се повлече тенка водорамна црта, на начин да остане четлив и јасен прецртаниот текст, и ќе се внесе точното запишување.

Член 84

Кога работата во врска со определен предмет е завршена, редниот број на тој предмет се обележува во уписникот со црвен молив со годин знак.

Ако сите предмети запишани на една страна од уписникот се означени како завршени, во долниот лев агол на листот се става знакот квадрат.

Член 85

За да се обезбеди правилно и уредно водење на уписници и помошните книги, јавниот обвинител или лицето што ќе го определи тој должно е најмалку двапати годишно да ги прегледа сите уписници и помошни книги. Секој преглед ќе се забележи во рубриката: „Забелешка“ кај последниот запишан предмет.

При прегледот ќе се нареди исправање на забележаните недостатоци и ќе се дадат потребни упатства за работа.

Член 86

Уписниците се заклучуваат на крајот на годината. Заклучувањето се врши така што по последниот запишан реден број се става констатацијата која ги содржи следните податоци: ден, месец и година на заклучувањето, реден број на последниот запишан предмет, вкупен број на предметите што на крајот на годината останале незавршени и поединечно наведување на броевите на незавршените предмети. Оваа констатација ја потпишува водачот на уписникот и јавниот обвинител или заменикот што ќе го определи тој.

Член 87

Уписниците и помошните книги, како и обрасците за податоците што се од интерес за сите јавни обвинителства, ќе се водат и ќе се пополнуваат според упатството од сојузниот јавен обвинител.

III. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Член 88

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

А. бр. 137/66
25 јуни 1966 година
Белград

Сојузен јавен обвинител,
др Франце Хочевар, с. р.

378.

Врз основа на членот 10 од Законот за девизното работење и за платниот промет со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 15/65 и 35/65), во врска со точката 2 од Наредбата за определување на комуналните банки што се овластени за вршење девизни работи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 32/64), на предлог од Народната банка на Југославија, сојузниот секретар за финансии издава

НАРЕДБА

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ГОРЕЊСКА КРЕДИТНА БАНКА, КРАЊ ЗА ОВЛАСТЕНА БАНКА ЗА ВРШЕЊЕ ДЕВИЗНИ РАБОТИ

1. Се определува Горењска кредитна банка, Крањ како овластена банка да врши девизни работи.

2. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 3-3516/4
29 јуни 1966 година
Белград

Сојузен секретар
за финансии,
Киро Глигоров, с. р.

379.

Врз основа на точката 5 од Одлуката за определување на височината на надоместоците на железничките транспортни претпријатија Скопје и Титоград на име разлика помеѓу нивната просечна калкулативна цена и определеното ниво на просечната цена на превозот на стоки („Службен лист на СФРЈ“, бр. 10/66), во спогодба со сојузниот секретар за финансии, сојузниот секретар за сообраќај и врски издава

НАРЕДБА

ЗА ДОКУМЕНТАЦИЈАТА ШТО ЖЕЛЕЗНИЧКИТЕ ТРАНСПОРТНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА СКОПЈЕ И ТИТОГРАД ЈА ПОДНЕСУВААТ ЗАРАДИ ПРЕСМЕТУВАЊЕ И ИСПЛАТУВАЊЕ НА НАДОМЕСТОКОТ НА ИМЕ РАЗЛИКА ПОМЕЃУ НИВНАТА ПРОСЕЧНА КАЛКУЛАТИВНА ЦЕНА И ОПРЕДЕЛЕНОТО НИВО НА ПРОСЕЧНАТА ЦЕНА НА ПРЕВОЗОТ НА СТОКИ

1. Железничките транспортни претпријатија Скопје и Титоград се должни да ја поднесуваат документацијата предвидена со оваа наредба заради пресметување и исплатување на надоместокот на име разлика помеѓу нивната просечна калкулативна цена и нивото на просечната цена на превозот на стоки определено со Одлуката за определување на нивото на просечната цена на превозот на стоки што служи како основ за утврдување на правата на железничките транспортни претпријатија на надоместок („Службен лист на СФРЈ“, бр. 44/65) — (во понатамошниот текст: надоместокот).

Службата на општественото книговодство врз основа на исправите предвидени со оваа наредба врши исплата на надоместокот според точката 4 од Одлуката за определување на височината на надоместоците на железничките транспортни претпријатија Скопје и Титоград на име разлика помеѓу нивната просечна калкулативна цена и определеното ниво на просечната цена на превозот на стоки, на товар на средствата на федерацијата што за та цел се обезбети во Сојузниот буџет.

2. Железничките транспортни претпријатија Скопје и Титоград за секое тримесечје составуваат и поднесуваат преглед на остварениот обем на превозот на стоки во одделни месеци на односното тримесечје според образецот бр. 1 напечатен кон оваа наредба, а за пресметување по завршетокот на деловната година составуваат и поднесуваат годишен преглед на обемот на превозот на стоки според образецот бр. 2 напечатен кон оваа наредба.

3. Месечните прегледи и годишниот преглед железничките транспортни претпријатија Скопје и Титоград ги поднесуваат со барањето за исплата составен според образецот бр. 3 напечатен кон оваа наредба до организационата единица на Службата на општественото книговодство кај која се води сметката што треба да се товари со исплатените износи на надоместокот, преку организационата единица на Службата на општественото книговодство кај која имаат жиро-сметка.

Исплатата на надоместокот се врши на товар на сметката бр. 603-638/81 — Надоместок на железничкото транспортно претпријатие Скопје (71) односно на сметката бр. 603-638/81 — Надоместок на железничкото транспортно претпријатие Титоград (72).

Преписите на барањата и прегледите од ставот 1 на оваа точка му се поднесуваат на Сојузниот секретаријат за сообраќај и врски заради евидентирање.

4. Месечниот преглед на обемот на превозот на стоки мора да содржи: назив на железничкото транспортно претпријатие, број на деловниот протокол, место и датум на составувањето, вкупен број на превезените пратки и нивна вкупна тежина во тони, број на остварените нето-тонски километри според видовите на железничкиот сообраќај (внатрешен локален и заеднички сообраќај, меѓународен сообраќај во увозот и транзитот), потврда дека податоците се засноваат врз оригинални превозни исправи, печат и потписи на директорот на железничкото транспортно претпријатие, на раководителот на стопанско-финансиската служба на железничкото транспортно претпријатие и на шефот на Бирото за механизација на Заедницата на Југословенските железници.

Годишниот преглед на обемот на превозот мора да содржи назив на железничкото транспортно претпријатие, број на деловниот протокол, место и датум на составувањето, вкупен број на остварените нето-тонски километри во односната деловна година, височина на надоместокот за еден нето-тонски километар во таа година, вкупен износ на надоместокот за остварениот обем на превозот, височината на исплатените износи на надоместокот по тримесечја, потврда за точноста на податоците и исправноста на извршените пресметки, печат и потписи на директорот на железничкото транспортно претпријатие и на раководителот на стопанско-финансиската служба на железничкото транспортно претпријатие. Кон оваа пресметка мора да се приложи рекапитулацијата на пресметковната калкулација на превозот на стоки, составена на образецот П-306 предвидена со Шемата на контрирањето на трошоците на железничките транспортни претпријатија и со општиот акт на Заедницата на Југословенските железници што се однесува на пресметувањето на трошоците.

5. Податоците што се внесуваат во месечните прегледи заради пресметување на надоместокот, се утврдуваат од изворните превозни исправи врз основа на кои на делот од мрежата на железничките пруги на железничкото транспортно претпријатие Скопје односно железничкото транспортно претпријатие Титоград е извршен превозот на стоки, и тоа од товарните листови и експрес-листовите за извршените превози во внатрешниот локален и заедничкиот сообраќај, од меѓународните товарни листови за извршените превози во увозот и извозот и од пријавите на транзитот за извршените превози во транзит во меѓународниот сообраќај.

Железничките транспортни претпријатија Скопје и Титоград ги утврдуваат податоците според ставот 1 од оваа точка преку Бирото за механизација на Заедницата на Југословенските железници.

6. Оригиналите на превозните исправи врз основа на кои се утврдува остварениот обем на превозот на железничките транспортни претпријатија Скопје и Титоград остануваат кај Заедницата на Југословенските железници и се чуваат во согласност

со одредбите од општите акти на Заедницата на Југословенските железници со кои се регулира манипулирањето, прегледот и чувањето на превозните исправи.

Оригиналите на превозните исправи врз основа на кои е утврден остварениот обем на превозот ги чуваат, во согласност со ставот 1 од оваа точка, и тоа:

1) одделенијата на Контролата на приходите на Заедницата на Југословенските железници што се наоѓаат во Скопје и Сараево — за пратките превезени во локалниот сообраќај на подрачјето на железничките транспортни претпријатија Скопје и Титоград, и за пратките отпремени од подрачјата на железничките транспортни претпријатија Скопје и Титоград, за подрачјата на другите железнички транспортни претпријатија во заедничкиот сообраќај и за подрачјата на странските железници во меѓународниот сообраќај;

2) Одделението за меѓународен сообраќај на Контролата на приходите на Заедницата на Југословенските железници што се наоѓа во Љубљана — за пратките превезени во транзит во меѓународниот сообраќај.

7. Износите на месечните аконтации на надоместокот се пресметуваат и се исплатуваат врз основа на месечните прегледи на обемот на превозот во соодветниот месец на претходната година.

По исклучок во 1966 година пресметувањето и исплатата на месечните аконтации на надоместокот се вршат врз основа на статистичките податоци за обемот на превозот на стоки во 1965 година, што ги утврдила и објавила Заедницата на Југословенските железници.

8. Обрасците бр. 1, 2 и 3, што се напечатени кон оваа наредба, сочинуваат нејзин составен дел.

9. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 1441

8 јули 1966 година

Белград

Заменик
сојузен секретар
за сообраќај и врски,
Иво Сењановиќ, с.р.

Образец бр. 1

ЖЕЛЕЗНИЧКО ТРАНСПОРТНО ПРЕТПРИЈАТИЕ СКОПЈЕ — ТИТОГРАД

Број _____

19— година

МЕСЕЧЕН ПРЕГЛЕД

НА ОСТВАРЕНИОТ ОБЕМ НА ПРЕВОЗОТ НА
СТОКИ ВО МЕСЕЦОТ _____ 19—
ГОДИНА НА ПОДРАЧЈЕТО НА ЖЕЛЕЗНИЧКОТО
ТРАНСПОРТНО ПРЕТПРИЈАТИЕ
ВО ВНАТРЕШНИОТ И МЕЃУНАРОДНИОТ ЖЕ-
ЛЕЗНИЧКИ СООБРАЌАЈ

Вид сообраќај	Број на пратките	Тежина во тони	Остварено НТКМ
I. Внатрешен сообраќај-вкупно:			
— локален			
— заеднички			
II. Меѓународен сообраќај-вкупно:			
— увоз			
— извоз			
— провоз (транзит)			
III. Вкупно (I плус II)			

Дека податоците во овој преглед за обемот на превозот на стоки што ги извршило железничкото транспортно претпријатие _____ се засноваат

врз превозните исправки предвидени во точката 3 на Наредбата за документацијата што железничките транспортни претпријатија Скопје и Титоград ја поднесуваат заради пресметување и исплатување на надоместокот на име разлика помеѓу нивната просечна калкулативна цена и определеното ниво на просечната цена на превозот на стоки, тврдат и за нивната точност одговараат:

Шеф
на Бирото за механизација на Заедницата на Југословенските железници,

Раководител
на Стопанско-финансиската служба на Железничкото транспортно претпријатие,

(М. П.)

Директор
на Железничко транспортно претпријатие,

(М. П.)

Образец бр. 2

ЖЕЛЕЗНИЧКО ТРАНСПОРТНО ПРЕТПРИЈАТИЕ СКОПЈЕ — ТИТОГРАД

Број _____

_____ 19— година

ГОДИШЕН ПРЕГЛЕД

ЗА ОСТВАРЕНИОТ ОБЕМ НА ПРЕВОЗОТ НА СТОКИ ВО _____ ГОДИНА СОСТАВЕН ЗАРАДИ КОНЕЧНО ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА НАДОМЕСТОК НА ИМЕ РАЗЛИКА ПОМЕЃУ ПРОСЕЧНАТА КАЛКУЛАТИВНА ЦЕНА И ОПРЕДЕЛЕНОТО НИВО НА ПРОСЕЧНАТА ЦЕНА НА ПРЕВОЗОТ НА СТОКИ ЗА _____ ГОДИНА

1. Остварени нето-тонски километри
2. Износ на надоместокот за 1 нето -тонски km
3. Вкупен износ на надоместокот (1 × 2) _____
4. Примен надоместок според тромесечните пресметки — вкупно _____
— за I тримесечје
— за II тримесечје
— за III тримесечје
— за IV тримесечје

5. Разлика (3 минус 4) _____
Со букви Динари: _____

Рекапитулацијата на пресметковната калкулативна цена на превозот на стоки е составен дел на овој преглед.

Дека податоците за извршениот обем на превозот на стоки, врз основа на кои е составена оваа конечна пресметка и податоците за примениот надоместок се точни, тврдат:

Раководител
на Стопанско-финансиската служба на железничкото транспортно претпријатие,

Директор
на Железничко транспортно претпријатие,

(М. П.)

Образец бр. 3

ЖЕЛЕЗНИЧКО ТРАНСПОРТНО ПРЕТПРИЈАТИЕ СКОПЈЕ — ТИТОГРАД

Број _____
_____ 19— година

БАРАЊЕ

ЗА ИСПЛАТА НА НАДОМЕСТОКОТ НА ИМЕ РАЗЛИКА ПОМЕЃУ ПРОСЕЧНАТА КАЛКУЛАТИВНА ЦЕНА И ОПРЕДЕЛЕНОТО НИВО НА ПРОСЕЧНАТА ЦЕНА НА ПРЕВОЗОТ НА СТОКИ ЗА ПЕРИОДОТ _____ 19— ГОДИНА

Реден број	Месец	Остварено НТКМ	Височина на надоместокот за 1 НТКМ	Вкупен износ на надоместокот (3 × 4)
1	2	3	4	5
1.				
2.				
3.				
4. Вкупно:				
5. Примени аконтации — вкупно (6 до 8)				
6.				
7.				
8.				

9. Разлика (4 минус 5)

Со букви Динари: _____

Дека податоците за извршениот обем на превозот на стоки, врз основа на кои е составено ова барање, се засновани врз оригинални исправи и точни, тврдат:

Раководител
на Стопанско-финансиската служба на железничкото транспортно претпријатие,

Директор
на Железничкото транспортно претпријатие,

(М. П.)

380.

Врз основа на точката 4 од Одлуката за определување премии за кравјо млеко во 1966 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 2/66 и 24/66), во спогодба со сојузниот секретар за финансии, сојузниот секретар за земјоделство и шумарство издава

НАРЕДБА

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА НАРЕДБАТА ЗА ПОБЛИСКИТЕ УСЛОВИ И ЗА ПОСТАПКАТА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРЕМИЈАТА ЗА КРАВЈО МЛЕКО ВО 1966 ГОДИНА

1. Во Наредбата за поблиските услови за постапката за остварување на премијата за кравјо млеко во 1966 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 13/66) во точката 1 по зборовите: „што произведуваат кравјо млеко“ се додаваат зборовите: „самите или во кооперација со индивидуални производители“.

2. Во точката 3 ставот 1 се менува и гласи: „Премијата од точката 1 на Одлуката се исплатува за кравјо млеко што содржи најмалку 3,2% млечна маст.“

3. Во точката 5 став 1 одредбата под 7 зборовите: „дека се исполнети условите од точката 3 на оваа наредба“ се заменуваат со зборовите: „дека испорачаното млеко содржувало најмалку 3,2% млечна маст“.

Во ставот 2 зборовите: „што ја обезбедува републиката“ се заменуваат со зборовите: „што се обезбедува согласно со републички пропис“.

4. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 08-1058/2

23 јуни 1966 година

Белград

Заменик сојузен секретар
за земјоделство и шумарство,
Душан Илиевски, с. р.

381.

Врз основа на членот 29 став 3 од Законот за југословенските стандарди („Службен лист на СФРЈ“, бр. 16/60 и 30/62), директорот на Југословенскиот завод за стандардизација донесува

РЕШЕНИЕ**ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА КОНФЕКЦИЈА**

1 Во југословенските стандарди за конфекција:

Женски фустан. Големини и квалитет на изработката — — —	JUS F.G1.202
Женска блуза. Големини и квалитет на изработката — — —	JUS F.G1.203
Женско здолниште. Големини и квалитет на изработката — — —	JUS F.G1.204
Детски женски фустан. Големини и квалитет на изработката — — —	JUS F.G1.262
Детска женска блуза. Големини и квалитет на изработката — — —	JUS F.G1.263
Детско женско здолниште. Големини и квалитет на изработката — — —	JUS F.G1.264

што се донесени со Решението за југословенските стандарди за конфекција („Службен лист на СФРЈ“, бр. 17/65) во точката 4 се додава нов став 2, кој гласи:

„Сите внатрешни шавови можат да имаат широчина од најмалку 6 mm, ако се шиени со специјална шивачка машина која едновременно го поставува шавот и врши негово опшивање.“

2. Ова решение влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 10-3995/1
15 јуни 1966 година
Белград

Директор
на Југословенскиот завод за
стандардизација,
Славољуб Виторовиќ, с. р.

382.

Врз основа на членот 29 став 3 од Законот за југословенските стандарди („Службен лист на СФРЈ“, бр. 16/60 и 30/62), директорот на Југословенскиот завод за стандардизација донесува

РЕШЕНИЕ**ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СТАНДАРД ОД ОБЛАСТА НА ТЕКСТИЛНАТА ИНДУСТРИЈА**

1. Во југословенскиот стандард Памучни ткаенини. Општи услови — JUS F.C0.021, што е донесен со Решението за југословенскиот стандард од областа на текстилната индустрија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 14/63) во точката 2.10 по ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи:

„Учесталост грешака у једном комаду дужине тканине може се предвидети уговором“.

2. Ова решение влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 10-4111/1
15 јуни 1966 година
Белград

Директор
на Југословенскиот завод
за стандардизација,
Славољуб Виторовиќ, с. р.

УСТАВЕН СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА**ОДЛУКА**

НА УСТАВНИОТ СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА ЗА УКИНУВАЊЕ НА ЧЛЕНОТ 151 ОД ПРАВИЛНИКОТ ЗА РАСПРЕДЕЛБА НА ЛИЧНИТЕ ДОХОДИ ШТО ГО ДОНЕСЕ РАБОТНИЧКИОТ СОВЕТ НА РУДАРСКИОТ БАСЕН „КОЛУБАРА“ ВО ВРЕОЦИ

Уставниот суд на Југославија оценувајќи ја законитоста на Правилникот за распределба на личните доходи, што на 27 март 1965 година го донесе Работничкиот совет на Рударскиот басен „Колубара“ во Вреоци, по јавната расправа одржана на 13 мај 1966 година, донесе

ОДЛУКА

1. Се укинува членот 151 од Правилникот за распределба на личните доходи, што на 27 март 1965 година го донесе Работничкиот совет на Рударскиот басен „Колубара“ во Вреоци.

2. Оваа одлука ќе се објави во „Службен лист на СФРЈ“ и на огласната табла на Рударскиот басен „Колубара“ во Вреоци.

3. Причините поради кои Уставниот суд на Југославија ја донесе својата одлука се следните:

По повод на претставката на Милановиќ Богдан, работник од Велики Прљени Уставниот суд на Југославија поведе по сопствена иницијатива постапка за оценување на законитоста на членот 151 од наведениот правилник.

Со одредбата на членот 151 од наведениот правилник е пропишано дека на работник кој неоправдано ќе изостане од работа му се намалува вредноста на работното место со која учествува во распределбата на средствата наменети за лични доходи, и тоа зависно од бројот на сторените неоправдани изостаноци од работа во текот на еден месец. За еден неоправдан изостанок од работа во текот на еден месец основицата со која работникот учествува во распределбата на средствата наменети за лични доходи се намалува за 10%, а за секој нареден неоправдан изостанок од работа во истиот месец основицата се намалува за натамошни 5% за два неоправдани изостаноци во текот на еден месец намалувањето изнесува 15%, за три — 20% итн.).

Судот при разгледувањето на спорното прашање појде од становиштето дека неоправданите изостаноци од работа можат да бидат еден од елементите за распределбата. Ова поради тоа што неоправданите изостаноци од работа можат да имаат влијание не само врз резултатот од работата на работникот што изостанал од работа, туку и врз резултатите од работата како на работната заедница во која работи работникот така и на работната организација како целина. Со оглед на таквото влијание на неоправданите изостаноци од работа врз резултатите на работата, работната организација може со свој општ акт неоправданите изостаноци од работа да ги земе како еден од критериумите за оценување на работниот придонес на работникот и за негово учество во распределбата на средствата за лични доходи.

Меѓутоа, оценувајќи ја спорната одредба на членот 151 од Правилникот за распределба на личните доходи, Судот заведе становиште дека начинот на кој со тој член е регулирано прашањето на односите на работната заедница спрема работникот што неоправдано изостанал од работа не е во согласност со изнесеното сфаќање на Судот бидејќи одредбата на тој член, според оценката на судот, упатува на заклучок дека се работи за санкција спрема таквиот работник, а не за еден од елементите во распределбата на личните доходи. Автоматското намалување на вредноста на работното место односно на основицата со која работникот учествува во распределбата на средствата за лични доходи пропишано со членот 151 од наведениот правилник претставува своевидна форма на парично казнување на работникот поради неоправдано изостанување.

вање од работа, па спрема тоа не е во согласност со Основниот закон за работните односи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 17/65) кој не предвидува таков вид санкции како мерка за повреда на работната должност.

Уставниот суд на Југославија, во смисла на членот 26 од Законот за Уставниот суд на Југославија, го укина членот 151 од Правилникот за распределба на личните доходи, од причината што со применувањето на одредбата од тој член за работниците на кои се донесува таа можат да настапат штетни последици од помало значење.

4. Оваа одлука е донесена на седницата на Уставниот суд на Југославија одржана на 19 мај 1966 година.

У. бр. 97/65
19 мај 1966 година
Белград

Претседател
на Уставниот суд на Југославија,
Блажо Јовановиќ, с. р.

О Д Л У К А

НА УСТАВНИОТ СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА СО КОЈА СЕ ПОНИШТУВА ТОЧКАТА 3 ОД ДОПОЛНЕНИЕТО НА УПАТСТВОТО НА НАРОДНАТА БАНКА НА ЈУГОСЛАВИЈА ЗА ПРИЈАВУВАЊЕ ДОЛГУВАЊА И ПОБАРУВАЊА ВО СТРАНСТВО СО СОСТОЈБАТА НА 31 ДЕКЕМВРИ 1960 ГОДИНА, БР. 112/107 ОД 27 МАЈ 1964 ГОДИНА

Уставниот суд на Југославија, оценувајќи ја уставноста и законитоста на точката 3 од Дополнението на упатството на Народната банка на Југославија — Главна централа, Белград — „Пријавување на долгување и побарување во странство со состојбата на 31 декември 1960 година“, бр. 112/107 од 27 мај 1964 година, врз основа на јавната расправа одржана на 14 јуни 1966 година, донесе

О Д Л У К А

1. Се поништува точката 3 од Дополнението на упатството на Народната банка на Југославија — Главна централа, Белград — „Пријавување на долгување и побарување во странство со состојбата на 31 декември 1960 година“, бр. 112/107 од 27 мај 1964 година („Девизно работење бр. 17/64).

2. Оваа одлука го има правното дејство предвидено во чл. 32 и 33 на Законот за Уставниот суд на Југославија.

3. Оваа одлука ќе се објави во „Службен лист на СФРЈ“ и во „Девизно пословање“.

4. Уставниот суд ја донесе својата одлука од следните причини:

Во точката 3 на Дополнението на упатството на Народната банка на Југославија се определува дека курсните разлики помеѓу поранешниот и новиот пресметковен курс паѓаат на товар на купувачите на инвестициона опрема што е набавена од девизните кредити одобрени за набавка на опрема врз основа на остварениот нето девизен ефект, доколку увозот на опрема бил извршен до 14 март 1961 година а кредитот се отплатува по тој датум.

Оценувајќи ја — по предлозите на Претпријатието за меѓународна шпедиција и транспорт „Траншпед“ — Белград, Автомобилско претпријатие за внатрешен и меѓународен транспорт „Белград“ — Белград и Претпријатието за меѓународен и внатрешен автотранспорт и за меѓународна шпедиција „Војводина“ — Нови Сад — уставноста и законитоста на одредбите од точката 3 на Дополнението на Упатството на Народната банка на Југославија, Судот утврди дека тие одредби не се во согласност со точката 9 од Наредбата за начинот на пресметување на курсните разлики настанати со примена на новиот пресметковен курс („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/61) и со членот 161 точка 1 од Уставот на СФРЈ.

Народната банка на Југославија била овластена, врз основа на точката 9 од Наредбата за начинот на пресметување на курсните разлики настанати со примена на новиот пресметковен курс, да издава технички упатства за извршување на таа наредба. Судот утврди дека точката 3 на Дополнението на Упатството, што е донесено во смисла на тоа овластување, според својата сушност нема карактер на техничко упатство, туку ги регулира имотноправните односи помеѓу увозниците на инвестициона опрема и банките и конституира права и обврски во врска со отплатата на девизниот кредит. Значи, Народната банка на Југославија ги пречекорила границите на даденото ѝ овластување. Со тоа точката 3 од Дополнението на упатството е несогласна и со одредбите од Уставот на СФРЈ, бидејќи регулира односи кои според членот 161 точка 1 од Уставот се резервирани за сојузен закон.

Бидејќи точката 3 од Дополнението на упатството е поништена, оваа одлука има правно дејство од чл. 32 и 33 на Законот за Уставниот суд на Југославија.

5. Оваа одлука е донесена на седницата на Уставниот суд на Југославија одржана на 14 јуни 1966 година.

У бр. 66/66
14 јуни 1966 година
Белград

Претседател
на Уставниот суд
на Југославија,
Блажо Јовановиќ, с. р.

О Д Л У К А

НА УСТАВНИОТ СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА ЗА ПОНИШТУВАЊЕ И УКИНУВАЊЕ ОДДЕЛЕНИ ОДРЕДБИ НА ОДЛУКАТА НА СОБРАНИЕТО НА ОПШТИНАТА ЃАКОВО ЗА ДЕЛОВНИТЕ ЗГРАДИ И ПРОСТОРИИ НА ПОДРАЧЈЕТО НА ОПШТИНАТА ЃАКОВО И НА ОДЛУКАТА ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОВАА ОДЛУКА

Уставниот суд на Југославија, оценувајќи ја законитоста на Одлуката на Собранието на општината Ѓаково за деловните згради и простории на подрачјето на општината Ѓаково бр. 04/2-4594/1 — 1965 год. од 30 јуни 1965 година („Ѓаковачки лист“, бр. 459/65) и Одлуката за измени и дополненија на оваа одлука бр. 04-2-16251/1 — 1965 година од 29 октомври 1965 година („Ѓаковачки лист“, бр. 476/65), врз основа на јавната расправа одржана на 15 јули 1966 година донесе

О Д Л У К А

1. Се поништуваат одредбите од чл. 3 и 6 на Одлуката на Собранието на општина Ѓаково за деловните згради и простории на подрачјето на општината Ѓаково, бр. 04/2-4594/1 — 1965 година од 30 јуни 1965 година („Ѓаковачки лист“, бр. 459/65) и чл. 1 — во делот што се однесува на селата Кушевац и Широк Поле — и 2 на Одлуката на Собранието на општината Ѓаково за измени и дополненија на Одлуката за деловните згради и простории на подрачјето на општината Ѓаково бр. 04-2-16251/1 — 1963 година од 29 октомври 1965 година („Ѓаковачки лист“, бр. 476/65).

Поништувањето на напред наведените одредби ги повлекува правните последици предвидени во чл. 32 и 33 на Законот за Уставниот суд на Југославија.

Предлог за измена на поединачен акт се поднесува во рок од шест месеци од денот на објавувањето на одлуката на Уставниот суд во службениот лист на федерацијата.

2. Се укинува членот 5 од Одлуката на Собранието на општината Гаково за деловните згради и простории на подрачјето на општината Гаково бр. 04/2-4594/1 — 1965 година од 30 јуни 1965 година („Гаковачки лист“, бр. 459/65).

Судот и другите надлежни органи, на барање од лицата чии права се повредени со поединечни акти донесени врз основа на укинатата одредба на Одлуката се должни да ги изменат тие акти, ако им се доставени тие на странките по 1 јануари 1966 година.

Предлог за измена на поединечен акт може да се поднесе во рок од шест месеци од денот на објавувањето на одлуката на Уставниот суд во службениот лист на федерацијата.

3. Од денот на објавувањето на оваа одлука во „Службен лист на СФРЈ“, нема да се применуваат поништените и укинатите одредби од наведените одлуки.

4. Оваа одлука ќе се објави во „Службен лист на СФРЈ“ и во „Гаковачки лист“.

5. Постапувајќи по предлогот од Уставниот суд на Хрватска за оценување на законитоста на наведените прописи, Судот најде дека Собранието на општината Гаково со донесувањето на поништените и укинатите одредби во споменатите одлуки ги пречекорило овластувањата што се содржани во Законот за деловните згради и простории („Службен лист на СФРЈ“, бр. 43/65 и 57/65) — (во натамошниот текст: Законот).

Во членот 22 став 4 од Законот е пропишано дека закуподавецот и закупецот се должни на станбениот орган на општинското собрание да му го покажат на неговото барање писмениот договор за закуп. Законот не му дава на општинското собрание овластување наведено прашање поинаку да го регулира со свои прописи и да пропишува договорите за закуп да мораат да се заверат кај станбениот орган на општинското собрание.

Во членот 46 на Законот натаму, е пропишано општинското собрание да може во своите прописи да предвиди на одредени категории закупци на деловни простории, што вршат здравствена, социјална, просветна или друга јавна служба, како и на одредени општествено-политички организации, отказ на договорот за закуп да може да им се даде само со претходната согласност од собранието на општината. На општинското собрание Законот не му дал овластување тоа со свои прописи да го менува вака предвидениот режим во Законот и со свои прописи да определува дека отказот на договорот за закуп може да се даде со согласност од советот за комунално-станбени работи на собранието на општината.

Освен тоа, во членот 5 на Законот му е дадено овластување на собранието на општината со општинот распоред да определи кои деловни простории, а особено локации, можат да им служат само на определени потреби. За таа цел собранието на општината може да донесе пропис деловните простории во зградите што се наоѓаат во определени улици или делови на улици да можат да се користат само за вршење определени видови деловни дејности, или да не смеат да се користат за определени видови деловни дејности. Меѓутоа, собранието на општината не би можело врз основа на ваквото овластување да предвиди и да пропише на целото подрачје на местото или селото „деловните простории да не можат да се користат за вршење угостителска“, односно „за вршење пекарска занаетчиска дејност“.

Во членот 3 на Законот за измени и дополнења на Законот за деловните згради и простории („Службен лист на СФРЈ“, бр. 57/65) е ставено вон сила овластувањето од членот 10 на Законот, според кое општинското собрание можело со свој пропис да го определи делот на закупнината за деловните простории во деловната зграда што се уплатува во општинскиот фонд за станбена изградба. Со тоа е лишена од правниот основ и одредбата на членот 5 од Одлуката на Собранието на општината Гаково за деловните згради и простории која пропи-

шува „дел од закупнината на деловните простории во деловна зграда, што се уплатува во Општинскиот фонд за станбена изградба да изнесува 50% од вкупната закупнина“.

Од сето напред изложено Судот ја утврди незаконитоста на наведените прописи на врз основа на членот 26 став 1 на Законот за Уставниот суд на Југославија ги поништи односно укина наведените одредби од споменатите одлуки и ги определи правните последици што се предвидени во Законот за Уставниот суд на Југославија.

6. Оваа одлука е донесена на седницата на Уставниот суд на Југославија одржана на 15 јуни 1966 година.

У. бр. 150/66

15 јуни 1966 година

Београд

Претседател
на Уставниот суд на Југославија,
Блажо Јовановиќ, с. р.

О Д Л У К А

НА УСТАВНИОТ СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА СО КОЈА СЕ ПОНИШТУВА ЧЛЕНОТ 27 И ДЕЛУМНО СЕ ПОНИШТУВААТ ЧЛ. 15 И 16 ОД ОДЛУКАТА ЗА ПРИДОНЕСОТ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ГРАДСКОТО ЗЕМЈИШТЕ НА СОБРАНИЕТО НА ОПШТИНАТА СПЛИТ

Уставниот суд на Југославија, оценувајќи ја законитоста на Одлуката на Собранието на општината Сплит за придонесот за користење на градското земјиште бр. 01-11715/1-1965, што е објавена во „Службени гласник опшине Сплит“, бр. 4/65, врз основа на членот 26 од Законот за Уставниот суд на Југославија и јавната расправа одржана на 18 јуни 1966 година донесе

О Д Л У К А

1. Се поништува членот 27 од Одлуката на Собранието на општината Сплит за придонесот за користење на градското земјиште („Службени гласник опшине Сплит“, бр. 4/65).

2. Се поништуваат одредбите од таа одлука во чл. 15 и 16 доколку со тие одредби е опфатено земјиште вон подрачјата на потесните градежни реони определени за местата Сплит, Солин и Каштел, и доколку со тие одредби земјиштето наменето за индустриска и друга деловна дејност во Солин и Каштел е распоредено во зони од повисоки категории од оние што во чланот 14 од таа одлука се предвидени за земјиште наменето за живеење во тие места.

3. Оваа одлука ќе се објави во „Службен лист на СФРЈ“ и во „Службени гласник опшине Сплит“.

4. Причините поради кои Уставниот суд на Југославија ја донесе оваа одлука се следните:

„Работничките совети на претпријатието „Лука Сплит“ од Сплит и „Далмација Цемент“ од Солин поднесоа предлог во постапката пред Уставниот суд на Југославија да се оцени законитоста на членот 27 од Одлуката на Собранието на општината Сплит за придонесот за користење на градското земјиште, а Работничкиот совет на претпријатието „Далмација Цемент“ во својот предлог бараше и оцена на законитоста на одредбите од чл. 10 до 16 на таа одлука.

1) Оценувајќи ја законитоста на членот 27 од наведената одлука со која е пропишано дека наплата на придонесот за користење на градското земјиште од обврзниците што придонесот не ќе го уплатат во пропишаниот рок ќе се изврши по присилна пат „според прописите што важат за присилна наплата на придонесите и даноците на граѓаните и другите буџетски приходи“, Уставниот суд на Југославија најде дека Собранието на општината Сплит не било овластено да ја пропишува постапката за присилна наплата на придонесот, односно со своја одлука да упатува на примена на други прописи, на начин кој дозволува произволност и погрешен избор на постапката за присилна наплата

на придонесот, како што е тоа сторено со наведената одлука.

Според членот 2 од Законот за општата управна постапка („Службен лист на СФРЈ“, бр. 18/65) одделни прашања на постапката за определена управна област можат со посебен закон да се уредат поинаку откако што се уредени со тој закон ако е тоа неопходно за постапување во таа управна област, од што произлегува дека посебна постапка во управни работи може да се пропише по исклучок, и тоа само со закон. Бидејќи Основниот закон за придонесите и даноците на граѓаните („Службен лист на СФРЈ“, бр. 31/64) не го опфаќа институтот на придонесот за користење на градско земјиште, а Основниот закон за придонесот за користење на градското земјиште („Службен лист на СФРЈ“, бр. 10/65), со кој е установен тој придонес, не содржи одредби за дејство на жалба против решение од надлежниот орган на управата со кое се утврдува височината на придонесот ниту одредбите за начинот на присилната наплата на придонесот за користење на градското земјиште — Уставниот суд смета дека во поглед на утврдувањето и наплатата на овој придонес не можат да се применуваат посебни прописи за постапката туку постапката пропишана со Законот за општата управна постапка. Од тоа следи дека Собранието на општината Сплит определувајќи во членот 27 од наведената одлука по кои прописи ќе се врши присилната наплата на придонесот, ги пречекорило своите овластувања, зашто на тој начин во овие управни работи ја исклучило примената на Законот за општата управна постапка.

Уставниот суд на Југославија не го прифати становиштето на Собранието на општината Сплит дека тоа врз основа на републичкиот Закон за уредувањето и користењето на градското земјиште („Народне новине НР Хрватске“, бр. 6/63) било овластено да го пропише начинот за утврдување и наплата на придонесот за користење на градското земјиште, бидејќи со денот на влегувањето во сила на Основниот закон за придонесот за користење на градското земјиште престанале да важат одредбите од републичкиот закон што се однесуваат на тој придонес (член 119 став 5 од Уставот на СФРЈ).

2) Во текот на постапката и на јавната расправа утврдено е дека во членот 16 на Одлуката на Собранието на општината Сплит за придонесот за користење на градското земјиште, границите на подрачјата за кои е воведен придонес во местата Солин и Каштел Сукурац се определени така да е делумно опфатено и земјиштето што се наоѓало надвор од подрачјето утврдено со Одлуката на НО на околицата Сплит за определување на потесниот градежен реон бр. 06-21-62/59 од 15 јули 1959 година. Исто така е утврдено дека и по донесувањето на новата Одлука за потесното градежно подрачје на местата Каштел Штафилик, Каштел Нови, Каштел Стари, Каштел Лукич, Каштел Камбеловац, Подстрана, Стобrec и за проширување на потесното градежно подрачје на местата Сплит, Солин, Каштел Сукурац и Каштел Гомилица на Собранието на општината Сплит, број 04-8338/1-65 од 30 јули 1965 година, со која е проширен потесниот градежан реон, а што е потврдено со решението на извршниот совет на Саборот на СР Хрватска бр. 03/2-13343/1-352-1965 од 10 декември 1965 година („Службени гласник котара Сплит“, бр. 1/66), границите на подрачјето за кое е воведен придонес во местото Солин делумно ги преминуваат границите на потесниот градежен реон. Од тоа следи дека членот 16 на Одлуката не е во согласност со одредбата од членот 2 на Основниот закон за придонесот за користење на градското земјиште, спрема која како градско земјиште во смисла на тој закон се смета земјиштето во потесните градежни реони на градовите и населбите од градски карактер определени во согласност со Законот за национализацијата на наемните згради и градежното земјиште, па поради тоа Уставниот суд ги поништи одредбите од чл. 15 и 16 на Одлуката, доколку со тие одредби е опфатено земјиштето во

потесниот градежен реон, определен со посебни прописи.

Покрај тоа, при оценувањето на законитоста на чл. 15 и 16 од Одлуката, во кои се определени границите и категориите на деловните и индустриските земји, Уставниот суд најде дека местата Солин, Каштел Сукурац и другите населби од градски карактер на територијата на општина Сплит се третираат за посебни места и во Одлуката за определување на местата што се сметаат како градови и населби од градски карактер според Законот за национализацијата на наемните згради и градежното земјиште, а што ја донесе Извршниот совет на Саборот на НР Хрватска („Народне новине НР Хрватске“, бр. 8/59), и во наведените одлуки на Собранието на околицата Сплит. Меѓутоа со Одлуката за придонесот за користење на градското земјиште на Собранието на општината Сплит распоредувањето на земјиштето за различни намени за користење на земјиштето, како и во врска со тоа поделбата на зони — определени се за сите места (Каштела, Солин и Сплит) единствено.

На тој начин е овозможено височината на придонесот за индустриски и друг деловен простор во одделни места надвор од местото Сплит да се утврдува не до највисокиот износ на придонесот определен по единица површина за станбен простор во секое одделно место, туку до највисокиот износ на придонесот определен по единица на површина за станбениот простор во местото Сплит (член 19 од Одлуката). Уставниот суд смета дека ваквото распоредување и категоризирање на градското земјиште и, во врска со тоа, утврдувањето на височината на придонесот за индустриски и друг деловен простор, не е во согласност со одредбата на членот 6 на Основниот закон за придонесот за користење на градското земјиште, со која е пропишано дека износот на придонесот за користење градско земјиште по единица на површина за деловниот простор не може да биде поголем од најголемиот износ на придонесот по единица површина за станбен простор во истото место. Во овој случај, меѓутоа, не се работи за исто место, туку за различни места определени во смисла на Законот за национализацијата на наемните згради и градежното земјиште.

Поради тоа Уставниот суд одлучи одредбите од чл. 15 и 16 на Одлуката на Собранието на општината Сплит за придонесот за користење на градското земјиште да ги поништи како несогласни со законот, доколку со тие одредби земјиштето наменето за индустриска и друга деловна дејност е распоредено во зони од повисоки категории од оние што во одделни места се определени за земјиште наменето за живеење.

Оценувајќи ја ситуацијата што настанува со поништувањето на наведените одредби од Одлуката на Собранието на општина Сплит за придонесот за користење на градското земјиште, Уставниот суд врз основа на членот 34 од Законот за Уставниот суд на Југославија изразува мислење дека за изминатото раздобје од денот на влегувањето во сила на таа одлука па додека Собранието на општината Сплит не донесе нова одлука, придонесот за користење на градското земјиште во потесните градежни реони во Солин и Каштели, и тоа за индустријата и друга деловна дејност може да се утврди во смисла на членот 6 од Основниот закон за придонесот за користење на градското земјиште, а според одредбите од Одлуката за придонесот за користење на градското земјиште на Собранието на општината Сплит што се однесуваат на придонесот за станбениот простор во секое од тие места одделно.

5. Оваа одлука е донесена на седницата на Уставниот суд на Југославија, одржана на 18 јуни 1966 година.

У бр. 72/66
18 јуни 1966 година
Белград

Председател
на Уставниот суд на Југославија,
Блажо Јовановиќ, с. р.

О Д Л У К А

НА УСТАВНИОТ СУД НА ЈУГОСЛАВИЈА ЗА ПОНИШТУВАЊЕ НЕКОИ ОДРЕДБИ ОД ТАРИФИТЕ НА ПРЕМИИТЕ ЗА ИЗРАМНУВАЊЕ НА РИЗИЦИТЕ НА ОСИГУРИТЕЛНИТЕ ЗАВОДИ И ЗАЕДНИЦИТЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО, ШТО ГИ ИМА ДОНЕСЕНО ЈУГОСЛОВЕНСКАТА ЗАЕДНИЦА НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Уставниот суд на Југославија, оценувајќи ја уставноста и законитоста на Тарифата на премиите за израмнување на ризиците на осигурителните заводи и заедниците на осигурувањето, бр. 71 од 29 мај 1965 година и на Тарифата на премиите за израмнување на ризиците на осигурителните заводи и заедниците на осигурувањето според видовите на осигурувањето, бр. 83 од 17 декември 1965 година, што ја донесе Собранието на Југословенската заедница на осигурувањето, врз основа на јавната расправа од 17 јуни 1966 година, донесе

О Д Л У К А

1. Се поништуваат чл. 7 до 10 од Тарифата на премиите за израмнување на ризиците на осигурителните заводи и на заедниците на осигурувањето, бр. 71 од 29 мај 1965 година и членот 11 став 1 од истата тарифа, во делот што ги регулира поранешните меѓусебни односи помеѓу организациите на осигурувањето за израмнување на ризиците освен пресметката на премиите за израмнување на ризиците, и чл. 7 до 10 и членот 12 од Тарифата на премиите за израмнување на ризиците на осигурителните заводи и заедниците на осигурувањето според видовите на осигурувањето, бр. 83 од 17 декември 1965 година, што ги донесло Собранието на Југословенската заедница на осигурувањето.

2. Се одбива предлогот на Заедницата на осигурувањето на СР Словенија да се поништи членот 11 од Тарифата на премиите за израмнување на ризиците на осигурителните заводи и заедниците на осигурувањето според видовите на осигурувањето, бр. 83 од 17 декември 1965 година.

3. Оваа одлука во делот со кој се поништуваат одредбите од наведените тарифи го има правното дејство од чл. 32 и 33 на Законот за Уставниот суд на Југославија.

4. Оваа одлука ќе се објави во „Службен лист на СФРЈ“.

5. Уставниот суд ја донесе својата одлука од следните разлози:

Југословенската заедница на осигурувањето ги донесе врз основа на овластувањата од членот 81 точка 9 на Основниот закон за осигурителните заводи и за заедниците на осигурувањето („Службен лист на СФРЈ“, бр. 27/61 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 14/65) Тарифата на премиите за израмнување на ризиците на осигурителните заводи и заедниците на осигурувањето бр. 71 од 29 мај 1965 година (во натамошниот текст: Тарифата I) и Тарифата на премиите за израмнување на ризиците на осигурителните заводи и заедниците на осигурувањето според видовите на осигурувањето, бр. 83 од 17 декември 1965 година (во натамошниот текст: Тарифата II). Одредбите од Тарифата I се применуваат на случаите на израмнување на ризиците во периодот од 29 мај до 31 декември 1965 година, а одредбите од Тарифата II се применуваат на случаите за израмнување на ризиците во 1966 година. Првите шест членова на Тарифата I и Тарифата II содржат одредби: за видовите на осигурувањата што подпаѓаат по режимот на ресигурување, за стопите на премиите за израмнување на ризиците, за роковите за плаќање на аконтациите на премиите, за основните за пресметување на премиите и слично. Членот 7 од тие тарифи претставува дополние на членот 119 од Основниот закон за осигурителните заводи и заедниците на осигурувањето, а членот 8 од Тарифата I и членот 9 од Тарифата II ги регулираат односите од членот 120 на тој закон. Членот 10 од Тарифата I и членот 8 од Тарифата II ги

даваат дефинициите на поемот на резервата на текуштата техничка премија и поимот на исплатените штети, додека членот 9 од Тарифата I и членот 10 од Тарифата II содржат одредби во врска со утврдувањето и распределбата на обврските по израмнувањето на ризиците на територијата на СР Србија односно територијата на АП Војводина. Според членот 11 став 1 од Тарифата I се сметаат за конечни меѓусебните односи помеѓу организациите за осигурување по основот на израмнување на ризиците извршени од 1 јануари 1962 година до денот на применувањето на таа тарифа, според порано привремените тарифи што ги донесла Југословенската заедница на осигурувањето. Член 11 од Тарифата II го пропишува начинот за контрола што го врши Југословенската заедница на осигурувањето во врска со ресигурувањето, а членот 12 од таа тарифа ги регулира прашањата во врска со плаќањето на аконтациите на заводите по основот на израмнување на ризиците. Другите членови од Тарифата I и Тарифата II се однесуваат на извршувањето на тарифите и другите слични прашања.

Заедницата на осигурувањето на СР Словенија му поднесе на Уставниот суд на Југославија предлог со кој бараше Судот да ги поништи одредбите од чл. 7 до 10 и дел од членот 11 став 1 на Тарифата I и одредбите од чл. 7 до 12 на Тарифата II зашто, според нејзиното мислење, се донесени без овластувањата што ги предвидува членот 9 од Основниот закон за осигурителните заводи и заедниците на осигурувањето а освен тоа и според својата содржина се несогласни со одредбите од чл. 119 и 120 на тој закон.

Оценувајќи ги, врз основа на поднесените предлог од Заедницата на осигурувањето на СР Словенија, одредбите од Тарифата I и Тарифата II, Уставниот суд — не впуштајќи се во прашањето на нивната материјалноправна уставност и законитост — утврди дека нападнатите одредби, освен одредбите од членот 11 на Тарифата II не се во согласност со членот 9 од Основниот закон за осигурителните заводи и заедниците на осигурувањето ниту со членот 161 од Уставот на СФРЈ.

Според членот 9 од Основниот закон за осигурителните заводи и заедниците на осигурувањето, односите помеѓу организациите на осигурувањето се засноваат врз правата и должностите определени со тој закон, со прописите што се донесени врз основа на тој закон и со договор. Членот 81 точка 9 од тој закон ја овластува Југословенската заедница на осигурувањето да донесува, во согласност со Сојузниот извршен совет, тарифи на премиите за израмнување на ризиците на заводите и заедниците на осигурувањето. Врз основа на таквото овластување Југословенската заедница на осигурувањето донесе Тарифа I и Тарифа II но, покрај одредбите за чие донесување беше овластена, во тарифите ги внесе и одредбите наведени во точката 1 од оваа одлука со кои се уредуваат имотноправните односи помеѓу организациите на осигурувањето во врска со израмнувањето на ризиците односно се дава задолжително толкување на законските одредби.

Поради тоа Судот најде дека тие одредби не се во согласност со членот 9 од Основниот закон за осигурителните заводи и заедниците на осигурувањето, а со тоа ниту со одредбите од членот 161 на Уставот на СФРЈ, бидејќи регулираат односи што се резервирани за закон, па ги поништи како неуставни и незаконити.

Бидејќи Судот наведените одредби ги поништи, одлуката на Судот во поглед на тие одредби има правно дејство предвидено во чл. 31 и 32 на Законот за Уставниот суд на Југославија.

Со поништувањето на наведените одредби од Тарифите, што се донесени без овластување, помеѓу организациите на осигурувањето се воспоставува правен режим заснован врз соодветните одредби од Основниот закон за осигурителните заводи и заедниците на осигурувањето, што регулираат прашања во врска со израмнувањето на ризиците.

Издава Новинска установа „Службен лист на СФРЈ“, Београд, Јована Ристића 1. Пошта. Факс 226.
— Директор и одговорен уредник Љубодраг Ђурић, Улица Јована Ристића бр 1. —
Печат на Београдском графичком заводу, Београд